vakantie

eerste trimester

Zonder één woord kwaad te willen spreken van de generaties provisoren, die over Rolducs financiën waakten met ongetwijfeld toegewijde, zij het amateuristische deskundigheid, mogen wij deze Kroniek niet anders beginnen dan met de mededeling, dat met ingang van 12 augustus 1963 de economische sector in handen is van een expert. Langzaam is het inzicht doorgedrongen: geestelijken zijn vaak leken waar het andermans centen betreft.

Verleden jaar al deed de leek-econoom in ons huis zijn intrede. Intensief bestudeerde Mhr. A. Tonnaer de verschilende onderdelen van ons 'bedrijf'. Tot welke resultaten hij kwam, is ons niet in bijzonderheden bekend, maar wel menen wij te weten, dat zijn inspanningen niet vreemd zijn geweest aan de benoeming van Mhr. G. van Riet, die nu als econoom-administrateur bij ons in functie treedt. In deze verre van eenvoudige taak zij hem van ganser harte het meest volledige succes gegund, in zijn en ons belang. Hem ter zijde staat nog een klerikale provisor, welke figuur niet met één slag verdwijnen kon. Het is Mhr. Wijnen, die zich hoofdzakelijk tot bezigheid ziet opgedragen, de juiste overgang tot stand te brengen. Ofschoon hij in de loop van het jaar aan allerlei grote en kleine akkevietjes zal moeten ontdekken, dat ook een provisoraat-nieuwe-stijl geen sinecure is, wijdt hij zich aan dit werk van meet af aan met zakelijke ondernemingslust, blijft nog een gereduceerd aantal lessen geven en behoudt het redacteurschap van het Jaarboek. Een veelzijdig man staat voor niets! – Wat Mhr. Hommes betreft, diens hartewens is eindelijk in vervulling gegaan. Wel heeft hij zich ondanks alles aan Rolduc gehecht, maar het vooruitzicht zich in een heerlijke parochie binnenkort aan de zielzorg te kunnen wijden, maakt veel goed. Jammer genoeg is zijn gezondheidstoestand bij lange na niet florissant: eerst zal een lang en pijnlijk verblijf in het ziekenhuis nodig zijn voordat hij in Sittard, waar hij zich 14 september gaat vestigen, echt beginnen kan. Onze beste wensen voor een spoedige algehele beterschap en een gezegende praktijk vergezellen hem.

Terwijl op Rolduc aldus de grondslag wordt gelegd van ons materiële bestaan volgend jaar, vieren wij onze vakantie. Zomervakantie, noemen ze dat. Nat, nat, nat. Vooral de tweede helft van ons vrijaf verregent totaal. Er wordt weer een record gevestigd: de natste augustusmaand van deze eeuw. Wát een kikkerlandje! Zelfs zij die huis en haard de rug toekeren en warmere oorden opzoeken – het aantal van zulke voortvarende vakantiegangers groeit, ook onder de studenten –, moeten het dit jaar wel héél ver zoeken, willen zij nog iets bespeuren van wat men vroeger zon heette. Maar weer of geen weer, de stiefmoederlijke natuur speelt tóch in onze kaarten en spoelt ons van alle kostschoolstof doeltreffend schoon.

Niet iedereen denkt aan vakantie. Je hebt van die mensen. Nog maar amper hebben wij het huis verlaten, of de Sociale Studieweek houdt van 28 tot 30 juli, traditiegetrouw op Rolduc, haar geleerde discussies. Ditmaal zijn wij het slachtoffer van het uitvoerige beraad: 'de jonge mens in een jonge wereld' is het thema, dat door meerdere sprekers indringend behandeld wordt. Wij vinden het best als wij er maar niet bij hoeven te wezen. Leuk toch wel, die aandacht van de hoge heren voor een verschijnsel als wij zijn!

Op 1 augustus overlijdt Dr J. M. H. Kurris, emeritus-pastoor van Stevensweert en Schin op Geul en oud-leraar van Rolduc. Nog vóór zijn priesterwijding studeerde hij klassieke letteren te Leuven en Amsterdam en filosofie te Leuven. In 1917 werd hij benoemd te Rolduc, waar hij tot 1937 zonder onderbreking leraar was. Dr Kurris, een man van de oude stempel, hield van ons huis: regelmatig zag men hem in ons midden, geen van zijn collega's in otio was in dit opzicht trouwer dan hij. De velen die hem hebben gekend, zullen hem niet licht vergeten. De Heer geve hem de eeuwige rust.

Maandagmorgen 26 augustus treft men ons trouwe personeelslid Oeds v. d. Baan dood in bed aan. Hij is 's avonds tevoren gestorven. Reeds lang was hij hartpatiënt en wist dat dit gebeuren kon. Voor hem kwam de dood niet onverwachts. Vele jaren heeft hij Rolduc gediend, eerst als herenknecht, later belast met nederiger karweien. Oeds ruste in vrede.

Een bericht van uitzonderlijk belang bereikte ons reeds eind juli via onze architect Prof. Ir. Peutz: de Domaniale Mijn is voornemens, haar exploitatie uit te breiden binnen de veiligheidspijler, die indertijd werd uitgespaard om het monument Rolduc [kerk en abdij] te ontzien. Een en ander brengt zowel voor de mijn als voor ons zeer vérstrekkende consequenties met zich mee, die in de loop van het jaar in een door de minister benoemde commissie aan diepgaande bestudering zullen worden onderworpen. Pas wanneer effectief met de werkzaamheden een begin wordt gemaakt, zullen wij hierover nadere mededelingen doen. De sensatiepers krijgt voorlopig geen kans.

Inderdaad, nóg is het niet zo ver, dat zwartkijkers een beeld voor ogen zweeft van Rolduc als jammerlijke puinhoop, met uilen en vleermuizen en ratten: de bouwers van wat Mhr. Stroux als laatste genereuze geste de homerische naam van 'megaron' zal meegeven, bouwen voor de eeuwen. Toen na vele afscheiden de filosofen in 1963 elders luxueuze appartementen gingen betrekken, kwamen de lokaliteiten vrij waar zij zich aan het *ens ut sic* plachten te wijden. Wij bedoelen: de inférieur- en supérieur-klas. Wat lag meer voor de hand dan dat zij, die spoedig rechtens hun opvol-

gers zouden worden, hen in feite reeds opvolgden in de bezetting van de lokalen? Voor onze grootsten kwam een schitterende recreatieruimte ter beschikking, aan de inrichting waarvan men in de aanvang van de vakantie met noeste ijver begon. Door allerlei omstandigheden echter – is Rolduc voorbestemd om door die omstandigheden achtervolgd te worden? – schoot het werk niet zo vlot op als men had mogen verwachten. En helaas zijn de verblijven niet op tijd klaar.

4 september

Nu wij op deze vierde september bij mild herfstweer, lichamelijk en geestelijk verkwikt, het er opnieuw een jaar op komen wagen, is het wel een teleurstelling voor die van 5 en 6, dat zij er maar in rookzaal en klasje van moeten maken wat er van te maken valt. Een maandje geduld, zegt men. Gelukkig weten zij niet dat het er drie zullen worden.
Voor de anderen is er maar weinig nieuws te bekijken. Op de cour van de kleinsten kwam het fort definitief gereed, u weet wel, waar zelfs de keizer te voet gaat. Het is een keurige gelegenheid geworden, van alle gemakken voorzien en... Maar er zijn verleden jaar al boertige grollen genoeg over verkocht, daarom zullen wij er bescheiden het zwijgen toe doen, zoals in verband met een dergelijke plaats betaamt. Wij kunnen echter niet nalaten, de kleinen met deze belangrijke hygiënische vooruitgang geluk te wensen. – Verder moet even worden vastgelegd, dat dortoir I buiten werking is gesteld, zelfs het bordje met de schone sierletters is verwijderd; eerlang zal het gangkarakter van deze ruimte worden hersteld. Dortoir II wordt door 2 gym beslapen, op III huizen die van 3 en 4 en IV is gereserveerd voor de groten: 5 en 6 als één groep, hier en zoveel mogelijk elders, om praktische redenen en ook om de geslotenheid van de eindexaminandi wat te doorbreken.
In het lerarencorps hebben zich enkele wijzigingen voorgedaan. Mhr. Heynen is wegens de verslechterende toestand van zijn ogen voorgoed voor het onderwijs afgekeurd en gaat met vervroegd pensioen. Bij gelegenheid van zijn Zilveren Priesterfeest in 1963 hebben wij woorden van oprechte dank tot hem gesproken, hier mogen wij volstaan met te wijzen op een lacune, die door het heengaan van deze in vele opzichten bijzondere figuur achterblijft. Wij wensen hem toe dat zijn voorgenomen oogoperatie succesvol zal verlopen en dat hij daarna in een kleinere werkkring voldoening en genoegen zal vinden. Mhr. Heynen, het ga u goed! – Daar Mhr. Wijnen ook in een gereorganiseerd provisorsambt de nodige tijd aan materiële zaken moet besteden, wordt voor het vak Nederlands een tweede kracht aangetrokken, een leek; het is de ons welbekende Mhr. L. Heyenrath, die na een jaar Roermond graag naar Rolduc terugkeert [hier-

mee zij niets gezegd ten detrimente van Roermond]. Hij zal zich in ons midden zeker thuis voelen, te meer omdat het lekenelement een kleine uitbreiding ondergaat – beleven wij niet het uur van de leek? Weliswaar betreden de heren Stenten en Hanssen nu andere arena's, maar in hun opvolging is voorzien door de heren A. Silvius [klassieken] en H. Recker [wiskunde], die zich beiden al spoedig als kundige leraren ontpoppen. Ook voor Frans verschijnt op 1 gym een leek, Mhr. J. Meertens, een broer van onze anglicist, terwijl een van de beide V K's in handen komt van Mhr. H. Rompen, in dezen opvolger van Mhr. Soethout. – Tot onze grote vreugde zien wij twee gezichten terug, die wij maar node hebben gemist: de Heren Poulssen en Gijsen lieten ons verleden jaar, door ziekte gedwongen, pardoes in de steek, nu staan zij gezond en wel klaar om tot onze lering en leiding, nog kalmpjes aan natuurlijk, hun werk onder ons te doen. En last but not least begroeten wij, frisch und fröhlich van het seminarie, de dynamische Mhr. M. Hafmans, die het allemaal nog wel leren moet, maar heel gauw blijk geeft van joviale geschiktheid. Kroniekschrijver zou tot hen allen met Sebastiaan uit *Driekoningenavond* willen herhalen: Weest welkom, welkom, welkom, mijne heren! [Een Viola is er – nog – niet bij].

5 september

Zo kunnen wij dan beginnen. Wij vangen het nieuwe schooljaar plechtig aan met een Missa in honorem S. Spiritus, want de hulp van Boven zullen wij broodnodig hebben, laten ons indelen in een bepaalde sectie – geen klas die meer dan twee secties heeft –, aanhoren onze hoofdleraar en zijn er na de middaglessen wel weer zowat in. Intussen hebben de leerlingen van VK en 1 gym geconstateerd, dat vele van hun klasgenoten met tassen gewapend binnenkomen en na afloop van de lessen huiswaarts keren. Dat zijn de 25 externen, die dit jaar voor het eerst toegang tot Rolduc hebben. In beginsel was alleen 1 gym voor externen uit het dekenaat Kerkrade opengesteld, maar ook tot de VK hebben er enkelen weten door te dringen, en een schaarse uitzondering bevindt zich op 2 en 3 gym. Er is er een bij met Amerikaanse nationaliteit, al woont hij in Chèvremont. Laten wij hopen dat wij en zij er in slagen ons wederzijds aan te passen. Het voormalig casino dient hun tot overblijflokaal, Mhr. Penders treedt op als hun speciale prefect. – Wij ontdekken iets nieuws: het klasseboek, waarin trouw afwezigheden en tekortkomingen genoteerd worden. Er worden ook wel belangrijker zaken in opgeschreven, zoals: die en die dag heeft die en die Heer voor het eerst gelachen, maar dat mag niet!
Als wij om half vijf een boterham willen eten, blijkt dat niet mogelijk. Ons eten en drinken is indringend herzien. Een van de nieuwigheden is, dat wij het goûter voortaan moeten missen en in plaats daarvan een kop melk of

chocola, met een stukje koek of iets van dien aard, te verorberen krijgen. Daar staat tegenover dat het souper veel substantiëler geworden is. Onze magen knorren de eerste dagen in de studietijd nog wel, maar raken allengs aan het gewijzigde dieet gewend.

8 september

Met zo'n weer – de natuur schijnt amende honorable te willen doen – en zo'n sportveld moet er gevoetbald worden. Ook met zo'n elftal? De Elf van Roda laten het er vies bij zitten: zij krijgen klop met 3–5 tegen een Kerkraads bedrijfselftal, dat toch heus niet zo'n sterk équipe is. Allons! flink trainen, de animo opvijzelen, en het zal, ook zonder filosofen, waarachtig wel gaan.

11 september

Wie in een paleis gaat wonen, moet het verdienen, schijnt Mhr. Augustus te denken: hij laat de vijfde en de zesde de handen uit de mouwen steken en puin ruimen. Dat puin is het resultaat van een trage, lawaaierige boring, die twee haast onverwoestbare muren van het toekomstige 'megaron' zodanig van gaten moet voorzien, dat er passende deuren in aangebracht kunnen worden. De boorwerkzaamheden zijn juist een week geleden begonnen, tot ongenoegen van menige rustzoekende leraar. Het tergend gezoem is nu stil gevallen.

14 september

Kerkrade heeft er in korte tijd verschillende parochies bij gekregen. Voor de behuizing van de pastoor wordt in zo'n geval meestal wel gezorgd, maar waar zal de kapelaan onderdak vinden? Nadat Rolduc heul verschaft had aan kapelaan Vossen, die zich intussen metterwoon temidden van zijn parochianen heeft kunnen vestigen, arriveert vandaag kapelaan Bosch: hij is onze gast totdat er een woning voor hem vrij komt. De stem van de praktijk in ons wetenschappelijk bolwerk. Het kan geen kwaad.

15 september

Wegens de ziekte van Mhr. Wijnen – die ziekte moet ook verklaren waarom de Kroniek over het jaar 1962|1963 zo plotseling afbrak – verschijnt het Jaarboek iets later dan gepland is. Het vindt, nu het vandaag uitkomt, om zijn voortreffelijke opmaak hetzelfde enthousiaste onthaal als zijn voorganger, alleen de s-sen van 6 gym zijn gruwelijk woest. Zij slingeren hun giftige Wodansblikken naar de beide redacteuren die, aanvankelijk van de prins geen kwaad wetend, zoveel verstoordheid maar moeilijk kunnen plaatsen. Blijkt hun dan plotseling, dat zij die geacht worden een modelgymnasium te volgen, bij de opsomming der klassen [zij waren toen uiteraard 5 gym s] doodgezwegen zijn! *Quandoque dormitat et bonus*

Homerus – of zij deze, wij geven het toe, weinig originele verontschuldiging voor lief nemen is hun zaak, maar echt, er zat ditmaal eens niets anders achter. Hoe zouden wij dúrven!
Des avonds draait de al enige tijd op de tweede zondag van het nieuwe schooljaar gebruikelijke film; aan *Meneer Pastoor zet een kraak* beleven wij genoeg plezier om al te lastige gedachten aan thuis van ons af te zetten. Voor een aparte bespreking van deze amusementsfilm, zie verderop.

De 100.000ste na-oorlogse woning in Limburg staat in Kerkrade, en de minister van woningbouw, minister Bogaers, brengt onze stad een bezoek, ter gelegenheid waarvan toren en voorgevel vanavond feestelijk zijn verlicht. 18 september

Om 8 uur 's avonds is op Klein-Rolduc de eerste nieuweling spoorloos verdwenen. Hoe gezellig het daar ook pendert en dobbelt, geen tien pastoors die een kraak zetten, kunnen boven de stem van het bloed uitbulderen als dat om thuis roept. 19 september

Het belooft overigens een rustig jaar te worden, zonder veel opwindende dingen. De studie vaart er wel bij. De studie, en daar gaat het toch maar om. Zelfs de voetbalwedstrijd die de filosofen op deze zondag tegen ons elftal komen spelen, is niet van dien aard dat hij sensationeel te noemen is. De makkelijk bevochten overwinning van 5–2 betekent een mooie revanche van Roda voor de smadelijke nederlaag van het begin van het jaar. Toen leden zij aan hetzelfde euvel, gebrek aan training, dat nu voor onze gasten fnuikend is. – Vele Molenbergers blijven ook in de latere namiddaguren nog toeven in het huis, dat zij afwisselend hebben gevloekt en gezegend. De zegeningen herinneren zij zich het best. Daarvandaan dat zij kloppen aan menige Herenkamer, die gastvrij voor hen opengaat. 22 september

Op advies van Mhr. Stassen werd verleden jaar, met regeringssubsidie, een aantal originele kunstwerken aangekocht. Lange tijd hebben zij gestaan en gehangen op de docentenkamer. Vandaag wordt een definitieve plaats voor ze ingeruimd. De schilderijen gaan de sacramenten vervangen op de bovengang langs de klaslokalen. Zo krijgen zij de bestemming, die het Departement met dit initiatief voor ogen moet hebben gestaan: het is mede de taak van de school, goede smaak en kunstzin bij te brengen aan de jeugd, die aan haar zorgen is toevertrouwd. 24 september

26 september

Het is de kunst die het voor het zeggen heeft. De boetseer- en schilderclub 'Sint Lucas' maakt zich op om haar 10-jarig bestaan te vieren. In verband met dit jubileum schrijft zij een prijsvraag uit. Van onderwerp en eventuele winnaar is ons helaas niets bekend.

27 september

Opeens is er sensatie genoeg: ons ondanks worden wij de inzet van een rel. De Culturele Kring van de volwassenen heeft voor 21 oktober in onze aula een uitvoering van Strindberg's *Traumspiel* geprojecteerd. Dat is nog tot daar aan toe. Het stuk wordt echter door het Grenzlandtheater uit Aken gespeeld in de regie van een man, die tijdens de oorlog een anti-Joodse film heeft gemaakt; diens vrouw vervult in het spel een hoofdrol. Van dit alles was de Culturele Kring, toen zij het Grenzlandtheater contracteerde, niet op de hoogte, het zij even duidelijk gezegd. Ofschoon nu de betrokken regisseur door een Duits gerechtshof van alle blaam gezuiverd werd, meent de Nederlandse pers als de wrekende gerechtigheid te moeten optreden. Onze President wordt met telefoontjes bestookt – Rolduc mag de zaal niet ter beschikking stellen – en ook de mensen van de Culturele Kring kennen geen rust meer. De aanval houdt een dag of tien aan; men schroomt zelfs niet ons met het bisdom te chanteren. Wij staan op het standpunt, dat men na twintig jaar moet vergeven en vergeten, en trachten deze christelijke gedachte waar mogelijk ingang te doen vinden. Tevergeefs. Tenslotte, niet om stuk en regisseur, maar omdat wij het klein-seminarie buiten de steeds fellere hetze willen houden, wijken wij, wanneer begin oktober Maastricht de ook daar geplande voorstelling afgelast. Dan zwicht de Culturele Kring van Kerkrade eveneens. Een onverkwikkelijke geschiedenis. De vrede is blijkbaar moeilijker te winnen dan de oorlog.

28 september

Vandaag overlijdt onze oud-leraar Dr J. W. J. Jacobs. Tot 1946 doceerde hij op Rolduc, waar hij in 1905 werd benoemd, natuur- en scheikunde. De na-oorlogse generatie van Rolduciens kent hem wel niet meer, maar des te groter is het aantal oud-Rolduciens in den lande, die zich deze eenvoudige mens en sympathieke leraar herinneren als iemand, aan wie zij zeer veel te danken hebben. Na zijn werkzaam leven op Rolduc stelde Dr Jacobs zich nog jarenlang in dienst van de Kerk als visitator van zusterkloosters. Hij ruste nu in vrede.
Bijzonder mild bedacht de overledene Rolduc: hij benoemde het huis waar hij met zoveel genoegen had gewerkt, tot universeel erfgenaam. Als het testament geopend wordt, blijkt dat hij Rolduc niet alleen zijn bibliotheek, maar ook vele goederen heeft nagelaten, met de opbrengst waarvan een

niet onaanzienlijk aantal beurzen kan worden gesticht. Juiste getallen mogen hier uiteraard niet worden genoemd; voldoende zij de vermelding, dat het aantal beurzen waarover Rolduc tot heden beschikte, hiermee plotseling meer dan verdubbeld is. Gaarne willen wij de gulle gever in dankbaarheid gedenken.

29 september

Voor het eerst wonen de zusters des zondags de Hoogmis in de kerk bij, tezamen met de jongens. Zo sluiten zij zich inniger aan bij het gemeenschapsoffer, een zinvol symbool, zinvol vooral voor het vele werk dat zij voor heel onze gemeenschap verrichten. Zal de predikant er voortaan wel om denken, het in bepaalde monden stereotyp geworden 'beste vrienden', dat men iets directer vindt klinken dan het verheven 'dierbare gelovigen', te laten varen en een begroetingsformule te gebruiken, die ook op de 'beste zusters' van toepassing is?

2 oktober

Het traagzaam vallen der bladeren heeft op de jeugd de invloed van een rode lap op een stier. Terwijl ik rustig op mijn kamer zit, dringt heftig lawaai vanaf de cour door het geopend raam naar binnen. Wat is loos? De derde zoekt ruzie met de zesde, over een bal. Nee, het is de vijfde die haar grote broers uitdaagt, en die van drie, stoer als zij graag doen, sluiten zich bij die van vijf aan. Zoals gewoonlijk loopt het met een sisser af.

3 oktober

Op eigen verzoek wordt Dr Jacobs vandaag op ons kleine kerkhof begraven. Tijdens de Requiemmis herdenkt de President de overledene en prijst zijn eenvoudige deugden. De plechtigheid is een sobere manifestatie, die bijgewoond wordt door vele oud-Rolduciens en die ook de bewoners van het huidige Rolduc niet licht zullen vergeten. Het *Adieu, Rolduc* van het orgel, de vredig trekkende stoet naar de laatste rustplaats, het *Sic moritur justus* van het zangkoor scheppen een sfeer, waarin treurnis plaats maakt voor diepe vreugde. In deze sfeer is het niet moeilijk zich voor te stellen, dat hij wiens stoffelijk omhulsel wij ten grave dragen, reeds loon naar werken ontving. – Als een dergelijke gelegenheid zich nog eens voordoet, zou het wel wenselijk zijn, dat een ontroerende traditie werd hervat: het is de taak van de Harmonie om op weg naar het kerkhof het *Adieu, Rolduc* te spelen.

Het gaat een beetje in de begrafenisdrukte verloren: zuster Celinia viert op deze dag haar zilveren kloosterfeest. Onze gelukwensen aan het adres van deze bescheiden non zijn er niet minder hartelijk om, wij jubelen haar een schallend proficiat toe.

4 oktober

Wie vanavond toevallig in de buurt van het kleine vergaderlokaal komt, vergaan de oren van het hels gerammel. Het is de eerste les van een officiële typecursus, door Mhr. Duykers uit Kerkrade gegeven. De lessen zullen iedere maandag en vrijdag plaats hebben en ongeveer drie maanden duren. Aan het einde zal een diploma worden uitgereikt. Per cursus kunnen 8 deelnemers meedoen. Het aantal liefhebbers is zo groot, dat Mhr. Brunenberg, die het initiatief genomen heeft, het plan heeft opgevat meerdere cursussen te doen plaats vinden. Hoogrode gezichten en verkrampte vingers zijn de prijs van deze eerste les.

6 oktober

Kennelijk wil men het clubleven nieuw leven inblazen. Radioklas en boekbinderij leidden reeds lang een kwijnend bestaan. Een gepensioneerd leraar van de ambachtsschool [tegenwoordig zegt men: technische school] is bereid gevonden beide clubs technische hulp te verlenen. Het is echter een vraag of dit de malaise opheft. Moet men hobbeyclubs, waarvoor geen animo meer bestaat, niet een stille dood laten sterven? Ups en downs, zo is het leven.

8 oktober

Volkomen onverwacht krijgen wij congé, in verband met de promotie van Dr J. Gijsen, verleden jaar. Toch hadden wij in dit prachtige herfsttrimester al eer stilletjes op een vrije middag gerekend: het traditionele surveillantencongé valt immers meestal reeds in september? De Heeren XVII, op 14 september bruisend van energie in een heroprichtingsvergadering vervolledigd, hadden grootse plannen beraamd, waarvan wij de sporen al dagen, in de vorm van forse affiches, in de kruisgangen hadden zien hangen. Een dubbele ralley zou georganiseerd worden, ongeveer in de trant van twee jaar geleden. Wij stelden er ons veel van voor. Te veel misschien. Het mocht niet zijn.
Nu hebben wij dan gewoon congé. Een middag vrij. VRIJ. Het moet met hoofdletters geboekstaafd worden.

11 oktober

Jonge Heren die niet vast op hun benen staan, wie had dat kunnen denken? In Heerlen glijdt Mhr. Hafmans, van het perron en bezeert danig zijn scheenbeen. Hij mag er zes weken pijn voor lijden.

12 oktober

Kroniekschrijver wist er iets van. Maar niet méér dan dat het een flinke duit kostte. Hij zet dan ook, evenals zijn collega's en de studenten, grote ogen op als die van de zesde vandaag met hun distinctief verschijnen. Een complete professorenuitrusting. Mhr. Stroux vindt het wat voorbarig. Anderen spreken van een Umkehrung aller Werten, un renversement des

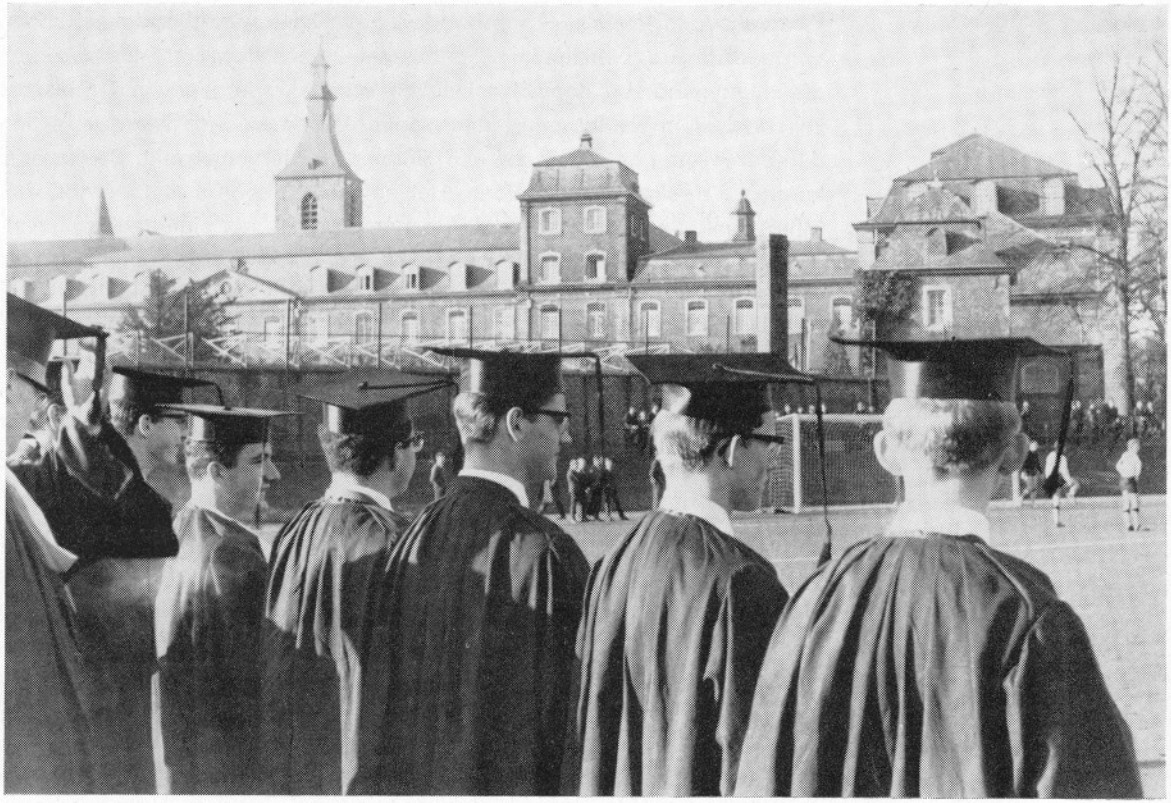

valeurs. Grappig is, hen in deze uitdossing een vrij stukje te zien maken. Is het ooit voorgekomen dat een professor op exercitie moest? Toegegeven, het stáát de meesten wel.
In schril contrast met deze passieloze kleding [maar waarom toch een volledige kleding?] is hun felle ha-a-rem-systeem-lied. Natuurlijk heeft vijf gym gepoogd, zoals de traditie wil, het geheim van het lied te achterhalen. Er zijn repetities geweest in de aula, met schermutselingen en zo. Iemand tuimelde van het dak. Eén keer dacht men het muzikale meesterwerk op het spoor te zijn. Maar 6 gym, ook niet van gisteren, nam 5 met een foplied in het ootje. [Dat foplied was véél beter dan het echte, zeiden die van de vijfde later tegen wie het maar horen wou]. Veiligheidshalve heeft men daarna maar buiten gerepeteerd, in het vrije veld, ergens langs een eenzame landweg. Turkse levensdrift in een rustieke natuur! Wat moet een argeloos voorbijkomend onschuldig maagdeke daarvan gedacht hebben? A propos: zouden tulband en kris het toch niet beter gedaan hebben bij dit lied?

16 oktober

Reeds doet Missiezondag van zich spreken. Wij zien vanavond een door de Missievereniging aangeboden film, *Het Uur der Volwassenheid*. Het is een negerfilm, spelend in Chicago, die ons de moeilijkheden toont welke er in een Amerikaans negergezin ontstaan tengevolge van de rassendiscriminatie. Het thema hangt slechts in de verte samen met dat van Missiezondag, maar brengt ons toch in de stemming voor zover het onze horizon verruimt. Voor een nadere bespreking, zie de Kroniek der Voorstellingen.

20 oktober

Wereldmissiedag. De Missievereniging vraagt dit jaar onze aandacht voor de dialoog met de niet-christelijke wereld. Uit de inleidingsfolder citeren wij: 'Het is nog niet zo heel lang geleden dat tegenstanders en andersdenkenden alleen maar bestreden en verketterd werden. We luisterden niet eens naar elkaar. We zaten wederzijds vol vooroordelen, die elk contact onmogelijk of althans erg moeilijk maakten [...] Zijn we misschien de laatste jaren tot de ontdekking gekomen, dat we op die manier geen stap verder kwamen? Dat we integendeel de aarde steeds slechter bewoonbaar maakten voor ons allemaal? In deze jaren, nu de wereld steeds kleiner en het aantal mensen steeds groter wordt, leren we ontdekken, dat we met elkaar zullen moeten klaarkomen op straffe van ons aller ondergang.'

Het programma omvatte twee lezingen voor de groteren: De Dialoog met de Islam, door Prof. Dr J. Houben SJ op zaterdagavond, en De Dialoog met de Primitieve Godsdiensten, door Pater Drs F. v. Trigt SMA op zondagmiddag. Naar aanleiding van deze lezingen werd er zondagsmiddags een forum gehouden. De kleineren moesten zich tevreden stellen met een klankbeeld over de Missie, door Zuster Reinhilde, en een avondvullend gevarieerd filmprogram.

Wij hebben de voorzitter, Herman v. Rens, gevraagd om over een en ander een verslag voor ons te maken. Gaarne geven we hem het woord: 'Prof. Houben benaderde in zijn inleiding het probleem vanuit de theologie van de Islam. Volgens de leer van Mohammed kan geen Islamiet zelf iets doen om het eeuwige geluk te verwerven. Alles moet hem door God geschonken worden. Dit brengt hem tot een houding van overgave aan Allah, die hem niet alleen verhindert om iets te ondernemen voor zijn zieleheil, maar die zelfs het verbeteren van maatschappelijke toestanden hier op aarde afwijst als miskenning van Gods goedheid en wijsheid. Hieruit moet de enorme achterlijkheid van de Islam-landen verklaard worden. Deze theologie is onverenigbaar met de christelijke beginselen. Daarom is een dialoog met de Islam praktisch onmogelijk. Wij moeten eerst proberen om

door een daadwerkelijk voorbeeld de houding der Islamieten te veranderen en waardering te kweken voor onze wederzijdse opvattingen. De dialoog die dan ontstaat, zal er een zijn van daden, niet van woorden.' En over de lezing van Drs v. Trigt: 'De inleider begon zijn betoog met de uitvoerige beschrijving van een tocht, die hij als eerste blanke had gemaakt naar de bronnen van de heilige rivier de Tano. Aan de hand van de verschillende rituelen die hiermee gepaard gingen, toonde hij ons de vele overeenkomsten tussen christendom en natuurgodsdiensten. De grote mogelijkheid voor de missionering ligt nu in de omvorming van de heidense handelingen in de daarmee analoge christelijke. Een missionaris moet niet afschaffen, maar omvormen.'
Beide lezingen waren zeer boeiend en maakten met het 's avonds gehouden forum, waar helaas te weinig heftig gedebatteerd werd, deze Missiezondag tot de best geslaagde van de laatste tien jaar. Zo oordeelde niet alleen de moderator, dat was het algemeen gevoelen. Proficiat, Missievereniging, en hartelijk bedankt!
Deze zelfde zondag zegt zuster Peregrina Rolduc voorgoed vaarwel. Het is een pijnlijk afscheid, want wij hebben allen van deze blijmoedige, behulpzame en liefdevolle non leren houden. Hoeveel jongenskwaaltjes heeft zij genezen, voor hoeveel ernstiger zieken is zij een steun geweest? Vijf en zeventig jaar is zij nu; daarvan bracht zij er 31 door op Rolduc. Thans wordt het stilaan tijd dat zij gaat rusten. Morgen vertrekt zij naar Meerssen, waar zij, zolang haar krachten het haar toestaan, opgewekt en spraakzaam de helpende hand zal reiken. Van het huis krijgt zij een comfortabele stoel, de jeugd biedt haar een vulpen aan. Sympathiek zingt ook de zesde haar lied, waarvan zij het provocerende haremsysteem gelukkig wat temperen. Maar wéér missen wij het *Adieu, Rolduc;* wij mogen toch niet aannemen dat onze bekwame Harmonie niet in staat is het te spelen?

Wij krijgen een nieuwe hulpportier in de persoon van Mhr. M. J. Hanssen. Het is geen gewoon werk voor hem, en aanvankelijk moet hij even wennen. 21 oktober

Onze nieuwe leraar Mhr. H. Recker legt met succes het examen af, dat hem in het bezit stelt van de wiskunde-akte MO A [vroeger K 1 geheten]. Wel gefeliciteerd, en moge uw kennis der cijfers haar weerslag vinden op de rapporten! 23 oktober

In Bleyerheide voetbalt het elftal van onze benjamins tegen de eerste klas ULO. Aanvankelijk zijn de onzen zielsgelukkig als het einde komt met 2–2 gelijk spel. De teleurstelling is groot wanneer een afgekeurde goal achter- 26 oktober

af toch meetelt: dat betekent een 2–3 nederlaag. Veel goed maakt de wetenschap, dat de triomfators merendeels grotere kerels zijn, tegen wie zo'n nederlaag verre van oneervol is.

27 oktober

De Akademie van 6 gym organiseert een forum over moderne kunst, met de kunstenaars Hans Truyen en Frans Gast als forumleden en onze eigen Mhr. Stassen als gespreksleider. Beide artiesten hebben wekenlang op Rolduc geëxposeerd: de heer Truyen heeft zelfs een andere tentoonstelling afgezegd om ons in staat te stellen zijn gedurfde werken te bewonderen. Het forum verloopt in een allerprettigste sfeer, vragen over kunstkritiek en surrealisme ontlokken soms scherpe antwoorden. Helaas moet het onderhoudende vraag- en antwoordspel te vroeg worden afgebroken, daar de kunstenaars nog een heel eind door dichte mist moeten rijden.

31 oktober

Precies 8 weken zijn wij nu al weer hier. Lang genoeg om van enkele dagen rust te gaan genieten, en dus onderbreken wij het trimester en keren met gezwinde spoed naar onze penaten terug. Wij doen dat bij stralend Allerheiligenweer.

4 november

Vandaag duiken wij weer op: huh, wat een donkerblauwe maandag! De natuur rouwt duidelijk mee, want na een prachtige nazomer begint nu de buiïge, koele, kille herfst. – Mhr. Poulssen is na Allerheiligen niet meer teruggekomen. Hij zal voorlopig zeker 14 dagen moeten rusten, vernemen wij. Elk van ons weet in zijn hart dat het beslist langer zal duren. Twee nieroperaties in 8 maanden gaan niet in je kouwe kleren zitten. Wij wensen de in zijn ziekte bewonderenswaardig kalm blijvende prefect spoedige en voorspoedige beterschap toe. Mhr. Augustus neemt weer zolang de prefectuur waar, ijverig bijgestaan door de onvermoeibare Mhr. Gielis.

10 november

Op zondag 29 september werd de tweede sessie van Vaticanum II plechtig door Paus Paulus VI geopend. Met de conciliewerkzaamheden, waarin zich naar onze zin te langzaam een steeds sterkere progressiviteit openbaart, hebben wij dit trimester zoveel mogelijk meegeleefd. In dit kader organiseren vandaag de akademies van 5 en 6 gym een gecombineerde zitting en beluisteren een voordracht van Mhr. Dr J. Gijsen over 400 jaar Trente. Een gastspreker uit eigen huis: het gebeurt niet alle dagen.

11 november

Poësis en rhetorica [wat een heerlijke benamingen zolang de vlag de lading dekt!] van het klein-seminarie van St. Truiden komen naar Rolduc en houden met onze twee hoogste klassen een contactdag. Leo Coopmans

zegt er dit van: '11.30 u. Na de roseflankige *Morgenstond* strijkt een *Blauwe Vogel* neer op het bruingebladerde voorplein: Belgisch bezoek aan Rolduc. Als gastheren mogen 5 en 6 gym optreden, maar daar wij op dit uur nog intiem zitten te lessen, nemen de Heren Augustus en Rouwet zolang de honneurs waar en gidsen de Belgen door het Rolduc-van-vroeger. Vóór het diner maken wij in de speelzaal kennis met onze gasten en aan tafel is het ijs reeds gebroken – nou ja, het diner gaf ook alle gelegenheid om te praten. Na ons met de nodige leeftocht te hebben gesterkt, tijgen wij met onze gastvrienden trap op en trap af, lokaal in en holletje uit. Wij tonen hen het 'derde Rolduc'. Verbaasd staan ze als ze horen over onze vrijheid van gaan en staan, van doen en laten. Gretig nemen zij alles in zich op, vastbesloten om in hun gemeenschap ook deze sfeer van ongedwongenheid te realiseren. Wij, op onze beurt, staan verbaasd over het reglement dat hún leven bepaalt, en we moeten bekennen dat onze leefsituatie echt niet zover achter is [áls ze achter is] op de tijd als we wel eens beweren. We vernemen elkaars alledagje, elkaars wel en wee, al wandelend over Roda's eigen erf. Zo belanden we op het voetbalveld. Ondanks het regenzwangere zwerk zal er gevoetbald worden. Het spel der Belgen is beter, niettemin trappen de onzen zich in de eerste helft naar een 2–0 voorsprong [Ger Paquay 1–0, Lei Coopmans 2–0]. In de tweede helft echter wordt deze op fraaie wijze door de Belgische midvoor teniet gedaan [2–2]. Het wórdt tenslotte 3–3, een uitslag die niet de juiste verhoudingen weergeeft, gezien het beslist betere spel en het grotere veldoverwicht der Belgen. Na al dit luchthappen is ons de enigszins aangeklede kop koffie van harte welkom. Dan is het ogenblik van het afscheid aangebroken. Uitbundig uitgezongen en uitgezwaaid, aanvaarden *Morgenstond* en *Blauwe Vogel* de terugreis. Tot ziens in St. Truiden!'

Des avonds is er een klein incident. Ter afsluiting van hun dag mogen 5 en 6 gym aan de televisie de film *Die letzte Brücke* zien. De uitzending duurt lang, tot kwart na tien: dat is de reden waarom 4 gym niet wordt toegelaten, óók niet tot half tien. Dergelijke dingen heb je soms te verwachten, als je te groot voor servet en te klein voor tafellaken bent. Voor het servet voelen zij intussen niets en voor het tafellaken alles. Balsturig gaan zij in de speelzaal, gehurkt vóór de rookzaal, zitten protesteren. Sit-downstaking.
De Heren surveillanten laten hen glimlachend hun gang gaan. Het is wat zuur voor 4, nu 5 consequent met 6 als één groep behandeld wordt. Ze zullen er aan moeten wennen. Eens komt trouwens de dag dat ook zij groot zullen zijn...

14 november

Met Mhr. Wijnen woont 6 gym in Heerlen een lezing van de literator Koolhaas bij. Het is niet de eerste keer dat zij op deze door V en D georganiseerde letterkundige avonden te gast zijn. Zij steken er een boel mee op. En dat niet alleen.

16 november

Die van de vierde worden wel de ogen uitgestoken! Gaan vanmiddag 5 en 6 de door de jeugd zo hooggeroemde musical-film *The Westside Story* zien, en zij maar weer thuisblijven! Dat velen van hen deze rolprent al bewonderd hebben, vinden zij geen bezwaar: in Amsterdam heeft een fan het kunstwerk 70 maal aanschouwd. Geen Westside Story dus voor 4, maar een simpele Sinterklaasstory, die zij samen met de kleinen aan de televisie mogen genieten. Na, na. Je kunt het ook overdrijven.

19 november

Het lichtdrukapparaat dat verleden jaar werd aangeschaft, voldoet niet. In overleg met de administrateur wordt het van de hand gedaan. Een offset machine schijnt beter aan de eisen te beantwoorden. Vandaag wordt de nieuwe apparatuur geplaatst. Het is de bedoeling dat meer dan vroeger de jeugd bij de drukverrichtingen betrokken wordt. Er kan zodoende een waardevolle hobbeyclub ontstaan, die in Laurens Janszoon Coster een authentieke Nederlandse patroon vindt. Als die tenminste niet van het haringkaken was. Morgen ontvangen 8 jongelui een deskundige instructie, gegeven door 2 heren van Blikman Sartorius. Zij leggen zo'n grote belangstelling aan de dag dat Kroniekschrijver, die er even een blik is gaan werpen, het volste vertrouwen heeft in het in de toekomst af te leveren drukwerk van Rodaprint. Te meer daar Mhr. Brunenberg al gauw uitvindt, dat met het apparaat meer dan 30 verschillende procédé's uit te voeren zijn.

22 november

Vanavond worden wij opgeschrikt door een verbijsterend bericht. Om half acht Nederlandse tijd wordt een laffe aanslag gepleegd op het leven van President John Fitzgerald Kennedy van de Verenigde Staten. Het gebeurt in de rassendiscriminerende stad Dallas, in Texas. Een half uur later is de President aan de schotwonden bezweken. Het bericht slaat in als een bom, bij ons en in de gehele wereld. In de handen van deze jonge, sympathieke, uiterst kundige man voelden wij onze toekomst veilig. Hij was geen koele staatsman, zoals velen voor wier persoonlijk lot wij ons niet interesseren. Hij was een verre vriend, met een hart dat klopte voor allen. De Heer geve John Kennedy de eeuwige rust.
De afgelopen dagen zijn vele filosofen in huis geweest, in verband met de voorbereiding van de feestelijkheden van a.s. zondag. Want Sint

Kathrien gaat dóór. Wel niet op de dag zelf: iedereen begrijpt dat de heren dan onder elkaar willen zijn. Maar op de zondag die zich het dichtst bij de 25ste bevindt, zal het feest voortaan bij ons plaats hebben. Wij schrijven 'voortaan', in de hoop dat de schone Kathrien-traditie tenminste in deze vorm bestendigd zal kunnen blijven. Je kunt echter nooit weten. Onze gedachten reiken intussen niet verder dan overmorgen: wat zal het worden? Er is tot ons doorgedrongen, dat zich rondom het toneelstuk enkele interne moeilijkheden hebben voorgedaan en dat het in korte tijd in elkaar is gestampt. Maar we zijn vol vertrouwen: filosofen, en zeker filosofanten, kunnen álles.

24 november

Zelfs een decor bouwen voor Fl. 25.30, zoals hun president ons vanmiddag tijdens zijn speech aan tafel zo tactvol weet te vertellen. Hij vergeet dan wel dat zij gebruik maken van onze zetstukken, ons licht, onze verwarming, kortom onze aula. Maar wij van de provincie stellen dit alles de grootstadbewoners graag ter beschikking. Verloren zonen die weerkeren in het vaderhuis moet men gastvrij ontvangen.
's Morgens hebben de heren een schitterende Hoogmis gezongen, die gecelebreerd werd door Prof. Dr P. v. d. Baar, met assistenties van de professoren Dr J. Bosch en Drs J. Huyts. Dat zij de zangkunst terdege verstaan, bewijzen zij andermaal aan het diner, waar zij My Old Kentucky Home virtuoos vertolken. Gelukkig behoeft hun mannelijk geluid niet door een microfoon versterkt te worden: wij bewijzen onze provinciale afkomst met een jammerlijke geluidstechniek. Technicus Peter Koonen heeft er geen schuld aan, het ding is nu eenmaal zo nukkig, dat de toespraak van John Drummen, die namens ons een goed woordje zou doen, geen doorgang kan vinden.
Hetgeen echter niet belemmert, dat 's middags in een levendige en aantrekkelijke wedstrijd, aldus onze sportverslaggever Frank Turnsek, met verve de voetbal over en weer wordt getrapt. Voor de ogen van een grote toeschouwersschare gaan beide ploegen tot rust gelijk op. Daarbij heeft Rolduc een klein overwicht, want doelman Cordewener moet herhaaldelijk in het geweer komen. Na rust stijgt het tempo, en wanneer wij 17 minuten verder zijn, maakt Hunnekens uit een directe vrije trap goal: 1–0. Dan zakt het spelpeil snel. Weliswaar is Pantarei nu voortdurend in de aanval, doch de schotarme voorhoede der filosofen komt tot geen enkele voltreffer. Tevergeefs wachten hun supporters op de felbegeerde gelijkmaker. Met 1–0 voor Roda eindigt ook deze wedstrijd in hun nadeel.
Maar er drijven sombere wolken voor de feestzon. Om de vreugde niet te bederven hebben onze gasten tot nu toe gezwegen. De mogelijkheid

dreigt dat het toneel vanavond niet doorgaat. Hier en daar schoolt men met zorgelijke gezichten samen. Waarom zouden ze niet willen spelen? Zijn ze niet klaar gekomen? Dan wordt bekend dat hun gastspeelster, Claire v. d. Bergh, zo hees is dat zij over absoluut geen stem beschikt. Zonder haar kan er geen sprake zijn van toneel. Tegen 5 uur krijgen wij zekerheid: de uitvoering is inderdaad afgelast; zij zal a.s. dinsdag plaats hebben, of anders zondag. De filosofen vinden het verschrikkelijk. Nu heeft de dag geen einde. Zij blijven nog tot na het souper, waaronder John Drummen voor een herstelde microfoon zijn toespraakje houdt. De sfeer is weg; het is als met de bekende kaars; sneu.
Totdat het sensatierijke Amerika plotseling het flakkerende licht aanwakkert tot een steekvlam. Aan de televisie gezeten, horen wij tot onze stomme verbazing, dat de vermoedelijke moordenaar van John Kennedy op zijn beurt door moordenaarshand gevallen is.
De wildste gedachten bestormen ons. Sommigen komen er rond voor uit dat naar hun mening de schurk zijn verdiende loon heeft, anderen, al verstandiger, betreuren het dat hierdoor het gerechtelijk onderzoek naar Kennedy's dood aanzienlijk zal worden bemoeilijkt, zo niet onmogelijk zal worden gemaakt. Een dag zonder einde? We hebben stof genoeg om te dromen.

26 november

Ofschoon het vandaag geen vrijdag is, bedrijven de Heren in de gymnastiekzaal het edele volleyspel. Zij spelen een wedstrijd tegen de jeugd en zij verslaan het zelfverzekerde team van 6 gym met 3–1. Al worden de haren grijs, de benen zijn nog steeds niet stram.

30 november

Voor ons en voor de leden van de Kerkraadse Kunstkring vertoont Lumière de Nederlandse speelfilm *De Overval*. Het is een film die blijkt aan te zien. Wij verwijzen naar onze recensie in de Kroniek der Voorstellingen.

1 december

En daar zijn dan de filosofen weer. Hun gastspeelster is zo gezond als een verpleegster. De beloofde uitvoering van *Het onstuimige Hart* beleven wij nu. Het wordt een echte, ouderwetse Kathrien-avond, met zang en harmonie en alles wat zo'n gebeuren tot een gebeurtenis maakt. Natuurlijk is het hele Filosoficum, professoren incluis, naar Rolduc getogen. Wij genieten van een vlotte en prettige vertoning. Traditiegetrouw wijdt de Redactie aan zulk een evenement in het Jaarboek ook nu een apart artikel. Men zie dus verderop.

Voor de tweede maal onderbreken wij dit ellenlange trimester om bij moeders pappot wat kracht op te doen. Psychische en geestelijke kracht dan, want de pappot van Rolduc is sinds enkele weken zo voortreffelijk, dat wij onze smaakorganen haast niet kunnen geloven. De diëtiste van enige jaren geleden heeft hiermee in de verte wel iets te maken, maar het is toch vooral Mhr. v. Riet, die als zijn eerste taak een verbetering van onze voedselsituatie zag. Gebakken aardappelen, snert en pannekoek, nasigoreng, het komt allemaal op tafel, en nog veel meer, bijzonder lekker toebereid en met een afwisseling van spijs die doet eten. Hulde aan dit culinair initiatief van provisor, administrateur en zusters, een initiatief dat door nauwkeurige berekening van de prijzen en ingenieuze combinaties het kostenniveau van vroeger niet ernstig behoeft te overschrijden. Jawel, de pappot van Rolduc mag er nu wel zijn.

4 december

Maar we zeiden dat we 4 december naar die van moeder zijn gegaan. Tot Sinterklaas. De vorst is ingetreden, er staat een straffe kou. Een drietal van onze Heren maakt van deze dagen gebruik om een kijkje te gaan nemen in het seminarie van Noordwijkerhout [bisdom Rotterdam]. Daar wacht hun een ongewone verrassing: in de refter hangt officieel aangeplakt, dat hun bezoek in verband staat met 'nieuwbouw-plannen van het klein-seminarie van Roermond'! De buitenwacht is blijkbaar goed ingelicht. En het is een feit: er wordt de laatste tijd zóveel beraadslaagd over Rolduc zonder Rolduc, dat het in dit klimaat geen verwondering behoeft te wekken dat aan extravagante berichten als het onderhavige zelfs en vooral in den vreemde geloof wordt geslagen. Intussen zijn wij [gelukkig] in de verste verte niet aan nieuwbouw toe. Wel schept de ouderdom van ons instituut voortdurend problemen die waakzaam onder ogen worden gezien. Al langere tijd bewegen iedere dag twee mensen van het architectenbureau Peutz zich met de meetstok gewapend door het huis. Minutieus wordt de structuur opgenomen en in kaart gebracht; als straks de mijn begint te delven, zijn wij tenminste voorbereid.

Houdt het vriesweer aan? Amper zijn de vijvers dicht, en reeds tart deze of gene voorzichtig de zwaartekracht.

9 december

De zesde houdt retraite in Spaubeek. Of het al de gezegende invloed van het Concilie is, weten wij niet, maar de Congregaties kunnen tegenwoordig zo goed met elkaar overweg, dat in het bolwerk der Jezuïeten Pater Mathot, Redemptorist, onze oudsten wegwijs maakt in het geestelijk leven. Als de oefeningen 12 december gesloten zijn en de retraitanten voor de middag vroom Rolduc-waarts keren, munten enkele leraren uit door plichtsgetrouwheid: zij vatten post voor de klas-ingang, alsof zij hun

pupillen een vrije middag misgunden. Zij wachten natuurlijk tevergeefs. De retraite- en oriëntatiedagen van de anderen hebben dit jaar plaats gehad van 18 tot 31 november in eigen huis, volgens een beproefd systeem dat uitstekend blijkt te voldoen.

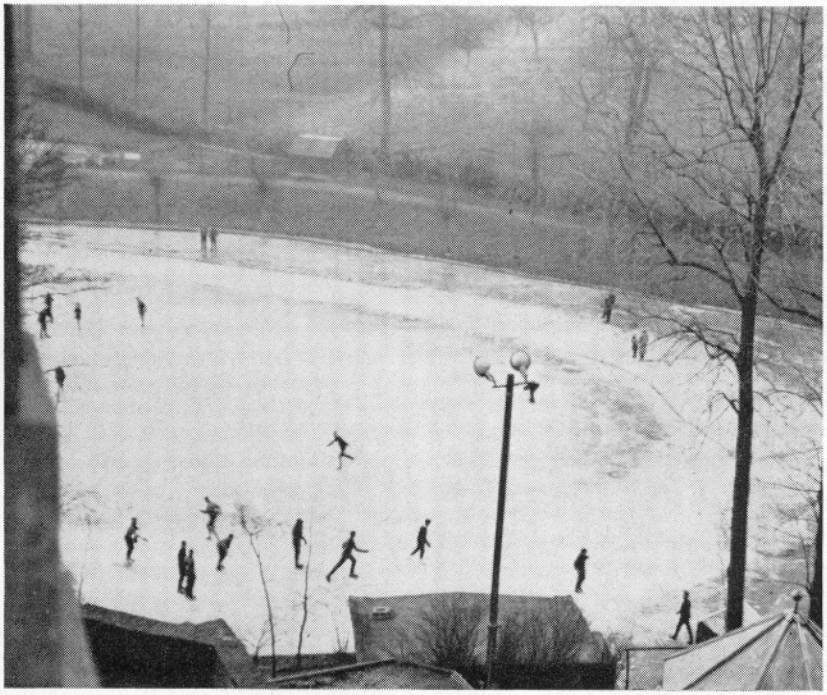

12 december

Ineens zitten we midden in de winter. Het sneeuwt en het is bitter koud. Ofschoon de vijvers nu stevig dicht gevroren zijn, wordt er weinig geschaatst, want de sneeuw maakt het ijs moeilijk berijdbaar.
Voor het klasje van 6 gym staan vele boekenrekken. Een ongewoon gezicht. Jarenlang was het de gelegenheid voor retorische uitspattingen, die zelden iets met boekenwijsheid uitstaande hadden. Nu wordt het een hyper-serieus studieklasje. Tempora mutantur... Het 'megaron' is namelijk eindelijk klaar, maar omdat ook de bijbehorende leeszaal en gang onder handen worden genomen en het nog even kan aanlopen eer alles in gereedheid is gebracht, besluit men te wachten tot na de Kerstvakantie met de ingebruikname van de weelderige appartementen. Tot zolang verhuist de zesde naar het vergaderlokaal beneden.

Een ondernemend initiatief! Ila organiseert op zijn dooie eentje een 'kienavond met aantrekkelijke prijzen'. Het geheel staat onder voortreffelijke leiding van Knudde met een Rietje. 15 december

Geen twee, maar zes weken heeft het geduurd. Vandaag eerst wordt Mhr. Poulssen uit het ziekenhuis ontslagen. Het tweede trimester zullen we hem, hopelijk volledig hersteld, in ons midden hebben. Enkele collega's zijn hem vanavond gaan opzoeken, maar toen zij in Heerlen kwamen, was de vogel juist een kwartier gevlogen. 16 december

De studiegelegenheid bij de trap is gereed. De bewoners van de donkere gang worden overgeheveld naar deze voorbeeldig ingerichte lokaliteit. Tijdens de komende vakantie krijgt ook de klas in de donkere gang een degelijke beurt. We hebben dan de beschikking over twee afzonderlijke studielokalen, met aangepast meubilair, waar de groteren zonder surveillance kunnen studeren. Dit geeft een zodanige ontlasting van de grote studiezaal, dat praktisch iedereen over een volledige bank komt te beschikken. Te zijner tijd, zo luiden de plannen, zullen ook daar nieuwe meubels geplaatst worden. Het zou aanbeveling verdienen te overwegen, de immense ruimte dan in twee studiegelegenheden te verdelen. De moderne jonge mens is hoe langer hoe minder massamens, als hij het al ooit geweest is. 18 december

Ten besluite van dit lange trimester: een door de ten onrechte verguisde Heeren XVII georganiseerde lottoavond, die vlot van stapel loopt. De hoofdprijs bestaat uit drie eenden. Morsdood als zij zijn, snateren zij wel niet meer, maar wij des te luider onder aanvoering van de geroutineerde nummerafroepers Mathieu Smeets en Leo Coopmans. De eerlijk verdiende flessen wijn worden als inzet van de vakantie dezelfde avond nog soldaat gemaakt. Op de slaapzalen heerst geen kazernesfeer. 20 december

Pffff... Het eerste deel zit er op. Tot 8 januari ruilen wij Rolduc voor zoetere oorden. De Heren vieren nog een paar dagen retraite, die gepreekt wordt door Pater Drs F. Kurris SJ. Dan beginnen ook zij aan hun dolce far niente. 21 december

tweede trimester

Tijdens de kerstvakantie gebeuren grote dingen. Als eerste vliegende paus maakt Paulus VI op 4 januari een reis naar het Heilig Land, waar hij o.a. patriarch Athenagoras van Constantinopel ontmoet. Op dit historisch uur heeft de hele wereld het gevoel dat de eenheid der sinds 1054 dramatisch verscheurde christenen snel naderbij komt. Sensationeel is het wel: een monsteraantal van niet minder dan 2.000 verslaggevers is bij deze reis betrokken en de televisie zendt vele malen aangrijpende beelden uit. Niemand kan ontkennen dat ook Paulus de kunst verstaat de mensen aan te spreken.

8 januari

Op een sombere herfstavond keren wij terug. Voor liefhebbers van winterweer had de kerstvakantie weinig te bieden. Vorst, dooi, vorst: wat kun je bij zo iets beginnen? Laten wij hopen dat de mist, die nu ons land besluiert, straks boven gladde ijsbanen zal optrekken.

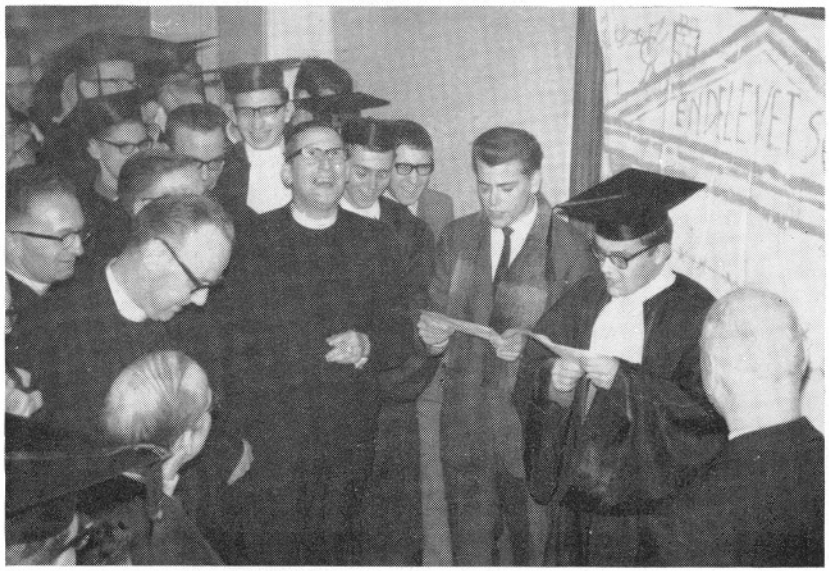

11 januari

Feestelijk en stijlvol betrekken 'vijf en zes in de avonduren dan hun 'megaron', met homerische verzen en liederen en toespraken. De President verricht de officiële opening, waarbij een kleine rakker ongemerkt [en straffeloos?] tot het heilige der heiligen weet door te dringen. Het is een magnifieke ruimte geworden: eenmaal geïnstalleerd in de zalige fauteuils, verdriet het niemand meer dat men zo lang heeft moeten wachten. Met zijn verlaagd plafond, zijn verhoogde zithoek en de indrukwekkende

bankenrij is het een mannenzaal, die de Ouden misschien verwijfd gevonden zouden hebben, die het moderne levensgevoel echter mannelijke kansen biedt. Kroniekschrijver besluipt de neiging tot filosoferen als zijn Grieks woordenboek hem leert, dat megaron óók vrouwenzaal betekent, en slaapvertrek... Het is een veelzijdig woord, rijk als de Griekse cultuur zelf: zo verschaft deze ruimte, met de ernaast gelegen sfeerrijke leeszaal, de gelegenheid tot leven in meervoud, nadat de lessen het eentonige maar noodzakelijke enkelvoud hebben beklemtoond. Overigens: alles op zijn tijd, en daarom biedt het huis de bewoners van deze hallen een klok aan. Niet zo maar een klok, artistiek advies zal zorgen voor de juiste klok op de juiste plaats. Als zij er dan na een maand of wat zal zijn, is de kans groot dat men in de studiezaal iets vroeger te laat zal komen.
Het megaron is niet uit de lucht komen vallen. Reeds op het einde van het vorige schooljaar heeft een commissie Brunenberg-Stassen-Wijnen, in nauw overleg met de President, de mogelijkheden onder ogen gezien die de door het vertrek der filosofen vrijkomende ruimte onze ouderen kon bieden. De plannen zijn uitgewerkt door de Kerkraadse binnenhuisarchitect H. Josten. Uit de grond van ons hart erkennen wij dat commissie zowel als architect bijzonder eer van hun werk hebben gehad. Hun zij een oprecht woord van dank!

12 januari

Op deze zondagmorgen rijdt een groep van een man of 12 een scheve schaats. Dat wil zeggen: zij rijden nu juist niet, maar staan in een hoek van de bovenste vijver op het ijs te staan. Méér dan bevroren water is ijs, fysisch, nooit geweest: 500 kilogram druks zijn dan ook te veel. Met natte voeten en een nat pak loopt het koude avontuur nog gelukkig af. Nu is de eilandenvijver in gebruik.
De traditionele heimweefilm toont ons Don Camillo op de barricaden. Voor een bespreking van dit iets fijnere produkt uit de kleine wereld van de Italiaanse dorpspolitiek zie men verderop.

13 januari

De eerste groep typisten doet een voor-examen, plechtig tentamen geheten. De officiële proeve van bekwaamheid moeten zij 25 januari of daaromtrent afleggen. Zij kunnen daarvoor in eigen huis blijven. Ofschoon menigeen last van zenuwen heeft en het toetsenbord geweld aandoet, zullen zij toch allen slagen.
Bedenkelijk is echter het algemeen bekende feit, dat machine-schrijven de leesbaarheid van het handschrift niet bevordert. Wie wil er meedoen aan een cursus schoonschrijven?

15 januari

De mensen van het Halfvastentoneel houden vandaag hun eerste repetitie. In verband met het Shakespeare-jaar is de keuze gevallen op *Driekoningenavond*. Zij zullen zich moeten haasten: 7 weken voorbereiding is voor dit omvangrijke spel nogal weinig. Nu twee lekeleraren zich bereid hebben verklaard ter vervanging van de filosofen mee te doen – een novum! – en de regisseur met deskundige raad en daad wordt bijgestaan, is het toch al grenzeloos enthousiasme nog grenzelozer. Succes, mannen! [en dames!]

In het begin van het schooljaar is het RTV-roer in andere handen overgegaan. Mhr. Gielis, die verleden jaar reeds bewees van wanten te weten waar het jeugdtoneel betreft, willigde gaarne het verzoek van de vroegere moderator in: om een aantal geldige redenen wenste deze zich, misschien voor goed, terug te trekken. Het eerste trimester heeft de club aan de nieuwe situatie moeten wennen, eerst thans komt zij met een stuk voor de dag. Het is het kasnummer uit vervlogen jaren, *De Scepter van Koning Bombazijn,* een weergaloos sprookje, dat bij voorbaat het succes voor kinderpubliek verzekert. In het Masker van 5 februari – het toneelblad van de naarstige club is natuurlijk met dezelfde onregelmatigheid blijven verschijnen – schrijft Theo Reul, die indertijd de rol van Slagzwaard speelde, een ongemeen prijzende kritiek. Wij laten hem graag aan het woord: 'Zelden heb ik, eerlijk, een koning gezien die zo echt was. Waardig, mild, maar ook doortastend soms... Ook aan het spel van minister Bimbambulla heb ik veel genoegen beleefd, al had ik hem tegen het einde van het stuk, waar zijn snode plannen aan het licht komen, graag nog iets wanhopiger gezien... Hassebas heeft mij werkelijk een beetje doen huiveren. Zijn anders zo beschaafd klinkende stem had hij omgevormd tot een rauw spraakinstrument, waarmee hij menigeen de stuipen op het lijf joeg... Uit naam van de toeschouwers wil ik ook kabouter Sikje bedanken – die mij overigens in het begin iets kleiner toescheen dan op het einde – en de zoon van de Boswachter, de brave Peter... Nu moet ik nog slechts één ding zeggen: Houen zo. Het was heel erg goed. Proficiat.'

En aldus waren de rollen verdeeld:

Koning Bombazijn	Ton Kock
Bimbambilla	Jean Rouwette
Hassebas	Cor v. d. Schaft
Sikje	Sjef Mols
Peter	Hub Rutten
Potlepel	Sjaak v. Oppen
Slagzwaard	Hub Stroek
Hellebaard	Jos Gielen
Neusje	Rob Vullings

Kroniekschrijver heeft – en naast hem zat de vroegere koning, thans een achtbaar filosoof – hartelijk genoten van deze voorstelling, die beslist niet onderdeed voor de première, welke hij in een grijs verleden de eer had te leiden. In menig opzicht was déze première zelfs beter. De RTV gaat nooit verloren.

26 januari

In Weert heeft de Intercollegiale binnenspelen plaats. Leo Coopmans schrijft: 'Waarschijnlijk heeft Paulus vermoed dat er in het jaar 1964 sportlui zouden zijn, die een woord van aanmoediging best konden gebruiken, en ten gerieve van hen schreef hij: 'Broeders, gij weet het, de hardlopers in het stadion lopen allen, maar slechts één krijgt de prijs. Loopt zo dat gij hem krijgt...'. Deze woorden alleen al wakkerden het wedstrijdvuur in de gemoederen van de deelnemers aan, maar het feit dat ze door de sportmoderator op geestdriftige wijze werden voorgedragen, als was het een preek van hemzelf, deed dat vuur hoog oplaaien. Optimistisch gestemd, nestelden wij ons in de zachte kussens van de bus. De dammers waren zelfs overmoedig: zij meenden het zich te kunnen permitteren de wisselbeker 'niet te kunnen vinden!...' Een dergelijke sittardiaanse gedachte straft zich altijd zelf, hetgeen reeds eerder werd bewezen.

Uit bescheidenheid betraden we via een achterdeurtje het oude gebouw van het Weerter college, zagen de studiezaal, prezen ons gelukkig met onze ouderwetse lokalen en aanhoorden de traditionele openingsspeech. Zo langzamerhand begon men dan te beginnen: de ballen en balletjes werden aan het rollen gebracht, koninginnen werden geschaakt en dames gehaald. De schakers en dammers mochten zich verheugen in een lokaaltje dat gonsde van luidruchtige hersenarbeid. De biljarters en tafeltennissers konden zich nauwelijks verheugen, althans niet over de accommodatie. Klein-Rolducse biljarttafels, met nagenoeg houten banden, legden het spel van onze grootmeesters lam. Dat Ger Paquay meteen startte met een serie van 17, pleit slechts voor 's mans kunnen. De tafeltennissers dansten en gleden uit achter half versleten tafels, en de tellers, die zich herhaaldelijk een puntje vergisten, waren niet van de lucht, maar van Weert. Paquay kwam dus met een krachtexplosie. Dat werd dan ook een overwinning. De hele morgen was het trouwens alles goud wat er blonk, tenminste in het biljart- en tafeltenniskamp. Ook Herman Reynen kwam op de biljarttafel tot winst. Onze tafeltennissers versloegen Sittard met 7–2. Leo Coopmans wist een fraaie zege te boeken tegen eerste klas-speler Luyten, intercollegiale-winnaar '63. De dammers en schakers hadden minder succes. Van Sittard verlorén de dammers met 12–0, de schakers met 5–1.

Toen kwam het diner, en daarmee een duidelijke wending in het wedstrijdverloop. Onze tafeltennissers werden het slachtoffer van de volle maag. Vooral Leo Coopmans was alle gevoel voor ritme en slagvaardigheid kwijt en verloor al zijn partijen tegen de Roermondenaren: 2–7. Doch ook de biljarters hadden last van de door Columbus ingevoerde aardappelen.

Hét was er niet meer bij onze jongens. Het vinnige getik van Paquay's spel was zoek, en Reynen werd door de slechte banden aan banden gelegd. Machteloos incasseerden wij de nederlagen. Toch wist Ger Paquay telkens de puntjes zo bij elkaar te schrapen, dat hij in de eindrangschikking dank zij zijn gemiddelde de tweede plaats kon opeisen.
Met de dammers ging het opeens veel beter. Enigszins geprikkeld door het verlies van 's morgens, begonnen zij de opmars tegen de stenenschuivers van Roermond. En het lukte: met 8–4 wonnen zij van de bisschopsstedelingen. Ook de stad van de vlaatjes kon de onzen niet stuiten. De Weertenaren bleven zelfs met lege handen ziten: 12–0 voor onze damridders! De pittige Weerter tafeltennisploeg moest eveneens voor ons het onderspit delven. Een formidabele prestatie leverden Theo Hautvast en Piet Schwachöfer, die hun partij tegen Limburgs jeugdkampioen en uiteindelijke winnaar van deze intercollegiale, Bastings, met winst wisten te beëindigen.
Plotseling gaven ook de schakers aanleiding tot enig optimisme, want hoewel ze niet tot winst kwamen, schaakten ze toch puntjes weg van de Roermondse ploeg; gelijk dus, 3–3. Maar tegen de Weerter strategen viel weer weinig eer te behalen. Met anderhalf punt tegen viereneenhalf moesten wij genoegen nemen.

Rolduc behaalde de volgende resultaten:

Biljarten: 2. Rolduc
individueel: 2. Ger Paquay
5. Herman Reynen
Tafeltennis: 2. Rolduc
individueel: 5. Leo Coopmans
6. Theo Hautvast
8. Piet Schwachöfer
Dammen: 2. Rolduc
Schaken: ex aequo Rolduc en Weert.

Geen ereplaats dus. Maar doorgaan en volhouden is ons parool. Goede schutters zijn immers niets anders dan slechte schutters die bleven schieten'. Tot zover onze verslaggever. Inderdaad, geef ze van katoen!

28 januari

Er is ditmaal eens niets tussenbeide gekomen, 'Aken' gaat door op de door het program van de Culturele Kring voorziene datum. De bonte reeks bussen, waarmee wij en de Kerkraadse scholen de reis aanvaarden – een volgende keer moet Rolduc de luxe van de White Cars tóch eens

aan een andere groep overlaten – doet passend denken aan kermiswagens, want wij gaan naar de *Zigeunerbaron*. Hoe fraai deze uitvoering was, staat wederom elders te lezen.

2 februari

Zijn filmfestival heeft Mhr. Stassen voor de tweede helft van februari gepland. Van de schaduwen van het witte doek kan men echter alles verwachten, óók dat zij ver naar voren vallen. Vandaag draait dan reeds, in het kader van het komende rolprentenfestijn, *De Bandieten van Orgosolo*. VK, 1 en 2 gym betreden de aula gratis, omdat de film speciaal voor hen wordt vertoond, de groteren betalen een halve gulden, maar zij mogen ook buiten blijven. Voor de groep waarvoor dit Sardinische drama is bedoeld, lijkt het ons geen geweldige greep. Hierachter wordt daar meer over verteld.

5 februari

Een intrigerende naam: Tauri Basan. Wij kennen latijn genoeg om het eerste deel te verstaan, dat overigens weinig hout snijdt, als men de wedstrijd in aanmerking neemt die de kapelaans – het zijn inderdaad de voetballende steunpilaren van de pastoors die zich zo Spaans noemen – tegen ons Roda spelen. Frank Turnsek vindt het maar niks. De kapelaans zijn weliswaar veel sterker dan wij, maar onproduktief, en wij zijn nergens, vooral in de tweede helft. 2–2 is dan ook de onbesliste uitslag. Voor de Intercollegiale zal er nog zwaar getraind moeten worden, anders halen we niet eens de derde plaats, meent Frank. Men trekke zich deze [voetbal]-schoen aan!

6 februari

Onze oud-leraar Mhr. Heynen wordt vandaag aan een van zijn ogen geopereerd. Als deze operatie slaagt, krijgt over enige tijd ook het andere een beurt. Good luck, om het te zeggen in een taal die hem dierbaar is.

7 februari

Zouden er nog oud-Rolduciens zijn die deze regelen lezen – wij bedoelen: uit de tijd van het tweede Rolduc – dan doen zij er goed aan, omwille van hun hart, het volgende over te slaan. Wéér gaat een fenomeen uit de dagen van Roda's glorie tegen de grond. Wij weten het wel: hele volksstammen vonden hier hun vertier in het hanteren van de zware beugelbol. Hét vermaak der jeugd was eertijds dit nobele spel, tot herriëns toe. Maar jaren reeds deden de beide overdekte banen geen andere dienst dan dat zij dekking boden bij onverwachte regenbuien of wanneer een surveillant in de valavond onwettig vuur had bespeurd. Zij worden afgebroken. De eerste spaanders vliegen in het rond nu onze arbeiders bijl en zaag in het eerbiedwaardig bouwsel zetten.

Een goede maand duurt dit trimester nog pas, en het is al half om. De tijd gaat snel. Gauw naar huis voor de vastenavondonderbreking, die koud en regenachtig is. Tot woensdag 12 februari. In de krant lezen wij intussen dat Rolduc een nieuwe leraar Duits zoekt. Dom eigenlijk, we hebben er toch twee? 8 februari

Wanneer wij terugkomen, missen wij een oude, vertrouwde Rolducse figuur: de zo aan ons huis verknochte Houbèr Moonen heeft de pensioengerechtigde leeftijd bereikt en brengt de rest van zijn levensdagen welverdiend in Maria-oord door. Wij danken hem voor zijn jarenlange toewijding en wensen hem een onbekommerde oude dag. Maar wie waakt er nu over ons? 12 februari

In Egypte worden de Nubische monumenten bedreigd omdat een nuchtere regering de Assoeandam wil uitvoeren. Heel de beschaafde wereld protesteert verontwaardigd. In de ingewanden der aarde, onder het cultuurmonument Rolduc, bevinden zich 4 miljoen ton hoogwaardige huisbrand. De Domaniale stelt zich voor, deze te ontginnen, 'hoe het dan ook afloopt' [Volkskrant van heden]. Wat is het verschil? Dat er in het laatste geval niet geprotesteerd wordt? Toch wel, maar niet door ons. Alleen een bepaalde krant, nota bene uit het eigen gewest, die beter moest weten, laat haar correspondent de baarlijkste nonsens uitslaan. Wij koesteren de veilige zekerheid, dat de Adviescommissie inzake Rolduc ons met de nodige maatregelen zal beschermen. En wij bedenken dat in de nu eenmaal onvermijdelijke strijd tussen cultuur en barbarij, zelfs in de 20ste eeuw, zelfs in Nederland, de cultuur niet à tort et à travers haar veeleisendheid mag doen gelden: barbarij betaalt soms beter. – Dat is natuurlijk onzin. Er is geen sprake van barbarij, daarvoor staan aan beide zijden te grote belangen op het spel. De ministeriële Commissie kwam op 30 januari in eerste zitting bijeen. Daarna bracht zij een bezoek aan Rolduc ter kennismaking en om zich op de hoogte te stellen van de tegenwoordige staat der monumentale gebouwen. Van de zijde der Domaniale bleek een uiterste welwillendheid met betrekking tot de voorzieningen, die ter bescherming van de kerk getroffen moeten worden. De aannemer ontving intussen opdracht om een plan uit te werken ter zake van een gordel rondom het kerkkoor en een gedeelte van het schip. De heren Peutz en Meischke zouden zich beraden over de vorm waarin dit plan het best verwezenlijkt kan worden. Ook verdere voorzieningen ten aanzien van de tweede helft van de kerk en de kerktoren hadden speciaal de aandacht. De commissie houdt haar tweede vergadering op 27 februari op Rolduc. – Dankbaar maken wij mel- 13 februari

ding van de in diverse kranten verschenen artikelen, die getuigen van grote sympathie voor het monument. Op onze instigatie zijn in de Tweede Kamer over dit alles vragen gesteld, o.a. door de afgevaardigde Jan Maenen.

15 februari

Voor de derde maal ontmoeten onze leertrappers die van Molenberg. Ons elftal schijnt herboren, aldus onze sportverslaggever: in een aantrekkelijk op en neer golvende wedstrijd, met goed samenspel van onze kant en een doelman in uitstekende vorm, brengen wij het tot 1–1. De wijsgerengoal valt op het laatste nippertje en volkomen onverwacht. Als het fluitje snerpt, zuchten wij van verlichting: wij hebben niet slecht gespeeld, maar bij dit gelijk spel ook veel geluk gehad.
Op de HBS wordt een monsterpingpongtoernooi gehouden, met 58 deelnemers, waaronder 27 Rolduciens [VK, 1 en 2 gym]. Laat toch een Klein-Rolducse ballenmepper kampioen worden!
Er is nogal bedrijvigheid vandaag; in het groot vergaderlokaal selecteren de verkeersquizzers van overmorgen zich vóór.

17 februari

Verkeersquiz in Kerkrade, in café Rutten, waaraan alle middelbare scholen van onze stad van inwoning deelnemen. Wij komen uit tegen de MVS in de eerste poule en winnen deze krachtmeting met 292 tegen 219 [van de 300] punten. De andere poule omvat de drie resterende scholen, waarvan de TVS met 212 punten de overwinning behaalt, al doet de HBS dan ook zwaar superieur. De finale speelt zich af tussen TVS en Rolduc; natuurlijk triomferen wij in deze razend-spannende eindontmoeting met 269 tegen 229 punten. Voor de vierde maal in successie gaat althans in Kerkrade de zegepalm naar onze verkeersspecialisten. Zál het nu lukken in Heerlen? Als het aan de wagens op het voorplein lag...
Onze rijdeskundigen: Toon Peeters, Pieter Custers, Jan Hafmans, Jan Custers, Paul Huver.

19 februari

Het filmfestival wordt nu echt geopend met *Accatone* oftewel de Schooier. Wij festivallen meerdere dagen in het teken van Film en Werkelijkheid en het programma vermeldt heel wat interessante onderdelen. Niemand minder dan de Heer B. J. Bertina zelf spreekt 22 februari over de Nieuwe Werkelijkheid in de Filmkunst, een vooral voor de groteren literair en filmisch boeiende lezing, waarin vele filmers en films de revue passeren en ons duidelijk wordt, wat met name de Italiaanse filmmakers bedoelen. Diezelfde zaterdagavond draait als typisch voorbeeld van het betoogde *Il Posto*. 's Zondags houdt de onuitputtelijke Bertina een inleiding over het

nieuwe filmen, welke hij toelicht met de volgende korte filmpjes: *Lonely Boy, Sunday, Refuge England, Pourvu qu'on ait l'ivresse.* In een gesprek, dat onze hoogste klassen met deze eminente filmcriticus mogen hebben en dat bijzonder ongedwongen verloopt – wie had anders verwacht van de man in Linne? – gaan velen de ogen open omtrent de mogelijkheden, die de film als kunstwerk juist in onze dagen, niet in de droomstudio's van Hollywood, maar in de serieuze werkplaatsen van ons eigen werelddeel, intens bezig is uit te buiten. De uitgesproken vrouwelijke film *Cléo tussen 5 en 7,* die 's avonds wordt vertoond, is opnieuw een leerzame illustratie van hetgeen dit als steeds voortreffelijk geslaagd festival ons heeft pogen bij te brengen.
Houden wij in deze flash-back éven de close-up van Lumière vast: het is een instelling van hoge waarde in ons huis!

26 februari

Een grote sportontmoeting tussen Rolduc en de HTS van Heerlen. Het voetballen winnen wij met glans, 3–0, wat het volleyen betreft moeten wij in onze gasten onze meesters erkennen. Ook biljarten verliezen we, slechts 3 van de 9 partijen schrijven wij op onze naam, en zelfs tafeltennis loopt op een nederlaag uit. In schaken daarentegen staan wij onze koning: dank zij David Jacques van Ham, die tegen een HTS-Goliath de beslissende partij tot een overwinning brengt, triomferen wij met 3–2.
Laten wij hier vermelden dat in het eerste en tweede trimester de tafeltennisclub deelneemt aan de competitie van de NTTB, 4de klasse. Op 22 maart zullen zij Limagas uit Heerlen met 7–3 verslaan en daarmee de tweede plaats in de eindrangschikking veroveren. Iets dergelijks doet de damclub Euscopos: in hun grote damcompetitie eindigen zij eervol als derde.

29 februari

De Rolducse prefectuur is een vooruitstrevende instelling, zij heeft dit vaker zowel in lovende als afkeurende zin te horen gekregen. Hoe dit zij, als zij maatregelen treft, tracht zij steeds te handelen vanuit een verantwoorde pedagogische achtergrond. Nu onze poëten en retorici de oudsten zijn, schijnt het wenselijk hun het voorrecht toe te kennen iets langer te mogen opblijven. Pas wanneer de klok in het megaron 10 uur zal slaan, moeten zij voortaan hun nachtverblijven opzoeken. Zolang die er nog niet is, dient het uurwerk bij de bel als avondklok. Wat door deze maatregel de nacht aan de ene zijde inboet, mag echter niet aan de andere zijde worden aangevuld... Het besluit wordt genomen met ingang van deze 29ste februari: wie het in zijn hoofd wil halen het later feestelijk te gedenken, moet telkens vier jaar wachten.

2 maart

Molière en blijspel, wie zou ze durven scheiden, vooral wanneer het een frisse groep als De Nieuwe Komedie is, die een stuk van Poquelin voor het voetlicht brengt? Het mag dan een ingrijpende bewerking van de regisseur zijn, verraad aan de 17de-eeuwer is *De Heer van Pourceaugnac* geenszins, die ons de tranen over de wangen doet rollen.

3 maart

In dit tijdperk, dat later als dat van congressitis zal worden aangemerkt, tonen onze oudsten zich waardig, te gelegener tijd het roer over te nemen, daar zij er eigener beweging toe over gaan, Pater Dr Alting von Geusau OFM over het priesterschap te komen laten spreken. Voor 5 en 6 gym behandelt deze met Franciscaanse eenvoud de dagorde van een hedendaagse zielzorger, onder de rake titel: Priester, factotum of minister? De leerzame en interessante uiteenzetting draagt het hare bij tot de zo nodige bezinning, nu waardeverschuivingen veel onzekerheid veroorzaken.

8 maart

Halfvasten, zonder filosofen en met lekeleraren, in nauwe samenwerking met alle betrokkenen, na weken harde inspanning, voor het eerst in aanwezigheid van de zusters in een 4 uur durende vertoning shakespeareaans gevierd. De lezer neme het de samensteller van dit jaaroverzicht niet kwalijk, dat zijn aandachtige blik de afgelopen weken slechts één aspect van Roda's rijke leven heeft kunnen gelden...

12 maart

Ondanks de goede zorgen van Mhr. Vogels en de serre verkeert ons bosquet in niet te beste staat. Waar de natuur er het loodje bij gelegd heeft of aanzienlijke beschadiging heeft ondergaan, moet de mens waakzaam voor nieuwe aanplant zorgen. Dat is althans de mening van enkele deskundigen van het staatsbosbeheer, die in de loop van dit trimester een bezoek aan Rolduc brengen. Vandaag begint men met het omkappen van bepaalde bomen iets verder in het bosquet. Ter weerszijden van de weg langs het voetbalveld en op het gebied dat aan de gymzaal grenst, hebben verschillende reuzen het reeds moeten ontgelden. De bedoeling is dat de nieuwe aanplant vanaf het voetbalveld in opgaande lijn zal verlopen, via struikgewas naar rijzend geboomte, waardoor de aanblik stellig veel fraaier zal worden. De gemeente Kerkrade heeft haar bosbouwexpert kostbare adviezen voor dit alles laten verstrekken. Dat Mhr. v. Riet voor deze verfraaiing mede bijzondere verdiensten heeft, is ieder duidelijk, maar éven willen wij hem uit zijn stille werksfeer halen om hem een paar pluimen op de hoed te steken. Als econoom, sinds begin januari voorgoed gevestigd in de als kantoor ingerichte tweede spreekkamer, interesseert hij zich kennelijk voor alle aspecten van ons huis. Het is goed zo.

Maar 12 diakens worden vandaag in Roermond tot priester gewijd. Steeds groter wordt de oogst, steeds kleiner het aantal arbeiders. Wat zijn toch Gods bedoelingen met deze wereld? Het spreekt vanzelf, dat 6 gym de indrukwekkende plechtigheid van de priesterwijding gaat bijwonen en dat ook wij de dag verder in gepaste feeststemming doorbrengen. 's Morgens is het lesprogram iets minder druk en 's avonds confronteert de film *De Vier Dagen van Napels* ons met het oorlogsleed, dat ook thans nog, vele jaren na de apocalyptische ramp, in talloze gezinnen schrijnt. Het is goed dat hierop van tijd tot tijd de aandacht van de jeugd gericht wordt. 14 maart

Wat zeiden wij? Tot Heerlen zouden ze komen, geen stap verder. En inderdaad wordt hun een onverbiddelijk halt toegeroepen door snuggerder afgevaardigden, die met vlag en wimpel de overwinning in de wacht slepen. Verkeerssituaties eisen stalen zenuwen, wie die niet heeft moet thuisblijven. Maar ook een tweede plaats is eervol en alleszins een proficiat waard. Tot volgend jaar in Hilversum? 16 maart

Het kan wel niet vlakker voor de composities, maar eerlijk, zo'n vrije dag doet je deugd. Sint Jozef vandaag, patroon van de arbeiders: wij geven de pijp aan Maarten. Niet echter dan nadat wij er het vuur in gestoken hebben, in onze botten en spieren, wel te verstaan, die het tijdens de vlot georganiseerde choc-wedstrijden op de cour, voor alle klassen, zwaar te verduren krijgen. Van de senioren gaat 5 gym 2de sectie met de zoete trofee strijken, van de junioren 2 gym 1ste sectie. Ondanks de drenzende regen, die de cour tot een modderpoel maakt, is het een feest, waaraan onze voetbalminnaars hun hart kunnen ophalen. 19 maart

De composities beginnen. Gelukkig is het een erg kort trimester geweest, de Heren hebben niet veel stof kunnen afhandelen. Hetgeen niet wegneemt dat wij met meerdere van hun vragen moeite hebben. Nu ja, kunnen zij al onze vragen beantwoorden? 23 maart

Met het goede gebruik van de lottoavond, waardoor ons gepijnigde hoofd op andere gedachten komt en wij ons reeds instellen op de dag van morgen [en overmorgen, en... het einde is voorlopig niet in zicht] zetten wij er een grote streep onder. Morgen, 27 maart, goede vrijdag, stappen wij in auto of bus – regen en kou tegemoet. Wat deert het? De vrijheid wenkt, de Paasvakantie duurt tot 15 april. 26 maart

derde trimester

Het is een jaar met meteorologische records. De herdenking van de Verrijzenis op 29 maart is de koudste Pasen van deze eeuw. Hetgeen onze vakantie guur en kil maakt, de Nederlandse Kastelenstichting echter niet verhindert hun Achtste Kastelendag op 4 april te Rolduc te houden. De zeven voorafgaande vonden allen plaats boven de grote rivieren. Misschien hebben de heren gedacht dat zij er snel bij moesten wezen, als zij vóór de grosse Kladeradatsch 'het prachtige historische gebouwencomplex' [inleiding] dat wij vormen, nog wilden bewonderen: in elk geval, het eerste Zuidnederlandse 'kasteel' dat zij als voorwerp van hun studie en bezichtiging uitkiezen, is onze oude veste. In- en rondleidingen worden verzorgd door Ir. Marres en Mhr. Stassen. Het geachte gezelschap legt een ongeveinsde belangstelling voor ons huis aan de dag, er is veel vraag naar fotokaarten en folders. Nu Rolduc tengevolge van de plannen van de Domaniale op een economisch vlak is komen te staan, is belangstelling van hoge culturele zijde ons beslist welkom. Onze welgemeende dank daarom aan de voorzitter van de Kastelenstichting.

15 april

De vakantie zit er op, we beginnen aan de laatste ruk, een gruwzaam grote brok: 3 geslagen maanden, die zelfs het aanzienlijke aantal feestdagen niet korter kan maken. Voor menigeen houdt de lange duur niettemin een troostende gedachte in, je hebt tijd nodig om een slecht Paasrapport te verbeteren. Anderen zijn er minder gelukkig mee. Kroniekschrijver, die pas aan het einde van het schooljaar deze regelen schrijft en daarmee in de merkwaardige situatie verkeert achteraf voorspellingen te kunnen doen, schudt bezorgd zijn grijze hoofd. Welke belangrijke besluiten zullen er voor velen gaan vallen? Hoe zal onze verstandelijke ontwikkeling verlopen, die over slagen en niet slagen beslist, en vooral, hoe zal onze persoonlijkheidsgroei zich gedragen, die uiteindelijk veel belangrijker is? Opvoeden is een werk van immense verantwoordelijkheid. En het laatste trimester is de bezegeling van een heel jaar.
Opzij echter met deze kommervolle overwegingen. Het zonnetje straalt, het kille Paasweer maakt gaandeweg plaats voor zomerse temperaturen. Welke kniesoor kan daarbij in zijn kniezen volharden?

19 april

Het is een oud en goed gebruik dat wie het einde van hun Rolducs verblijf naderen, in het roerende *Adieu, Rolduc* getuigenis afleggen van de gevoelens die in hun hart voor het 'séjour de leur enfance' leven. Zij dienen dat zoveel weken te doen als zij jaren onder ons hebben vertoefd.
Vandaag entameren die van de zesde hun serie, op de tafels [!] van het megaron.

Het past, de Truidenaren het bezoek terug te brengen dat zij in november bij ons aflegden. Toen was het een ontmoeting tussen de twee hoogste klassen van beide huizen. Dat zou het nu dus ook moeten zijn. Een stuk of zes vertegenwoordigers van de retorica zijn echter de enigen bij wie de menselijkheid het wint van de studiewoede. Dat men een goed eindexamen zou doen als men vooral maar blokt en oog en hart sluit voor nobeler levenswaarden, is de stelregel der bekrompenen. Hulde aan het dappere groepje dat durft te leven. 29 april

Wie samen met de Heren Augustus en Lenders in de bus is gestapt – Mhr. Timmermans rijdt per eigen gelegenheid en komt, druk babbelend met zijn bijrijders, in Luik terecht alvorens meer dan een uur na de anderen in St. Truiden te belanden – hoeft van deze schone uitrit geen spijt te hebben. Te St. Truiden worden wij allerhartelijkst verwelkomd door de directeur en enkelen van de leraren, in de indrukwekkende Keizerzaal. Deze maand juist 121 jaar geleden, aldus eerstgenoemde in zijn niet van geest gespeende toespraak, vond een andere uittocht plaats van Roda naar St. Trond: toen Rolduc door het bisdom Roermond werd overgenomen, moest de toenmalige bevolking onderdak zoeken in een inrichting van het eigen diocees. Na het welkom bezichtigen wij het huis dat Mgr. van Bommel uitkoos, dat het weliswaar niet bij het onze haalt, maar toch, lijkt ons, tal van mogelijkheden biedt. Vooral hebben wij de indruk dat een dynamische leiding er naar steeds nieuwe mogelijkheden zoekt: met trots vernemen wij dat sinds 11 november enkele goede Rolducse gebruiken door de Truidenaren zijn overgenomen.

Gesterkt door een Belgische feestmaaltijd in de pas opgeknapte refter, rijden wij een kwartier ver om tegen elkaar het voetbalspel te bedrijven. Ondanks onze goalgetter Loek Hunnekens moeten wij het onderspit delven: met 3–2 zegepralen onze gastheren. Het volleyen gaat ons beter af. Of moeten wij veronderstellen dat het de tegenzin van onze vrienden in het dreigende studie-uur is, die hen zo doet spelen dat de wedstrijd zo lang mogelijk gerekt wordt? Wij winnen, maar het tijdschema is verre overschreden. Dan mag het afscheid ook wel even duren. Men zal begrepen hebben dat de hernieuwde kennismaking over en weer uitstekend bevallen is, zoals heel deze dag als een bijzonder geslaagde kan worden beschouwd. Het 'Tot ziens, bij ons of bij jullie!' houdt prettige beloften in.

30 april

Hare Majesteit de Koningin viert haar 55ste verjaardag. Nu zij zoveel te lijden heeft gehad tengevolge van de geloofsovergang van Prinses Irene en de verwikkelingen rond de verloving en het huwelijk met een der Spaanse troonpretendenten, luisterend naar de Franse namen Hugues

Charles, voelt Nederland meer dan anders zich op deze dag met zijn vorstin verbonden. Als goede vaderlanders stellen wij ons vandaag vrij van les en studie. Serre en VREE zorgen voor een even verrassende als oorspronkelijke attractie. Zij trappen het leder tegen elkaar, de gelederen wederzijds versterkt met de twee jongste Heren. Het VREE-doel wordt fanatiek verdedigd door Mhr. Gielis, terwijl in dat der serre een onver-

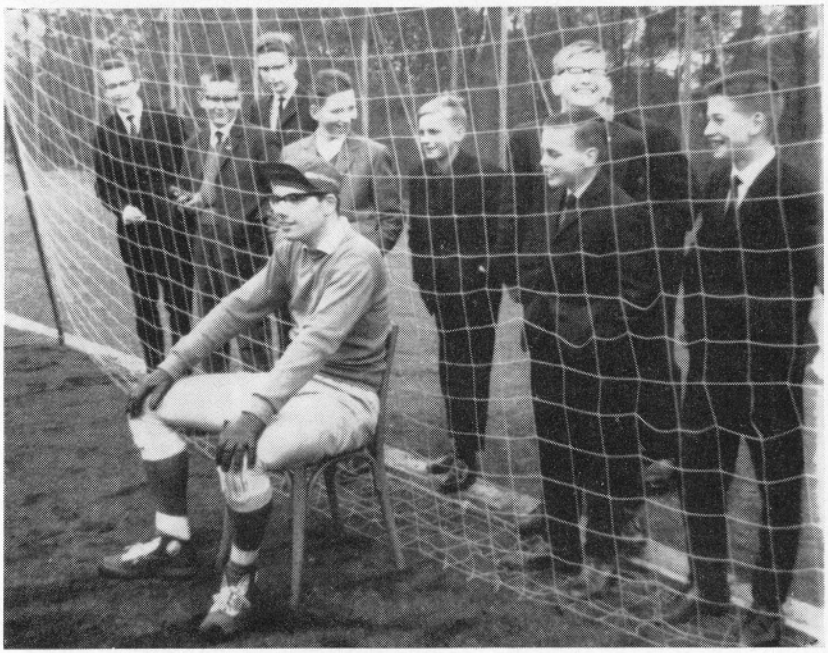

stoorbare Mhr. Hafmans een stoel heeft laten aanrukken en er genoeglijk de Volkskrant leest, een sigaar paffend en limonade gorgelend. Ofschoon men zulks van een sportmoderator geen uitgesproken sportieve houding mag vinden, moet anderzijds worden toegegeven dat hij nu eenmaal niets te verdedigen heeft: de uitslag 6–1, waarmee de natuur de cultuur overvleugelt, spreekt boekdelen. Een bloemige en vredige wedstrijd. Mogen de hobbeyclubs dit originele initiatief ter navolging overwegen, menig hol uurtje kan er mee worden opgevuld.

De VREE! Zij is dit jaar trouw verschenen, telkens tegen het einde van een trimester of vlak vóór halftrimester. Vijf afleveringen heeft zij nu gehaald, er zullen er nog twee verschijnen. Een der afleveringen is een poëzienummer. Keurig verzorgd door drukkerij 'Rodaprint', die er niet voor terug-

schrikt met kleuren te experimenteren, moet men van de inhoud zeggen dat hij van nummer tot nummer beter wordt, zinvoller en positiever ook, in een studentikoze sfeer altijd – dat heeft de VREE voor op het Jaarboek. Maar waarom wijst zij goede artikelen af?

3 en 7 mei

Zoals ieder jaar komen bezorgde ouders informeren hoe het met jongelief staat. Voor het Noorden is de oudersdag vandaag, voor het Zuiden op Hemelvaartsdag. Enigszins anders dan voorafgaande jaren wordt in de kruisgang Rolduc in statistieken vertoond. Het schijnt geen voorzichtige voorbereiding op de volgend jaar ingaande verhoging van het kostgeld te zijn, al kan men zich moeilijk aan de indruk onttrekken. Men leest er dat wij jaarlijks 4 kilometer boter veroberen, en meer van die grapjes. Verder staat in het sousterrain de keuken met haar installaties voor bezichtiging open en is op de bisschopszaal een interessante tentoonstelling ingericht over het actuele thema Rolduc en mijnbouw. Ook onze trots, het megaron, mag vrij worden bewonderd. Het gevarieerd program in de aula tenslotte vindt een gretig onthaal.

Er werken de volgende artiesten aan mee:

Leo Coopmans, conférencier
Arno Rademakers, zang, en Frank Turnsek, piano
Frits Roumen, Bert Thomassen en Pieter Stassen in:
Zo is het toevallig ook Rolducs
RTV, afd. junioren, met: Mr. Pumps staatsvijand no. 1.
Jos Gielen, voordracht
Zangkoor V gymnasium o.l.v. Leo Coopmans
Jac Bouten en Jac Janssen in: Emigratie
Wim Clout, zang, en Harry Philipsen, piano
TTT [toneeltechnische tuimelaars]: Jac Peeters, Rob Niesten en Jac Naus

En daartussen door bewegen zich de veelal ernstige gesprekken van ouders en hoofdleraren. Niemand is natuurlijk al gezakt, maar velen 'staan zwakjes', zoals de klassieke formule luidt. Blaast de harmonie tijdens de muzikale rondwandeling wel wat zorgelijke rimpels weg, de toespraak van de President, die het bezoek besluit, roept opnieuw op tot ernst. Deze toespraak wordt omlijst door *Eine ländliche Concertprobe* van Franz von Suppé, het Slavenkoor uit de opera *Nabucco* van Verdi en het Triomfkoor met de Triomfmars uit de opera *Aïda*, eveneens van Verdi. De Concertprobe wordt uitgevoerd door het zangkoor, beide andere muziekstukken door koor en harmonie. Het geheel staat onder leiding van Mhr. Schrijen, die hiermee andermaal bewijst iets aan te durven.

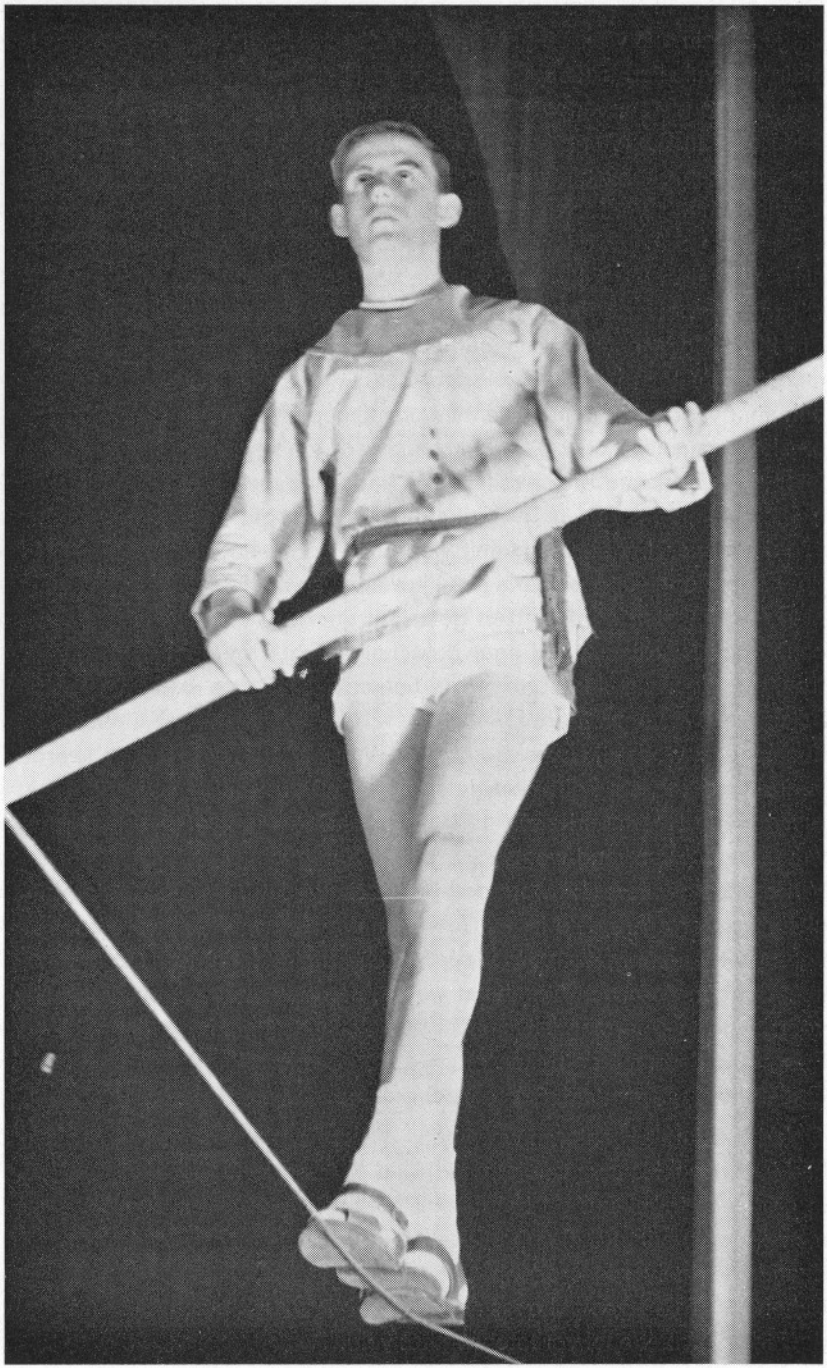

Dank zij 6 gym krijgt de pelgrimstocht naar Schaesberg op deze Bevrijdingsdag althans voor de groep der eindexaminandi een enigszins pittige allure. Duvals lied 'Tout au long' zingen zij in marstempo. Bovendien beleven onze oudsten, van wie enkelen Den Bosch hebben meegemaakt, de bedetocht in Pax Christi-geest. Het goede weer bevordert de sfeer van deze uitgesproken Rolducse traditie.

Vandaag heeft verder de Intercollegiale voetballen, van alle Intercollegiales de meest opwindende, plaats te Weert, en liefst voor junioren en senioren tegelijk. Een uitvoerig verslag van deze dubbele meeting, waaruit wij gaarne citeren, deed ons Frank Turnsek aan de hand. Eerst de junioren. Zie hier. 'Roda opende het toernooi tegen Weert. Reeds na 5 minuten moest Roda tegen een achterstand opkijken, toen Weerts rechtsbinnen een houdbaar schot loste, waarmee onze keeper niet klaar kwam. Die van ons konden maar moeilijk wennen aan het harde spel van Weert, dat even later weer scoorde. Vóór rust werd Roda nog eenmaal gevaarlijk: Jos Schmitz knalde tegen de lat en Frans Urlings kopte de bal in de handen van de keeper. In de tweede helft had Roda een behoorlijk speloverwicht, door John Royen uitgedrukt in twee juwelen van doelpunten. Vlak voor het einde echter werden de onzen geslagen door het noodlot. Een fout van onze doelverdediger werd door de scheidsrechter gestraft met een vrije trap, die Weerts spil benutte om de bal via het muurtje in het net te doen belanden. 3–2 voor Weert.

Een matige wedstrijd was Roermond-Weert. Aan beide zijden werden vooral in de eerste helft veel gelegenheden verzuimd om te scoren. Na rust toonde Roermond zich sterk en maakte in 5 minuten 3 maal goal, waarmee het verdiend won.

Vrij eentonig was ook Roermond-Roda: de wedstrijd speelde zich bijna uitsluitend af op Roda's helft. Geen wonder dat Roermond al gauw een voorsprong nam. Maar Roda weerde zich kranig, zodat pas in de laatste minuut, toen de onzen uitgeblust waren, een tweede doelpunt viel in het voordeel van Roermond. Daar Sittard niet was komen opdagen, kreeg Roermond daarmee de beker.'

Eindstand: 1. Roermond; 2. Weert; 3. Rolduc.

Ook de reeks der senioren werd door Weert-Roda geopend. Aanvankelijk hadden wij veel last van de harde zijwind en het smalle veld; zo kon Weert in de zevende minuut de bal in ons doel plaatsen. Ofschoon vanaf dat moment de wedstrijd zich hoofdzakelijk op vijandelijk gebied afspeelde, slaagde de doelverdediger van Weert er met veel geluk in, zijn doel schoon te houden. Teleurgesteld over de uitslag [1–0 voor Weert], maar met voldoening over het spel verlieten wij het veld.

Roermond-Sittard: een goede wedstrijd, met snel combinatiespel en flitsende aanvallen van de laatsten, die na 5 minuten reeds scoorden en na nog weer 2 minuten met een aanval over rechts 2–0 maakten. Na rust ging het ruwer toe, de scheidsrechter had moeite het spel in handen te houden. Kreeg Sittard de meeste kansen, de Roermondse keeper was een rots in de branding. En vlak voor het einde maakte Roermond een tegengoal: een penalty werd vakkundig tot doelpunt verwerkt.
Zeer spannend was Roermond-Weert. In het begin toonde Weert zich het sterkst; al gauw echter werden de rollen omgekeerd en doelpuntte Roermond. Weert kwam weliswaar terug, maar het duurde tot 5 minuten voor het einde voordat hun aanhang kon juichen. Toen was Roermond dan ook volslagen kansloos: met 2–1 behaalde Weert een welverdiende overwinning.
Hadden onze mannen 's morgens maar zo gespeeld! In de ontmoeting met Sittard werd de tegenstander letterlijk op de knieën gedwongen. Na 10 minuten trapte Jan Geurts van middenveld op doel en... hij zat! Vlak daarop schoot Loek Hunnekens een voorzet van Frank Turnsek feilloos in. Als onze voorhoede wat minder gedraald had, had men voor Sittard de inmaakpotten kunnen gaan halen. Het werd tenslotte 3–0 voor Roda, dank zij een combinatie Turnsek-Geurts-Boumans.
Weert en Sittard trapten maar een saai partijtje voetbal tegen elkaar, en dat terwijl Weert er zeker van was de beker te veroveren als het deze wedstrijd won. Het was sterker, daarover bestond geen twijfel, en in de eerste helft drukte het dit overwicht uit in twee doelpunten. Sittard mocht daarna verrassend terugkomen en vlak voor het einde scoren, Weert, dat nu de beker in gevaar zag, ontwaakte uit zijn overwinningsroes en forceerde met 3–1 de triomf. Daarmee kon het de beker in ontvangst nemen. Mensen met een goed geheugen herinneren zich, dat deze trofee Weert 32 jaar lang langs de neus is gegaan. Wat zullen ze daar nu feestneuzen opzetten! Maar wij kijken op onze neus.'
Onze verslaggever vertelt ook nog uitvoerig over de laatste ronde van de derby, Rolduc-Roermond. Daar wij echter niet van boter na de maaltijd houden, zullen wij kort zijn. Wij trapten maar wat tegen de bal, prutsten en waren nergens meer. Het werd 3–0 voor Roermond.
Eindstand:
1. Weert; 2. Roermond; 3. Rolduc; 4. Sittard.

11 mei

De eindexaminandi mogen zich vandaag wat vertreden; zij gaan naar Aken, waar zij een gezellige dag doorbrengen, want morgen gaat het spannen. Enkelen vinden de bus niet terug.

De schriftelijke beproeving voor hen die er bijna het gymnasium hebben op zitten. In het algemeen vindt men de opgaven redelijk, alleen Engels wordt als gemeen-moeilijk beschouwd. Vrijdag 15 mei keren de moegestredenen huiswaarts, één dag eerder dan wij. 12 mei

Wij volgen hen die gingen. Er staat een aangenaam Pinksterweertje. En dinsdag 19 mei is het feest uit. 16 mei
Wie niet terugkomt, is Mhr. Poulssen. Andermaal wordt hij door zijn ziekte gekweld en is operatief ingrijpen noodzakelijk.

Hadden wij het niet gedacht? Rolduc leent zich uitstekend als decor voor een speelfilm! De bekende Vlaamse acteur Paul Cammermans wil zijn talenten op de bewegende beelden beproeven, met Dr Gabriel Beckers brengt hij vandaag een bezoek aan Rolduc om de plaatsen te inspecteren die eventueel een rol kunnen spelen in zijn verhaal. Vooral de lange herengang en de bibliotheek maken grote indruk op hem. Wordt het een thriller, een psychologisch drama, een lachwekkende komedie? Hier zitten alle mogelijkheden in. 22 mei
De klassewedstrijden hangen in de lucht. Zonder opjutterij moeten geen zwakkelingen zich daaraan wagen, en dus houdt 4 gym een passende voorbereidingsavond, waarop zij bij voorbaat op de overwinning toasten. De optimisten!

Naast eigen mentaltraining die van de toeschouwers, en het moreel van de vijand moet gekraakt. Op de cour leveren 3 en 4 slag. 23 mei

En vanavond breekt dan de Hel van Roda los. De schare der kijkers moet enig geduld oefenen, want de derde, onder geestdriftige aanvoering van Mhr. Berkels, heeft in de Klein-Rolducse kelders moeite zich in veldtenue te steken. Wanneer zij eindelijk komen opdraven, blijken het woeste Romeinse krijgers te zijn, compleet met beenkappen, helm, schild en lans. Een wonder dat tijdens de vervaardiging van deze ingewikkelde uitrusting nooit iets van het geheim is uitgelekt. Maar is zij wel op Rolduc vervaardigd? In de landelijke contreien van Maasbree staat een grote boerderij... Onze vierde begaat een pijnlijke blunder. Zij hadden spandoeken ontworpen, met leuzen die dood en verderf over de tegenstander afriepen. Veilig opgeborgen in de ateliers van de RTT, dachten zij, zouden zij op het beslissende moment te voorschijn worden gehaald. O argeloosheid! In het RTT-college hebben ook mannen van de vijfde zitting, op dit paard van Troje hadden zij niet gerekend. Fier paraderen zij over de cour, in de rich- 24 mei

ting van het sportveld, en te laat dringt het tot hen door dat zij leuzen meevoeren, die hun eigen ondergang voorspellen. Niet zij, maar vijf gym heeft de lakens uitgedeeld.
Voorlopig wordt de vierde nog door het lot gespaard. Tegen 3 houden zij dapper stand, en meer dan dat. Het is een goede wedstrijd, waarin 3 al gauw moet erkennen wat hoog van de toren te hebben geblazen. Zij verliezen zonder schande, met 2–1 speelt de vierde hen de baas. Maar het is een troosteloos gezicht, die verlaten schilden langs de lijn, restanten van een in een oogwenk vergane roem, en die gebeenkapte benen die zich traag, traag begeven, als geloofde men niet in het débâcle, naar de plaatsen waar strijders gemeenlijk in eerzame burgers veranderen. Brallend brult de vierde victorie. Hoe lang?
Wij hebben veel schutters, maar slechts enkelen daarvan kunnen pijl en boog hanteren. Die nemen deel aan een schuttersconcours te Bleyerheide. Raken zij één bloeiende roos? Zij amuseren zich best.

25 mei

Waar bouwen zwaluwen graag hun nesten? Misschien koesteren zij voorliefde voor kinderen, want op dortoir 6 houden er zich twee al enkele dagen schuil. Mhr. Penders zint dit niet. De wreedaard neemt een schietgeweer en piefpafpoeft ze morsdood. Hij heeft er 10 kogeltjes voor nodig. Het resultaat is definitief, niemand die er aan denkt een dierenarts te waarschuwen, al is die wel eens ontboden voor een ziek konijn. Kroniekschrijver vreest echter dat nu de stukadoor moet worden opgebeld.

27 mei

Om vele redenen oordeelt men dat het Presidentsfeest niet gunstig staat rond Petrus en Paulus: het loopt dan zo snel naar het einde, dat menigeen zich verplicht acht al zijn krachten aan de studie te besteden, ten nadele van sport en spel, die aan zo'n dagen glans moeten verlenen. Wij maken dit jaar dus een verstandige inbreuk op de traditie en vieren het feest van het huis reeds in mei, vandaag, woensdag, en morgen, sacramentsdag. Het is, naar ieders mening, een bijzonder gezellig Presidentsfeest. Het défilé, waarvoor wij gisteravond geoefend hebben, is wel niet vlekkeloos, maar de Hoogmis 's morgens is stemmig, het diner heeft sfeer en de spelen verlopen geanimeerder dan ooit. De deelname aan de atletiek is zo groot, dat de tweede dag enkele nummers zonder toeschouwers, tijdens het noenmaal, moeten worden afgewerkt. Ook de volksspelen, alle bij elkaar gebracht op de cour in een bont en wemelend bedrijf, zonovergoten, trekken zeer grote belangstelling. De vijfde kwijt zich voortreffelijk van haar organisatorische taak. Dat Heren, met name lekeleraren, er niet voor terugschrikken de zware stang te tillen, het geweer te hanteren, naar bus-

sen te werpen en meer van die dingen, draagt in aanzienlijke mate tot de feestvreugde bij. Had de President niet in zijn toespraak gezegd dat ons feest een gemeenschapsfeest is en dat wij pas terecht feest vieren als wij het hele jaar getracht hebben een gemeenschap te zijn? De heren leken hebben dit beter begrepen dan wie ook: zij gaven velen een voorbeeld als het er op aan kwam er bij te zijn en mee te doen. De President maakte die opmerking overigens in antwoord op wat aan tafel werd gezegd namens de kleine en grote jeugd en namens het lerarencorps. De woordvoerder van Klein-Rolduc had met luid applaus begroete kritiek geuit op een en ander, voornamelijk op zekere gedragingen van Groot-Rolduciens, en met voldoening geconstateerd dat wij nog altijd bovengronds zitten.

Rob Niesten stelde de aanwezigheid vast van échte externen, maakte Mhr. Senden uit voor dag- en nachtsurveillant, die misschien iets aan het surveillantencongé kon doen, en roemde het megaron – waar de klok nog altijd ontbrak. Als spreekbuis van de Heren tenslotte had Mhr. Gijsen natuurlijk weer een reis gemaakt en in de trein een interessante gesprekspartner ontmoet, een oud-Rolducien. Het gesprek muntte uit door scherpzinnigheid, spitse opmerkingen, meest ten koste van zijn dierbare collega's. Het gemotoriseerde roodborstje vonden wij een magistrale vondst. Magistraal was ook – de eetzaal werd er stil van – het einde, toen spreker een beeld ophing van het innerlijk gescheurde Rolduc, dat schreeuwde om heling van de breuk. De oproep welke de President deed tot gemeen-

schapsgeest, eerbied voor elkaar en elkaars onvolmaakte pogen en ondubbelzinnige samenwerking sloeg daarom des te meer in. Is er iemand geweest die zich tijdens die ernstige ogenblikken geen verwijten maakte? De eerste dag is nu bijna voorbij. In de aula zien wij van verre de beslissende voetbalmatch Real Madrid contra Inter Milaan: dit toernooi om de Europa-cup hebben de fans onder ons nagenoeg in zijn geheel kunnen volgen, het zou jammer geweest zijn als we het laatste treffen, dat spannend beloofde te worden, maar in feite weinig kon boeien, hadden moeten missen. Om deze reden was het traditionele concert door een harmoniegezelschap van de mijn komen te vervallen, mede op verzoek van het aangezochte gezelschap zelf. En dan krijgen wij ons concert tóch! In

verband met Memorial-Day vertoeft een Amerikaanse legerband in ons land. Door toedoen van een met ons zeer bevriende relatie verklaart de band zich bereid alsnog naar Rolduc te komen. Het is wel laat, maar de President vindt het goed. Even moeten wij wachten eer zij er zijn. Dan marcheren zij, kwart voor tien ongeveer, door de poort aan de bosquetzijde de cour op, stram militair, pittig muzikaal, en in het onwezenlijke licht van studiezalen, schijnwerpers en fotogloeilampen slechts wazig te onderscheiden. Voor het bordes blazen zij enkele marsen: dat belooft wat. Helaas, de taptoe, waarover in onze langs de bomen opgestelde rijen druk gefluisterd wordt, gaat niet door. Het licht is niet voldoende om deze nog te weinig geoefende musici in staat te stellen, al lopend correct te

musiceren. Bovendien zijn zij doodmoe. De dirigent wil er niet aan. Een glaasje pils in de speelzaal is een welkome verkwikking. Later op de avond klinken het Amerikaanse volkslied en het *Lève, Rolduc*. Wie mogen daar zingen, want wij liggen reeds lang te bed?

Ook de tweede dag worden wij prettig verrast. Wat reeds jaren werd voorgesteld, maar nooit uitgevoerd, weet Mhr. Heyenrath in een uur tijds te organiseren: een partijtje voetbal tussen jongens en Heren. Het wordt gespeeld in de avonduren, na de prijsuitreiking, wanneer wie geen koek of choc won, zich nogal eens pleegt te vervelen. Natuurlijk is het jongensteam geen Rolduc's elftal; het zijn, zeer toepasselijk, de juryleden van deze speeldagen. Dat het geen onaardige ontmoeting is, bewijst niet alleen de enorme belangstelling, maar ook het verslag van onze redacteur, die het volgende schrijft: 'Het was een zeer vlotte en spannende wedstrijd. De Jury profiteerde van het feit dat de Heren niet op elkaar waren ingespeeld en nam door Paul Benders de leiding, 1–0. Daarna redde Mhr. Uitterhoeve diverse malen uitstekend, hetgeen de Heren weer moed gaf. Mhr. Hafmans probeerde het eens met een langeafstandschot, en tot schrik van de keeper bleek de bal nogal effect te hebben: via zijn handen verdween hij in het doel, 1–1. Na rust drong de Jury-achterhoede op, Tjeu Steyvers gaf een hoge voorzet, zo hoog dat hij over doelverdediger Gielis heenzeilde. Ongeschokt bleef echter het Herenteam; enkele ogenblikken later ondernam Mhr. Hafmans een geweldige rush, tot op de doellijn, zette de bal vakkundig voor en Mhr. Silvius behoefde maar te tikken, 2–2. De officiële speeltijd was nu verstreken; na overleg met de beide aanvoerders liet de scheidsrechter 10 minuten doorspelen. En toen gebeurden de gekste dingen! Al gauw kwam Mhr. Hafmans in onzachte aanraking met Jury-spil Schnackers en plofte languit in het beruchte gebied. Penalty, besliste de scheidsrechter [niemand anders dan de verslaggever, Red.]. Mhr. Silvius plaatste zich in doodse stilte achter de bal, schoot feilloos het leder in de driehoek, 3–2. Onmiddellijk daarna toog Jury-midvoor v. Rens ten aanval, en deze zou zeker een doelpunt gescoord hebben, ware het niet dat aanvoerder-spil Heyenrath er een onwettig beentje voor gestoken had. Wéér penalty. Wéér goal: 3–3. Beter dan met dit gelijk spel had de wedstrijd niet kunnen eindigen.'

En plezier datteme gehad hebben! Heren, jongens, dit móet een traditie worden.

De balans van de jours des jeux 1964 opmakend, stellen wij vast: 1] dat twee jongelui het slachtoffer werden van hun onvoorzichtigheid. Willy Coenjaerts kreeg het letterlijk aan de stok met Kaïn [Abel is beslist vreedzamer van aard] en Wim Wolters ontving een kogelstootkogel op

zijn neus. Beiden vatten het nogal sportief op. Maar wie zijn neus of oog schendt, schendt voor enige weken zijn aangezicht.

2] dat de uitslagen van de atletiekwedstrijden bevredigend genoemd konden worden, zij het niet denderend. In de vijfkamp triomfeerde Leo Coopmans met 2446 punten, op de voet gevolgd door Bert Miesen met 2442 punten. De durf van Laur Crouzen moet geprezen, die met 640 punten de hekken sloot. In groep I sprongen Jan-Pieter Derksen [AVS] en Leo Coopmans het verst [elk 5,59 m.], wierp Bert Miesen [AVS] de discus tot 36,41 en de kogel tot 13,76 m., in beide verrichtingen gevolgd door Leo Coopmans met resp. 32,03 en 13,45 m. In dezelfde groep liep Pierre Hermans [AVS] de 3.000 m. bosquetloop in 8,45.6 en de 1.500 m. in 4,35.2 min., terwijl Ton Koenraad zijn lange lijf 1.58 m. hoog de lucht inslingerde. Ook in groep II kwamen verschillende atleten tot goede prestaties: de AVS-man Jac Lemmen in verspringen [5,40 m.], 100 m. hardlopen [12,6 sec.], kogelstoten [12,70 m.] en hoogspringen [1.58 m.], Hub Evers in verspringen [5.39 m.] en 100 m. hardlopen [12,8 sec.], Piet Koonen in 2.000 m. bosquetloop [6,13.5 min.] en 1.500 m. hardlopen [4,55 min.], Bart Teeuwen in discuswerpen [29,34 m.]. In groep III tenslotte waren het vooral de AVS-ers Wim Wolters, Jacques Jochems en Frans Bergmans die van zich deden spreken.
3] dat Mhr. Hafmans zich als uitstekend organisator van deze jours des jeux heeft ontpopt; met Mhr. v. Loo heeft hij het leeuwenaandeel bijgedragen tot het welslagen er van. Onze hulde!
Een vraag: waarom lukt het ons meestal wel zulke bijzondere evenementen tot een succes te maken en schieten wij vaak te kort in het gewone? Het antwoord zal wel rekening moeten houden met algemeen-menselijke factoren, maar toch... Niet moraliseren, chronicus!

30 mei

Drukker dan ooit klikten op de Presidentsdagen de sluiters der fototoestellen. Wie dat toen niet is opgevallen, valt het vandaag op: 180 foto's, en als wij zeggen foto's, dan bedoelen wij foto's, hangen er in de kruisgang, keurig opgeprikt op expositieborden. Een nocturne is een muziekstuk, maar kán zij geen Rolducs procédé voor het ontwikkelen van foto's zijn?

31 mei

Processie in Kerkrade. Wij trekken mee, zoals wij dat al jaren doen. Misschien wel wat onwillig, omdat wij er hoe langer hoe minder het nut van inzien.
In Roermond intercollegiaalt de atletiek. Voor zover onze atleten daar betere resultaten behalen dan op de jours des jeux, die een degelijke voorbereiding voor hen zijn geweest, drukken wij die hier af. Kogelstoten: Miesen 14.41 m., Lemmen 12.87 m.; discuswerpen: Miesen 37.85 m. Met de tweede plaats moet Rolduc zich tevreden stellen. Over de organisatie zijn de onzen niet te spreken: wie als derde aankomt, kan onmogelijk een betere tijd hebben dan de tweede. De hobbelige grasmat blijkt een moeilijk te overwinnen obstakel, en verder zijn de officials niet allen even goed tegen hun taak opgewassen. Althans, dat menen wij, met onze beroepservaring.
En 's avonds wordt er weer gevoetbald, ditmaal 6 gym tegen de cour, met als onverwachte uitslag 3–1 voor de abituriënten. De cour zwerft wel vaak op de vijandelijke helft, maar de aanvallen zijn onproduktief en de achterhoede flatert. Niemand kan verhinderen dat Loek Hunnekens het beloofde aantal doelpunten scoort.

2 juni

Onopvallend verandert er in onze culinaire wereld zo het een en ander. Vandaag krijgen wij in de eetzaal nieuwe koffiepotten en melkkannen. De oude gaan naar de antiquair. Als de inhoud nu ook 20ste-eeuws wordt...

3 juni

We rekenden er eigenlijk al niet meer op. Ofschoon het geen fraai weer is, de guurste dag wel van heel deze grandioze lente, hebben we het uitgestelde surveillantencongé. Door allerlei manipulaties – de vierde en vijfde ochtendles vallen uit – krijgen we de beschikking over een zeer lange vrije middag, tot half zes, die velen van ons zwemmend doorbrengen. De avondrecreatie wordt besteed aan het vervolg van de klassewedstrijden, 5 tegen 3. De vijfde is in de dienstjasjes gehuld die wij hen gewoonlijk zo verdienstelijk in de refter zien dragen. Hebben zij zich daarvan ontdaan, dan zijn zij in het groen, hetgeen hen toch niet tot groentjes

stempelt. Hoe dapper 3 ook vecht, opnieuw moeten zij in hun tegenstander de sterkere erkennen. Met 3–0 lijden zij een door allen behalve henzelf verwachte nederlaag.

4 juni

Onder toezicht van de Heren gecommitteerden Dr L. Anker, Dr R. J. Ritsma, Dr C. J. Starrenburg [voorzitter] en Dr L. C. P. J. de Vreese leggen onze eindexaminandi gedurende de laatste drie dagen van deze week en de eerste drie van de volgende een mondelinge proeve van hun bekwaamheid af. Van de 33 kandidaten moeten er 5 worden afgewezen, geen erg verheugend resultaat, vooral niet wanneer men bedenkt dat het percentage reglementair toegelatenen aan de lage kant is. Dank zij hun ijver, de toewijding van de leraren en het begrip van de commissie hebben zij de streep gehaald. De 8 s-kandidaten slagen allen.
Een waar-gebeurde onderwijsmop ter verstrooiing. Vlak voor het mondeling eindexamen werd aan een der kandidaten in de klas een vraag gesteld. Antwoord: 'Dat hoeven wij voor vandaag niet te kennen'!!!

7 juni

We sporten er dit trimester danig op los: nu nemen vele Rolducse jongeren deel aan een te Kerkrade georganiseerde jeugdsportdag, die in het water van ons onberekenbare klimaat valt. Later op de dag is het weer zo mild, dat door de wijd openstaande vensters van de grote studiezaal, waar 4 gym poogt te studeren, een hoornconcert van Mozart de blijde stemming van een lentelijke pastorale wekt.
Groen en geel schemert het de toeschouwers voor ogen in de slotfase van de strijd om de klassebeker: 4 en 5 betwisten elkaar, aanvankelijk zeer nerveus, de eer, die de mannen van 4 na de eerste helft met 1–0 voorsprong al de hunne wanen. Maar na de hervatting scoort de vijfde binnen een minuut twee schatten van doelpunten. Daarmee zijn zij kampioen. Proficiat. Volgend jaar echter asjeblief meer spanning.

8 juni

Wat zijn Beatles? Beatles zijn krijsende, gillende en springende jongelui met ponyhaar, die zich een jaar lang niet gewassen hebben. Zij vertegenwoordigen de jeugd in de cultuur van het Europese Wirtschaftswunder. In Blokker veroorzaken zij in de bloedhete veilinghal een hysterie onder 7.000 fans. Zij hebben zich namelijk verwaardigd om even naar Nederland te komen, waar zij zich hautain laten bewonderen en lijf en tronie lenen voor een televisie-opname. Niet hun stem en hun instrumentale kwaliteiten [sic]. De uitzending wordt een pantomime begeleiding van een grammofoonplaatje. In het algemeen hebben de onzen, afgezien van enkele hartstochtelijke bewonderaars, er maar matige belangstelling voor.

13 juni

Wij zijn een boon als het Nederlandse klimaat tot nóg warmere temperaturen in staat is; met 34° is deze zaterdag een hondsdag, dat maken wij in augustus niet meer mee. De hersens verweken tot pap, en we hebben geen maand meer. Wat kun je meer doen bij zo'n helse hitte dan lanterfanten?

14 juni

Er is beweerd dat de Heeren XVII zich hebben willen rehabiliteren. Dan hebben zij het in elk geval zo gedaan dat zij met één slag hun onmisbaarheid hebben bewezen, want de door hen georganiseerde Limburg-dag kan glansrijk de vergelijking doorstaan met wat Kroniekschrijver zich aan zulke 'dagen' uit het verleden herinnert. In zijn rijke variatie toont de dag tal van aspecten van het Limburgse leven: tentoonstellingen, film en lichtbeelden, een lezing, een ballonwedstrijd, een schuttersfeest, een bonte avond laten ons zien dat Limburg ondanks urbanisatie en industrialisatie nog veel eigens heeft en strekken tot lering en vermaak van ons allen. Om zijn groot belang hebben wij deze dag uitvoerig laten verslaan, de lezer zij naar verderop verwezen. Hier dient nog vermeld dat zonder de schutterij van Voerendaal, in het bijzonder haar sympathieke voorzitter, de heer Verhoeven, het orkestje van Pey-Echt en het 'monument van Limburg', Drs Jo Hanssen uit Roermond, dit Limburgse feest in de verste verte niet geworden zou zijn zoals wij het nu hebben beleefd: een dag die ons altijd zal bijblijven. Velen zijn trouwens bij de organisatie betrokken geweest, velen die Limburg een goed hart toedragen. Wij kunnen hen slechts danken.

17 juni

Het jubileum van een lekeleraar, een te zeldzaam feest in ons huis. Mhr. van Loo gedenkt de dag waarop hij 25 jaar geleden op Rolduc werd benoemd. De aula is daartoe door serre en anderen toepasselijk versierd: op het toneel ontwaren wij gymnastiekattributen als volleynet plus bal, bok en paard, deze laatsten keurig in de bloemen, en het spreekgestoelte vertoont twee gekruiste hockeysticks. [De hockeysport is sinds verleden trimester nieuw leven ingeblazen, er zijn sticks aangeschaft die voornamelijk ter instructie in de gymles werden gebruikt, maar vele hoofdbuilen, uitgeslagen tanden en gebroken brillen zijn er oorzaak van dat het enthousiasme niet blijvend is kunnen zijn. Hockey is een elite-sport!].
Nadat zangkoor en harmonie de jubilaris feestelijk hebben toegezongen en -geblazen, stelt Pierre Boumans namens de studenten vast, dat in het drama klassieken contra moderne wereld de gymnastiek het langs het lijntje voor het toekijken heeft. Mhr. van Loo kent hierbij zijn plaats en heeft een groot begrip voor de rijkdom van het gymnasium. Spreker hul-

digt de feesteling als trainer van het Rolducs elftal, dat in die dagen wel eens het kampioenschap behaalde, als organisator van de jours des jeux en als argusogige surveillant. Dat hij zich altijd voor de volle 100% inzet, moge hij zelf vanzelfsprekend vinden, maar stelt de jeugd op zeer hoge prijs. Een tafelaansteker is het cadeau dat de dankbaarheid der studenten uitdrukt.

Nu gaat het doek op boven een schoon gezicht: 10 lenige jongelui voeren op de maat van een bekend muziekje bijna volmaakt gelijk een gymnastiekoefening uit, eindigend met een groot 'Proficiat!' Dit huldeblijk is beslist naar het hart van de jubilaris.

Niet als de aangenaamste dag van zijn leven ervaart Mhr. van Loo deze feestdag, meent de President, want hij staat niet graag in de belangstelling. Wel heeft hij de steun van zijn echtgenote, terwijl wij priesters voor dit soort dingen gewoonlijk alleen staan [applaus]. Zijn grote waardering spreekt de President uit voor persoon en werk van de jubilaris. Het is natuurlijk geen prestatie op zich, 25 jaar lang gymnastiekleraar te zijn – 'het zou een slecht voorbeeld voor de leerlingen zijn als hij deze dag niet gehaald had' –, het is de vanzelfsprekende en stipte wijze waarop Mhr. van Loo iedere dag weer op zijn post is en met zijn jongens meeleeft, die eerlijk respect verdient. Been of knie weigerden daarbij wel eens hun dienst, maar dan was de teleurstelling van Mhr. van Loo groter dan de onze. Want de band tussen Rolduc en hem is meer dan een simpel dienstverband: het is een band van wederzijdse waardering en vriendschap. Het geschenk namens Rolduc, een staande schemerlamp, werd gisteravond reeds aangeboden.

De bondig uitgevoerde mars van de harmonie klinkt bijzonder feestelijk. Daarna bestijgt de jubilaris het spreekgestoelte. Hij begint met een correctie aan te brengen: reeds 30 jaar is hij op Rolduc, de 5 jaar die hij er als student doorbracht, tellen ook mee. Hij heeft toen zijn pappenheimers leren kennen. Veel is er in al die jaren veranderd. Het schilderij dat hij ophangt van het oude sportveld bezorgt ons griezels. En zijn opmerking dat de gymzaal met de ontwikkeling geen gelijke tred heeft gehouden, juichen wij daverend toe. Ook zijn wij het met hem eens wanneer hij zegt, dat hij de jongere geestelijkheid kwieker en sportiever vindt dan vroeger. Is het verdienstelijke gelijk spel van de leraren tegen de jongens op het Presidentsfeest niet daar om zijn uitspraak te staven? Met woorden van dank besluit hij zijn sympathieke rede.

Het einde van de dag verplaatst ons naar Spanje. Duels, intriges, veldslagen, en de edelmoedigste ridder aller tijden, Rodrigo, El Cid. Cinemascope. Wij smullen.

19 juni

Na de tweede studie start de bekercompetitie van de tweede klasse. Zij strekt zich uit over een vrij langdurige periode – pas 2 juli is de laatste wedstrijd – en overbrugt daarmee op gelukkige wijze een tijd die lichamelijke beweging noodzakelijk maakt. Na een spannende strijd weet Wilhelmina II de overwinning in de wacht te slepen, Limburgia bezet de tweede plaats en Olympia II de derde.
De bekerwedstrijden Noord-Zuid op Klein-Rolduc hebben het volgende resultaat opgeleverd. De eerste elftallen speelden een bijzonder spannende strijd. Het eindigde telkens met gelijk spel, zelfs na verlenging van 5 penalties. Na nog weer 3 penalties was Zuid I [Minor I] kampioen. In de competitie van de tweede elftallen behaalde Zuid II [Minor II] het kampioenschap, ofschoon zij het hele jaar met 8 man speelden, tegen Noord met 11. Een prestatie!

20 juni

Vreemd. Het ziekenhuis van Kerkrade bestaat 50 jaar en houdt een feestdiner op Rolduc. Koks met witte mutsen veranderen de omgeving van Treize in een hotel. Wij zijn een veelzijdig huis.

21 juni

Vaderdag. Mhr. Lemmens rijdt uit met de RTT; ook enkele oud-leden zijn van de partij. Voor het jongste oud-lid, Loek Hunnekens, is deze dag een rampdag. Na een bijzonder gezellige rondtocht wordt hij op de thuisreis, tussen Kessel en Grashoek, in de late avonduren het slachtoffer van een verkeersongeval. Met twee gebroken benen belandt hij in het ziekenhuis. Weg vakantie.
Minder ongelukkig brengt de serre er haar uitgangsdag van af; zij maken een toer door België, samen met de volière, terwijl de pioniers op deze warme dag in Eys van de natuur gaan genieten. – De kans bestaat dat we ooit echte frites krijgen. Er is een frites-mes aangeschaft tot dat doel.

Het was ook niet om te doen. Wij bedoelen: in Maastricht wonen en op Rolduc les geven. Mhr. Heyenrath verhuist daarom terecht naar Kerkrade. Voor volgend jaar een hoopvol perspectief: op lekeleraren die men bij de hand heeft, kan men al eens een beroep doen. En nu het toneelschaap over de dam is... 24 juni

Over de wieg van de RTV lag een Schaduw. Groot geworden, voelt de club zich tot diezelfde Schaduw aangetrokken. Na weken schuchter repeteren is zij er nu in 10 dagen mee klaar gekomen. En de uitvoering mag er zijn, al roept zij niet het huiveringwekkend klimaat op dat dit stuk zou moeten kenmerken. Hierachter wordt meer gezegd over hun prestatie. – Merkwaardig is, dat zij zich op het spel voorbereiden met een uitgangsdag. Heelderpeel, Thorn en het Schutterspark van Brunssum zijn hoogtepunten van een geslaagd feest. Opgelopen hoofdpijnen worden dapper getrotseerd. 28 juni
Vanmorgen heeft op Klein-Rolduc een intiem kerkelijk feest plaats gehad. Twee jongelui van de VK, Arthur Baenen en Jac van Loo, hebben op de Congregatiekapel de hernieuwing van de doopbeloften gedaan. Na afloop was er op de bisschopszaal een ontbijt voor feestelingen en familie.

Petrus en Paulus is een vrije dag. Daarna staat niets ons meer in de weg om ons over de wetenschap te buigen. Gauw trekken de Trekkers nog even naar Herkenrath bij Moresnet, waar zij twee dagen, gisteren en vandaag, de ontberingen van een natuurbestaan lijden. Zij liever dan wij. 29 juni
De lange vrije morgen brengt Klein-Rolduc door met chocwedstrijden op de cour. Twee zestallen van elke klas treden tegen elkaar in het krijt. Ondanks stromende regen in het eerste uur spelen zij door naar zonnige volgende uren. Winnaar is Ia, op alle fronten. Geen wonder, Ia heeft ook glansrijk de klaswedstrijden gewonnen.

Het zangkoor heeft zijn uittocht nog te goed. Maar wat beweegt het om het Oud-Limburgs in Limbricht te gaan bijwonen? In ieder geval maken zij er een gezellige dag van. 5 juli

De hemel zij geprezen dat het koel is. De strijd is zwaar en kost toch al de nodige zweetdroppels. De composities beginnen. Even doorbijten om te bewijzen dat we niet zo dom zijn als menige leraar er uit ziet. 7 juli

Het zit er op. Vier slopende dagen, die ons van de aoristus naar de subjonctif, van de stelling van Pythagoras naar de slag bij Waterloo, van de 11 juli

wet van Buys Ballot naar de Kulturkampf, van Zeinstra naar de progressive form en van de passaatwinden naar de Tachtigers hebben geslingerd. En nu maar afwachten of de geleerden het met ons eens zijn. Het regent mot. Zodra het even droog is, kloppen wij twee aan twee de dekens van onze chambretten uit, om de zusters het werk wat lichter te maken.

12 juli

Voor het eerst in ons leven krijgen wij de uitslag op een zondag. De dag des Heren een dag van tranen. Dat kan in ons tranendal. Maar nog weten wij van niets, al heeft de een of ander bange vermoedens. Eerst moeten de traditionele gebeurtenissen plaats grijpen, die ons van het beslissende moment scheiden. Het 'flatsjconcert' wordt 's morgens in de aula gehouden, vandaag in plaats van gisteren, in de aula in plaats van op het bordes, dat alles vanwege de grauwe regen die op veler treurnis vooruit schijnt te lopen. 's Middags draait een film, *Harold Lloyd*, een goed stuk geestig werk, dat ons echter amper meer kan boeien. Om 6 uur sluiten wij plechtig het jaar. Het zangkoor zingt Funiculi, de harmonie blaast een mars weg, de toneelgroep van Halfvasten speelt de drinkscène uit *Driekoningenavond*. Dan neemt de President het woord. Hij verwelkomt Monseigneur, die na zijn kortstondige ziekte drukker werkzaamheden heeft dan ooit, maar toch naar Rolduc is willen komen. Vervolgens zegt hij: Het einde van een jaar bezielt ons met gemengde gevoelens. Als wij terugkijken, zien wij dingen die goed waren en dingen die beter hadden moeten zijn. Waar het op aan komt, dat is de wijze waarop wij hebben geleefd en gewerkt, want dát heeft ons juist gevormd. Niet alleen de successen zijn bepalend voor onze vorming; belangrijk is, de dingen te nemen zoals zij komen, er ons aan te geven en soms te aanvaarden dat zij mislukken. Vooruitziend, staan wij voor een heerlijke vakantie: tijd van ontspanning, tijd van verblijven tussen onze dierbaren. De vakantie is de tijd om te leren in vrijheid te doen wat van ons gevraagd wordt, het is de proef op de som.
Voor Monseigneur kwam het verblijf in het ziekenhuis ongelegen, maar had naast nadelen ook voordelen. Je krijgt de kans om de zaken van een andere kant te bekijken. Liggend allereerst, en verder levend in een andere omgeving. Dat is wel eens goed, je vaart je immers zo makkelijk vast in je visie. Zo'n tijd van werkeloosheid is ook de vakantie. Van ieder van ons, zo vervolgt Monseigneur met een nieuwe gedachte, wordt veel gevraagd, soms zeer veel, soms te veel. Hebben wij dit jaar aan die verwachtingen voldaan, dan kan men ons terecht feliciteren. Ook voor de vakantie zijn er, vaak onuitgesproken, verwachtingen. De bisschop spreekt er twee uit: dankbaarheid en bescheidenheid, en eindigt met een oproep tot gebed. Laten wij openstaan voor Gods Geest!

Nu is ons geduld lang genoeg op de proef gesteld. Klokslag half acht luidt de bel en stormen wij naar boven. Voor de lagere klassen valt het allemaal erg mee, alleen 4 en 5 gym hebben harde klappen te verduren. In meer dan één betekenis. Enkelen vinden het maar moeilijk te verwerken: de balans van een heel jaar opgemaakt in een paar minuten...

13 juli

De mis van dankbaarheid verloopt in stilte. Zich concentreren is nu haast niet mogelijk, maar de Heer weet hoe wij er over denken. Dankbaar zijn we, inderdaad, dat wij aanstonds op vakantie kunnen gaan. Het voorplein geeft het bekende drukke tafereel te zien. Wat gaat er in ons om, nu wij dat grote huis verlaten waar zoveel herinneringen liggen? Een lach straalt door tranen heen. Tot ziens, vaarwel! Velen komen niet meer terug. Het was geen al te best jaar...
Afscheid nemen ook enkele Heren. Op de eerste plaats Mhr. Stroux, die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt en mag terugzien op een groot aantal jaren van trouwe dienst aan Rolduc. Toen hij verleden jaar zijn 40-jarig priesterjubileum vierde, hebben wij zijn verdiensten uitvoerig in het licht gesteld. Laten wij hier bevestigen dat wij hem node missen, de graecist die zijn vak met liefde doceerde en er mens bij wist te blijven. Heel ver gaat hij niet van ons weg: onder de rook van Rolduc, in Kerkrade, stelt hij zich voor te genieten van een lange oude dag. Wij zullen hem dus wel regelmatig in ons midden zien. Mhr. Stroux, het ga u bijzonder goed!
Dan zal ook Mhr. Brunenberg een andere functie gaan waarnemen. Slechts twee jaar was hij bij ons – het waren twee intense jaren. In zijn godsdienstlessen viel ons zijn scherpe theologische kijk op en zijn bekommernis om het christendom te vertalen voor onze tijd. Daarnaast was hij, al in zijn eerste jaar, actief als onderprefect, verder als man van knutselklas en drukkerij, en als wat al niet. Altijd kon men een beroep op hem doen, en het is in de meest uiteenlopende omstandigheden gebeurd. Moge hij zijn vele gaven in dienst stellen van de nieuwe functie, die de bisschop hem heeft aangeboden, een functie hopelijk naar zijn hart.
Niet langer onder ons verblijft verder Mhr. Rouwet: hij kreeg een benoeming als assistent-conservator van het Maastrichts museum. Wij weten dat hij niet gaarne heengaat, want hij hield van ons huis. Wij herinneren ons zijn vurige verdediging van Rolduc, verleden jaar, toen hij naar de pen greep om een handig gelanceerde aanval af te slaan. Ook Rome had zijn hart gestolen, en die liefde stak hij tegenover leerlingen noch collega's onder stoelen of banken. Nu hij jarenlang als leraar onder ons werkzaam is geweest, is het afscheid wat pijnlijk, al waren wij het niet altijd met zijn disciplinaire opvattingen eens. Veel zal voor hem goedmaken het feit, dat

hij nu de gelegenheid krijgt zijn gespecialiseerde kennis van de Oudheid aan te wenden in zijn nieuwe werkkring. Wij wensen hem deze zo succesvol mogelijk toe!

Tenslotte: een der leraren wordt opnieuw student! Het is Mhr. Augustus, die in de Nijmeegse schoolbanken gaat plaats nemen om een meer dan 10 jaar oud kandidaatsexamen met een doctoraal te bekronen. Dat wij echter nog ooit van zijn grote kennis van het Duits zullen profiteren, lijkt zo goed als uitgesloten. Ook van hem zullen wij afscheid moeten nemen. Wij doen dat met woorden van hartelijke dank voor het enorm vele dat hij hier deed, als leraar, als archivaris, als waarnemend prefect. Zijn eerlijke liefde voor het huis en zijn bewoners zullen wij altijd als een voorbeeld blijven zien. Niet voor al zijn collega's steeds even gemakkelijk, kon hij een vriend zijn voor wie hem wist te begrijpen.

Gods wegen zijn wonderbaar.

J. L.

NICOLAAS HEYENDAL (1658-1733), ABT VAN ROLDUC

een biografische schets

Vele mensen, die hun leven en dat van de wereld om hen heen alleen maar binnen het raam van het heden zien, hebben de neiging uit het actuele gebeuren conclusies te trekken voor de toekomst. Wanneer hun eigen situatie hun niet al te rooskleurig voorkomt, worden zij ondergangsprofeten; wanneer hun het dagelijkse bestaan wel bevalt, hangen zij graag een optimistische evolutietheorie aan. Maar hoe vaak logenstraffen de feiten hun vermoedens! Waar nu wolken hangen, kan morgen de zon schijnen, en de meest stralende zomerdag kan eindigen met een fikse onweersbui.

Het is de geschiedenis, die duidelijk laat zien, dat toekomstvoorspellingen op grond van de indruk die het heden maakt, geen enkele zekerheid waarborgen. Maar al te vaak werd de mens in zijn kijk op zijn toevallige leefwereld bedrogen. Dreigende katastrofen konden in feite voorboden van een glorietijd vormen, en hoogconjuncturen de laatste fase van een periode van bloei.

Wie had kunnen vermoeden, dat het Rolduc van de zestiger en zeventiger jaren der 17e eeuw in alle opzichten een grandioze toekomst tegemoet ging? Wekte de oude abdij van Augustijner koorheren toen niet de indruk haar einde nabij te zijn? Zeker, het gevaar in de bepalingen van de vrede van Munster van 1648 bij de calvinistische Noordelijke Nederlanden ingedeeld te worden, was dank zij het ijveren van abt Winandus Lamberti (1650-1664) niet reëel geworden en in 1661 zelfs geheel opgeheven. Maar het huis lag er slecht bij en vooral... de innerlijke situatie was bedroevend. De schrijver van de 'Historia Reformationis Monasterii Rodensis' verhaalt dat de koorheren 's morgens opstonden, wanneer hun dit beliefde, dat er dientengevolge van een gemeenschappelijk morgenofficie zo goed als niets terecht kwam, dat aan tafel overvloedig gegeten en gedronken werd, en dit – om het gezellig te maken – samen met allerlei gasten, onder wie men graag dames zag; dat de kloosterlingen rijkelijk bezoek ontvingen; dat zij de abdij zo vaak verlieten als zij zelf wilden, en dit niet zelden voor meerdere dagen; dat zij royaal met geld omsprongen, zowel hun eigen erfdeel als het bezit van het huis; dat zij in- en buitenshuis leefden als grand-seigneurs; dat van clausuur niet gesproken kon worden en dat de vorming van de novicen alles te wensen overliet; want de jonge koorheren hadden geen novicenmeester, geen geestelijke leider en geen lector voor theologie; zij moesten maar een voorbeeld nemen aan hun oudere collega's, dit met alle gevolgen vandien!

Het was niet te voorzien, welke de toekomst van een dergelijke abdij zou zijn. Maar haar abt, Petrus Melchioris Van der Steghe, wenste dit ook niet af te wachten. Aanvankelijk echter kon hij nog niet veel doen, omdat hij alleen stond. Wel

---

1] De persoonlijkheid van Nicolaas Heyendal, zijn leven en werken, werden uitvoerig en gedocumenteerd behandeld in: J. M. Gijsen, *Nicolaas Heyendal [1658|1733], Abt von Rolduc, und seine Stellung zum Jansenismus*, 2 Bde [I. Band: Text, XII + 192 S.; II. Band: Anmerkungen und ergänzende Zitate, XII + 180 S.] [Assen 1964]. Hiernaar zij verwezen voor de wetenschappelijke verantwoording van deze biografische schets.

PORTRET VAN NICOLAAS HEYENDAL als abt van Rolduc 1712|1733; geschilderd in 1731, toen Heyendal 73 jaar was. Hangt op het portaal van het abtsgebouw. Olieverfschilderij, 68 x 69 cm.

bouwde hij het huis, dat door de oorlogen van de voorgaande decennia ernstig was geschaad, op, maar de innerlijke toestand – de kern van zijn abdij – moest hij laten voor wat deze was, totdat hij binnenshuis hulp had gevonden. Deze hulp kwam in de persoon van Joannes Bock, een koorheer, die op latere leeftijd in de abdij ingetreden was, en die in 1675 voor zichzelf een nieuwe, strenge koers had ingeslagen.

Na enig zoeken en tasten besloten de abt en Bock, die in 1679 prior der abdij werd, een reglement voor hun koorheren op te stellen, dat ontleend was aan de tendenties, welke de Augustijner regulieren van het Franse klooster Ste. Geneviève volgden. Nieuwe novicen werden naar het Luikse klooster Val-des-Ecoliers gestuurd, waar de gekozen richting al enige jaren in praktijk werd gebracht. De abt van Rolduc voorzag dat de ouderen onder zijn koorheren wel tegen deze strengere handhaving van de regels zouden protesteren, en verzekerde zich daarom van de goedkeuring ervan door de stadhouder van de Spaanse Zuidelijke Nederlanden, onder wiens wereldlijke zeggingsmacht Rolduc viel.

En dit was wel nodig, want zodra de plannen van Van der Steghe in zijn abdij bekend werden, be-

gon van alle kanten verzet te rijzen. Maar de abt zette door. Met de steun van vooral jonge koorheren kon hij in 1681 de nieuwe constituties ondertekend naar Rome zenden ter goedkeuring. De tegenstanders probeerden de internuntius te Brussel tegen hun abt op te zetten, maar de commissie, welke deze tot onderzoek benoemde, toonde zich in grote lijnen voorstander van de innerlijke hervorming van Rolduc.

Op 1 december 1682 stierf echter abt Melchioris Van der Steghe. De oudere koorheren deden alles om een tegenstander van de nieuwe richting tot abt te doen benoemen. De zuidnederlandse stadhouder echter – die het benoemingsrecht had – benoemde niemand anders dan Joannes Bock, een der ijverigste pleiters vóór de reformatie. Op 21 februari 1683 werd de nieuwe abt gewijd en aanstonds toog hij aan het werk om de opzet van zijn voorganger uit te voeren. Een steun voor hem betekende de goedkeuring van de nieuwe constituties door Rome, welke in augustus 1683 afkwam. Abt Bock moest omwille van oorlogsomstandigheden de afkondiging van de hervormingsinhoud tot 23 oktober 1684 uitstellen.

Hiermede begon Rolduc een nieuw hoofdstuk van zijn geschiedenis. En dit niet zozeer, omdat het nieuwe reglement weer een geregeld kloosterleven mogelijk maakte, maar meer omwille van de nieuwe geest, die in de abdij ging waaien. Het leven van de koorheren werd geconcentreerd rond de viering van de liturgie; de lezing van de Heilige Schrift en van oude kerkelijke Vaders werd gestimuleerd; de theologie werd ernstig bestudeerd; het gesloten gemeenschapsleven van de koorheren hersteld en het vroegere contact met de frivole wereld geheel verbroken. De leden van de Rolducse abdij dienden door de levenshouding, welke zij zich aldus konden verwerven, een voorbeeld te zijn voor elkaar, voor de bezoekers van hun huis en voor hen met wie zij in hun zielzorgelijk werk in contact kwamen.

Maar hoe belangrijk het ook was, dat Rolduc op basis van deze hervorming een nieuwe start kon maken, veel gewichtiger was het doen doordringen van deze nieuwe lijn. Dat vereiste allereerst een consequente leiding, die ondanks de vele moeilijkheden die met name in de abdij te vermelden waren, vast bleef houden aan de eenmaal ingeslagen richting. Het is nu hierin, dat Nicolaas Heyendal de historie van Rolduc bepaald heeft. Hij was namelijk de man, die door zijn werken en schrijven, zijn stuwen en leiden van Rolduc een centrum van diep geestelijk leven maakte en die talrijke mannen vormde in de geest van de regels van de abten Van der Steghe en Bock, welke geest deze koorheren uitdroegen in heel het Limburgse land in de laatste decennia der zeventiende en vooral in de eerste helft van de achttiende eeuw.

Het was in de zomer van het jaar 1683, dat Heyendal in Rolduc als postulant intrad. Jaren later zei hij zelf over zijn intrede, dat zij hem ingegeven was door de roep die hem bereikt had over de nieuwe geest, welke abt Van der Steghe er had gebracht, een geest van zachtmoedigheid en verdraagzaamheid, van onderlinge liefde en eenvoud. De man, die hem hiervan verteld had, was Willem Dobbelstein, één van de novicen die in Val-des-Ecoliers de nieuwe richting had leren kennen en haar ook graag zou beleefd hebben, maar die om gezondheidsredenen had moeten terugkeren naar zijn oude post als kapelaan van Walhorn.

Dit Walhorn nu was de geboorteplaats van Heyendal. Op 1 september 1658 was hij er ter wereld gekomen als zoon van Hendrik Heyendal en Margaretha Franck. Zijn ouders stamden beiden uit een geslacht van hereboeren, die zich beijverden voor de behartiging van de belangen van de opkomende gegoede middenstand in het landsbestuur. De jonge Nicolaas leerde spelenderwijs wat besturen en beleid voeren was en raakte goed thuis in de burgerlijke bestuursverhoudingen van zijn gewest Limburg en zijn land de Zuidelijke Nederlanden, ervaringen, welke hem later zeer te stade zouden komen.

Ook de basisopleiding welke hij kreeg, was voor Nicolaas niet zonder betekenis met het oog op zijn later werk. Hij bezocht het gymnasium der Jezuïeten te Aken en studeerde in dezelfde stad filosofie bij de Dominicanen. Zijn plan in Rome verder te studeren werd onmogelijk gemaakt doordat hij op reis naar Italië door Venetianen – al dan niet gedwongen – geronseld werd en soldaat moest gaan spelen. Tot roemruchte krijgsdaden kwam hij niet, want hij bracht enige jaren

door op het eiland Korfoe, waar hij zich onledig hield met het lezen van gedichten en het verbreden van zijn kennis van het Grieks.
Na zijn terugkeer in zijn vaderland ging Heyendal naar Leuven om daar rechten te studeren. De inschrijvingslijst van de Alma Mater vermeldt onder 23 december 1681: 'Nikolaus Heyendal Limburgensis sol. iura'. Deze studie was de normale voorbereiding voor iemand uit Heyendals kringen op een functie in het publieke leven. Maar het liep anders. Na nog geen twee volle jaren brak Nicolaas zijn rechtenstudie af en meldde zich in Rolduc. Waarom? Misschien was hij beïnvloed door de geestelijke stroming, die in zijn dagen in Leuven heerste, een stroming van ernst maken met het christen-zijn. Vooral de theologische faculteit van de universiteit ijverde hiervoor zeer. Zij trachtte reeds vele tientallen van jaren tot een verdieping van het christelijk leven te komen, dit in reactie tegen een veruiterlijking, een louter plichten-christendom in lakse zin. Waren het diverse Zuidnederlandse bisschoppen, die zich voor de praktische verwezenlijking van dit hervormingsstreven inzetten, theologen van de Leuvense universiteit zochten naar de leerstellige fundering ervan. Hun leider en voorbeeld was Cornelius Jansenius [1585-1638], die als bisschop van Yperen een boek schreef, getiteld 'Augustinus'. Hierin verdedigde hij een mensopvatting, die niet van veel optimisme getuigde met betrekking tot de menselijke mogelijkheden, zowel wat het doen van goed in de wereld betrof als wat het bereiken van het eeuwig geluk aanging. Hij beriep zich hiervoor op de kerkvader Augustinus, wiens geschriften door Leuvense theologen altijd als basis van hun leer waren gebruikt. Verzet tegen deze 'jansenistische' opvattingen bleef niet uit. Het lukte de tegenstanders – de 'anti-jansenisten' – Rome op hun hand te krijgen. In de loop van de vijftiger en zestiger jaren van de 17e eeuw werden steeds meer opinies, ook in niet-leerstellige kwesties, als 'jansenistisch', resp. 'anti-jansenistisch' bestempeld. In Heyendals studententijd was er zo goed als niets meer op welk terrein van het kerkelijk leven ook, dat zich aan de gegroeide controverse onttrok. Niet altijd waren het tegenstellingen van academische aard, welke een rol speelden, maar ook persoonlijke belangen. Zo was er de benoeming van nieuwe professoren, waarin allerlei instanties – de Leuvense universiteit zelf, de burgerlijke overheden in Brussel en Madrid en de pauselijke Stoel – zeggingsmacht wilden hebben. Oude tegenstellingen als die tussen de saeculiere theologen van de Alma Mater en de Jezuïeten werden in het raam van de strijd vóór en tegen het 'jansenisme' opnieuw aangewakkerd. De vraag naar de absoluutheid van het pauselijk gezag ook in profane zaken, was het onderwerp van de gesprekken in de jaren tachtig. Ook Heyendals juridische faculteit bemoeide zich hiermee. En het was de rector van het college 'Ste. Anne', Willem Blanche, die in deze een standpunt innam – namelijk dat het niet nodig was 's pausen absolute macht officieel te bevestigen – hetwelk ook de als 'jansenistisch' bekend staande theologen aanhingen.
Het mag misschien vreemd lijken, dat deze, vaak over subtiele en geenszins spiritueel-hoogstaande onderwerpen handelende discussies in Leuven in verband stonden met Heyendals intrede in Rolduc. Maar in feite hingen al die kwesties nauw samen met het vermelde streven naar verdieping van het christelijk leven. En het was dit, wat Nicolaas zocht. Daarvoor had Leuven hem gewonnen. En waar kon hij dit beter vinden dan in de juist in deze richting hervormde abdij Rolduc? Tijdens zijn vakantie in Walhorn hoorde hij hierover van zijn kapelaan. Aldus leidde zijn levensweg naar het huis, waarvan hij de grote stuwer zou worden. Zijn studietijd zou hij nooit vergeten en vooral de Leuvense geest bleef hij trouw.

Zijn verleden dreigde hem echter aanvankelijk parten te zullen spelen in Rolduc. Bij de besprekingen over zijn toelating wekte het feit, dat hij soldaat geweest was, bedenken bij verschillende koorheren, maar dank zij de steun van abt Bock kon hij op 25 november 1685 zijn plechtige geloften afleggen en de hervormingsconstituties ondertekenen.
Vanaf zijn intrede had de abt Heyendal volledig vertrouwd. Dit bewees hij door hem, nog vóór zijn priesterwijding, te benoemen tot novicenmeester. Ook belastte hij hem met het katechismusonderricht aan de armen van Kerkrade. Dit hing waar-

schijnlijk samen met de belangstelling welke Heyendal toonde voor de studie van de theologie. Deze werd in zijn tijd gedoceerd door lectoren, welke Bock haalde uit de Leuvense school. Eén van de voormannen van de 'jansenistische' docenten, Gommarus Huygens, was daarbij zijn voornaamste raadgever. Vooral Philippus Josef Hocqueux had als lector veel invloed. Dat Heyendal hem wel mocht, blijkt uit de lovende woorden, welke hij bij zijn dood schreef in het Rolducse Diarium. Hocqueux stimuleerde het studeren van theologie in Rolduc zeer, o.a. door te ijveren voor een goede bibliotheek. Maar ook wekte hij de abt op tot het organiseren van een theologisch-spirituele gespreksgroep van Limburgse pastoors. Daardoor ging van Rolduc een intensieve invloed uit op de clerus van de wijde omgeving. Dat het een geest van consequent religieus en pastoreel leven was, die hierin werd doorgegeven, spreekt vanzelf, omdat het Bock, één van de voorstanders van de Rolducse reformatie, was die de toon aangaf.

Hoezeer Bock Heyendal ook naar voren schoof in de abdij, tegenstand ondervond Nicolaas eveneens. En wel juist omwille van zijn bevoorrechting door de abt. Deze benoemde hem namelijk in 1689 tot binnenhuisprovisor, dit tot groot misnoegen van koorheer Petrus Jansen, die tot dan toe dit ambt met dat van algemeen econoom had verenigd. Deze Jansen, een neef van abt Van der Steghe, was één van de ijverigste aanhangers van de Rolducse reformatie geweest. Maar juist zoals in Leuven persoonlijke kwesties het vóór of tegen in de 'jansenistische', resp. 'anti-jansenistische' spiritualiteit voor een groot stuk bepaalden, betekende het achteruitgezet worden in een zakelijke aangelegenheid voor Jansen, dat hij zich langzaam maar zeker ook tegen de regelobservantie van abt Bock ging verzetten. En hij vond gelegenheden te over om zijn abt dwars te zitten. Had deze niet Leuvense lectoren van 'jansenistischen' huize binnen de abdij gehaald? Tendeerden de Rolducse hervormingsconstituties niet naar 'jansenisme' in zoverre ze gericht waren op een strenge visie op het geestelijk leven? En waren met name Bock's biechtpraktijken, zoals hij deze in de abdijkerk uitoefende, niet dezelfde als die welke 'anti-jansenisten' te rigoreus vonden? Jansen liet dan ook niet na hiertegen te ageren. Degene, die hij direkt wilde treffen, was Heyendal. En deze gaf daartoe maar al te zeer aanleiding, doordat hij steeds voor Bock's opvattingen pleitte en doordat hij ook persoonlijk duidelijk van rigorisme blijk gaf. Met name uitlatingen tegen de geest van het Jezuïetenonderwijs te Aken tekenden hem als een voorstander van de strenge richting.

Jansen ageerde zo lang en stichtte zoveel onenigheid in de abdij, waar nog steeds een niet-onbeduidend aantal anti-reformgezinde koorheren aanwezig was, dat abt Bock zich in 1694 gedwongen zag Heyendal in de directe zielzorg te sturen. Hij benoemde hem tot rector van Eupen, waar koorheren van Rolduc werkzaam waren. Hier echter kwam Heyendal in regelrecht conflict met de anti-rigoreuze partij onder de geestelijken der Zuidelijke Nederlanden. Hij constateerde namelijk, dat het katechismusonderricht, dat in naam door de Capucijnen werd verzorgd, veel te wensen overliet. Toen hij het zelf wilde gaan verzorgen, protesteerden de paters heftig. Maar Heyendal trok zich hier niets van aan, ook niet toen de stedelijke overheid hem het lesgeven verbood. De zaak werd in Brussel en Luik aanhangig gemaakt, maar Heyendal kreeg gelijk. Hierdoor gesteund intensiveerde hij zijn streven naar verdieping van het godsdienstig leven in zijn gemeente, ook via preken en huisbezoek. De burgemeesters en notabelen der stad echter namen dit niet en organiseerden een actie tegen Heyendal, die inmiddels zelfs pastoor van het – mede dank zij ingrijpen van abt Bock – tot parochie verheven rectoraat Eupen geworden was. In 1697 vroegen 463 gezinshoofden aan de bisschop van Luik om Heyendals verwijdering. En abt Bock moest hem naar Rolduc laten terugkomen.

Heyendal heeft later openlijk toegegeven, dat hij in Eupen te rigoreus was opgetreden en daardoor veel mensen tegen zich in het harnas had gejaagd. Het was voor hem een les, die hij nooit vergat.

Maar van zijn spirituele en pastorele opvattingen was hij geenszins teruggekomen. Voor hem was zijn Eupense periode een 'persecutio', waaruit hij gerijpt, maar ongeschokt in zijn tendenties te voorschijn kwam.

Het Rolduc, waar Heyendal op 18 augustus 1697 terugkeerde, had juist een ernstige crisis achter de rug wat de spirituele lijn betrof, die abt Bock er volgde. Petrus Jansen was namelijk niet tot rust gekomen, nadat Heyendal naar Eupen was gezonden. Een reprimande, welke de abt hem en enige andere koorheren wegens hun negatief ageren in de abdij had gemeend te moeten toedienen, zette bij hem veel kwaad bloed. Het feit, dat in een lofrede op de Rolducse reformatie door enige jonge koorheren te Aken wel Bock's naam, maar niet die van zijn oom, Van der Steghe, genoemd werd, deed de maat overlopen. Hij klaagde, samen met de anderen, de abt te Brussel aan wegens onrechtvaardig beleid én wegens 'jansenisme'. Vooral dit laatste trok de aandacht in die jaren, toen de controverse van 'jansenisten' en 'anti-jansenisten' nog steeds veel betekende in de Zuidelijke Nederlanden. Ook abt Bock zag het gevaar van Jansens actie tegen hem en de tendenties van de abdij. Hij riep een generaal kapittel bijeen en dit onderschreef op 24 mei 1696 nogmaals de constituties, terwijl het tevens iedere verdachtmaking wegens 'jansenistische' leer verwierp. Er waren slechts drie non-conformisten: twee van hen – onder wie Jansen – onderwierpen zich alsnog en de derde verliet de abdij.

Bock meende nu het pleit gewonnen te hebben. Hij toonde dit door de teruggekeerde Heyendal in 1698 te benoemen tot lector in de theologie. Daardoor vertrouwde hij hem de vorming toe van de jonge koorheren in leer- en spiritualiteitsopzicht. Bovendien liet hij hem de conferenties geven aan de pastoors van het Limburgse land. Hiermee begon de directe invloed van Heyendal op het denken en leven op Rolduc en in de omgeving daarvan, een invloed, die vele jaren vruchten zou afwerpen.

Veertien jaar doceerde Heyendal theologie. Zijn lessen – in handschriften – zijn zo goed als alle behouden. Zij vullen ongeveer 2000 kleinbeschreven vellen, folioformaat. Het merkwaardige in de tractaten is, dat Heyendal niet alleen maar droogwetenschappelijke referaten hield over de bekende theologische onderwerpen als de Godsleer, de christologie, de genade en de sacramenten, maar dat hij herhaaldelijk actuele en vooral praktische kwesties besprak. Dat maakt het vaak moeilijk de draad van zijn betoog vast te houden, maar het moet voor de studenten de levendigheid van de lessen sterk vergroot hebben. Zijn redenering was scholastisch; de handboeken, die hij gebruikte, stamden uit de school van Salamanca, waar in de eerste helft van de zeventiende eeuw de historisch-positieve methode voor de theologie was ontwikkeld, die steunend op de Heilige Schrift en de Kerkvaders, de themata al redenerend benaderde. Men kan van Heyendal niet zeggen, dat hij in alles de 'jansenistische' school van Leuven napraatte; zeker, hij kende haar auteurs, en benutte hun werken ook, maar niet altijd instemmend. Zij vormden voor hem 'aanvullende literatuur', die hij vooral voor zijn praktische uiteenzettingen gebruikte, hetzij om er zich tegen af te zetten, hetzij om hen bij te vallen. Er is vaker beweerd, dat Heyendal niet anders gedaan zou hebben dan de leiders van de augustijns-jansenistische richting van Leuven citeren en uitleggen. Maar een bestudering van zijn theologische handschriften bewijst, dat dit niet het geval is, en dat het beslist onjuist is, Heyendal als epigoon der Leuvenaars te beschouwen. Wanneer hij van een bepaalde groep 'epigoon' was, dan van de Salmanticenzers; van de Leuvenaars nam hij hoogstens opvattingen over van pastorele aard, welke hij dan ook nog met eigen argumenten fundeerde. Niet ontkend mag worden, dat hij een kind was van zijn tijd en zijn land, en dat hij daarom de talrijke kwesties die in de controverse tussen 'jansenisten' en 'anti-jansenisten' een rol speelden, niet alle onbesproken kon laten; dat hij daarbij niet steeds als bij voorbaat de 'veilige', d.w.z. 'anti-jansenistische' kant koos, pleit slechts voor zijn durf en de zelfstandigheid van zijn oordeel. In de kern van de zaak stond hij echter theologisch buiten de levende strijd, omdat hij zijn basis buiten de elkaar bekampende partijen zocht.

Toch werd Heyendal juist in de tijd, dat hij lector van de abdij was, ten zeerste in de jansenistenstrijd betrokken. Niet zijn eigen uitlatingen en geschriften waren hiervan de eerste oorzaak, maar die van zijn abt, Joannes Bock. Deze had namelijk verschillende gebeden- en meditatieboeken geschreven, welke erg nauw aansloten aan wer-

ken van erkende 'jansenisten', en wel die van de Franse richting. Zoals namelijk in de Zuidelijke Nederlanden in de 17e eeuw een tendens bestond tot verdieping van het christelijk leven, zo was deze er ook bij Franse groeperingen. Was Cornelius Jansenius de theologische coryfee van deze naar oprechtheid en consequentie strevende zuidnederlandse christenen, voor Frankrijk was dit de geestelijke leidsman en auteur Jean Duvergier de Hauranne, bekend als 'de abbé de Saint-Cyran'. De invloed van de laatste was daarom al groter, omdat hij veel meer dan Jansenius gericht was op de praktische beleving van het religieuze. Diverse belangrijke geestelijke schrijvers uit de jaren 50 en daarna gingen bij hem school, zoals Pierre Nicole en Pasquier Quesnel. En het was aan dezen, dat Bock veel ontleende voor zijn meditatieboeken.

Het was tegen de geest en de inhoud van deze boeken, dat de partij-Jansen agiteerde. Op grond van passages, daarin voorkomend, trachtten de aanhangers ervan hun beschuldiging aan het adres van de abt wegens 'jansenisme' waar te maken. Maar zolang in Brussel en Luik een bewind gevoerd werd, dat niet fel anti-jansenistisch was, konden zij geen succes hebben.

Dit lukte eerst, toen een van de meest onvermoeibare 'jansenistenjagers', pater Bernard Désirant, een Augustijner eremiet, die een tijd lang in Leuven en Rome de jansenisten had bestreden, naar Aken kwam. En het moment van zijn komst – 1708 – was voor hem wel zeer gelukkig. Want de nuntius van Keulen, Joannes Bussi, had toen juist een onderzoek gelast naar jansenistische activiteiten in het Luikse, dit wegens het verschijnen aldaar van een smaadschrift tegen hem, dat door de Noordnederlandse 'jansenisten' was geïnspireerd, die inzake de suspensie van hun apostolisch-vicaris, Petrus Codde, met de Romeinse Curie en de Keulse nuntiatuur in onmin leefden. Speurend naar medewerkers aan dit smaadschrift stootte Désirant op diverse van Bock's boekjes. Ook kreeg hij het vermoeden, dat Rolduc met het smaadschrift te maken had. In een boek, gericht tegen de Noordnederlandse 'clerezij', viel hij Bock aan wegens enige uitlatingen van deze over het Onze Vader en beschuldigde Rolduc ervan, de hand in de redactie van het smaadschrift tegen Bussi te hebben.

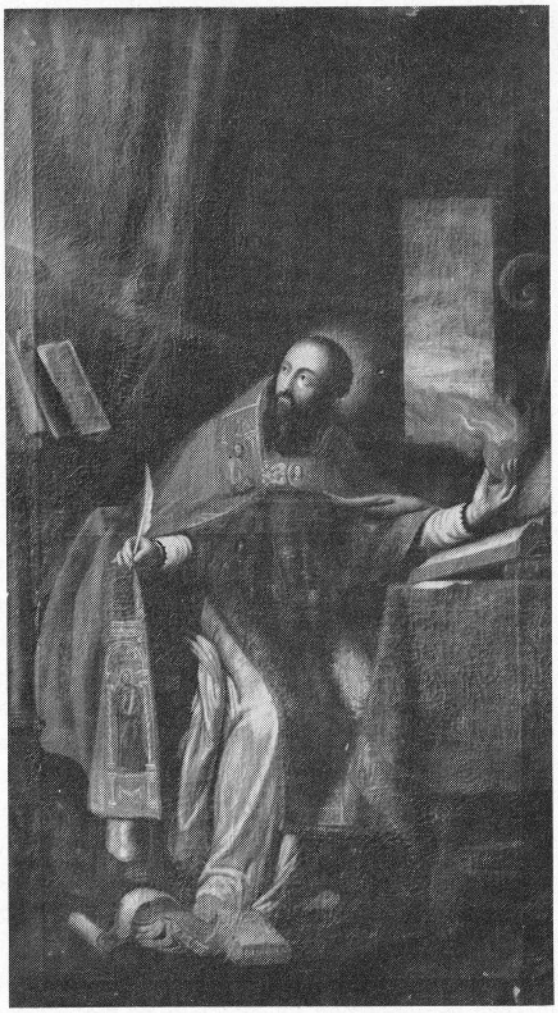

H. AUGUSTINUS
geestelijke vader van de Augustijner Koorheren. Olieverfschilderij (151 x 84 cm), in 1693 vervaardigd in opdracht van abt J. Bock ter vervanging van een houten beeld op het altaar van de H. Augustinus. Hang nu op de 'herengang' naast de ingang van de huiskapel.

En hier kwam Heyendal in actie. Steeds had hij zich achter Bock en diens werken geplaatst; hij had hem verdedigd bij allerlei gelegenheden en in zijn geest gesproken. Sinds 1706 deed hij dit officieel, want toen was hij prior der abdij geworden. Daarom was hij de aangewezen man om Désirant's aanvallen te beantwoorden. Hij deed dit in zijn 'Ortodoxia fidei et doctrinae Abbatis et Canonicorum Regularium S. Augustini monasterii Rodensis', die in 1710 verschenen. Hij

verdedigde de in Rolduc gebruikelijke biechtpraktijk en Bock's uitleg van het Onze Vader.
Hiermee begon een vier jaar durende pennenstrijd tussen Heyendal en Désirant. Het waren wel de meest bewogen jaren van Heyendals leven. Niet alleen toonde hij zijn tegenstander een onvermoeibaarheid, die haast onvoorstelbaar lijkt, maar de strijd nam ook grote proporties aan, in zoverre allerlei officiële instanties als de Keulse nuntiatuur en universiteit, het Luikse bisschoppelijk bestuur en tenslotte zelfs het Romeinse staatssecretariaat ermee gemoeid raakten.
Voorlopig echter bleef het bij een polemiek tussen Heyendal en Désirant. De laatste antwoordde namelijk nog in 1710 op Heyendals 'Orthodoxia'. Hij bleek zich terdege op de hoogte gesteld te hebben van de antecedenten van zijn opponent. Zo kwam de medewerking van deze aan het smaadschrift tegen Bussi aan de orde, werden de Europese moeilijkheden van Heyendal tegen hem uitgespeeld en zijn veronachtzaming van de rol van abt Van der Steghe in de Rolducse reformatie; ook werden de contacten van Rolduc met leidende figuren uit Franse rigoristenkringen – m.n. Antoine Arnauld – en met de Noordnederlandse 'clerezij' – Petrus Codde werd hierbij genoemd – als verdacht aangemerkt. Bovendien schreef Désirant aan Bock, dat hij in Heyendals theologie-diktaten, die hij gelezen had, enkele heterodoxe stellingen gevonden had.
Hoe kwam Désirant aan al de inlichtingen, waarop hij zijn agitaties steunde? De aanbrenger hiervan laat zich makkelijk raden: Petrus Jansen, Heyendals grote rivaal in de abdij. Deze zag namelijk in de aanvallen van Désirant op de abdij en met name op de abt en diens woordvoerder zijn grote kans.
Heyendal liet zich echter niet uit het veld slaan. Punt voor punt ging hij in zijn 'Apologia pro Abbate et Priore Monasterii Rodensis' de aanvallen van Désirant na: het smaadschrift tegen de nuntius, de Onze Vader-uitleg, de theologische problemen van zijn 'Orthodoxia', het rigorisme van de Rolducse koorheren, de rol van abt Van der Steghe in de reformatie van Rolduc en enige subtiele uitleg, door Désirant aan zijn woorden gegeven. Maar het hielp niet. Désirant had 31 stellingen uit Heyendals tractaten gelicht en aan de nuntius gezonden. Deze vroeg enige theologen van de Keulse universiteit om een oordeel erover. Heyendal protesteerde daartegen, omdat Désirant de stellingen uit hun verband gerukt had. De nuntius trachtte daarop de strijd dood te leggen door de polemisten te verplichten elkaar niet meer met de pen te lijf te gaan.
Niet alleen in theologische en praktisch-zielzorgelijke kwesties trad Heyendal op als woordvoerder en verdediger van zijn abt en abdij; ook politieke kwesties hadden zijn aandacht. De abt van Rolduc was vanaf het ontstaan der standenvertegenwoordiging in de landsregering lid geweest van de Landsraad van Limburg en de Landen van Overmaas. Na 1661 wisselde hij het voorzitterschap van dte raad met de abt van Val-Diem; ook zat hij in de Staten-Generaal te Brussel. De Spaanse Successie-oorlog had in 1703 Limburg van de overige delen der Zuidelijke Nederlanden gescheiden. Karel van Habsburg werd landsheer van Limburg. Deze wilde de Limburgse gebieden blijvend losmaken uit hun oude band. De Limburgers protesteerden heftig en ook de Brabanters, hun deelgenoten in dezelfde oude privileges, die in 1706 Karel erkenden, deden alles om Limburg in de Nederlanden te houden. Heyendal, die Bock verving in zijn politieke functies, ijverde ervoor, de toestand voor zijn land te laten zoals deze was geweest. Zijn afkomst en opleiding deden hem gemakkelijk methoden en wegen vinden om zijn stem te laten doorklinken tot bij de hoogste instanties. Mede dank zij hem bleven Limburg en de Landen van Overmaas tot de vrede van Utrecht/Rastatt [1713/5] autonoom onder de keizer.

In 1712 scheen de rust in en rond Rolduc volkomen. In feite was het niet meer dan een wapenstilstand, zowel wat de innerlijke verhoudingen binnen de abdij betrof, als wat de theologische polemiek met Désirant aanging, alsook in politiek opzicht. Maar abt Bock kon op 2 mei 1712 toch zijn hoofd voor goed te ruste leggen, in de overtuiging het werk van Rolducs reformatie in stand gehouden te hebben, alle aanvallen ten spijt, en de abdij nieuw leven, kracht en invloed te hebben geschonken. Hij wist wel, dat er nog vele gevaren dreigden, maar tevens was hij er-

van overtuigd een opvolger te hebben, die reeds jarenlang bewezen had de in 1684 ingevoerde geest trouw te zullen blijven.

Dat Heyendal opvolger van Bock moest worden, was de mening van het merendeel der Rolducse koorheren. Hij kende de abdij van binnen en van buiten; hij had haar feitelijk reeds als prior bestuurd en vertegenwoordigd en daarbij getoond zowel die vastheid van hand te bezitten, die voor een veilige koers nodig was als de soepelheid en behendigheid die veel vrienden en relaties maakte en in gevaarlijke situaties steeds een uitweg deed vinden.

Over de keuze van Heyendal was men het spoedig eens. De vertegenwoordiger van de landsheer, graaf Philip Ludwig von Sinzendorff, die Heyendal uit de statenvergadering kende, bekrachtigde de keuze zeer snel en 24 juni 1712 werd de nieuwe abt met goedvinden van de prinsbisschop van Luik, Joseph Clemens von Bayern, door wijbisschop Louis François Rossius de Liboy gewijd.

Maar onmiddellijk kwamen de oude vijanden op alle fronten weer in actie. Binnen de abdij was het Willem Cuperus, een partijgenoot van Jansen, die woordvoerder van de anti-Heyendal-groep werd. Hij gebruikte weer het oude wapen en beschuldigde Heyendal van 'jansenistische tendenties'. Daarop haakte natuurlijk Bernard Désirant in. Hij had zich trouwens niet aan het schrijfverbod van de Keulse nuntius gehouden en weer Bock's uitleg van het Onze Vader aangevallen alsmede Heyendals interpretatie hiervan. Ook had hij, omdat de oorlogsomstandigheden Limburg van het landscentrum, Brussel, hadden afgesneden en onder Oostenrijks bestuur hadden geplaatst, de nuntius te Wenen van Heyendals gevaarlijke leer op de hoogte gesteld. Juist deze leer werd nu onderwerp van de polemiek. Nieuwe dictaten van Heyendals lessen als lector in de theologie te Rolduc waren aan Désirant overhandigd, ditmaal door Willem Cuperus. Zowel stellingen hieruit als de veroordeelde excerpten van voorheen werden door Désirant gepubliceerd en aan officiële kerkelijke instanties als de nuntii te Keulen en Wenen en de bisschop van Luik toegezonden.

Heyendal kon niet meer zwijgen en schreef een 'Defensio' van zijn theologische geschriften. Dit werk, nog in 1712 verschenen, was kennelijk niet voldoende doordacht, want het bevatte een aantal formuleringen over toentertijd kritieke kwesties – met name over de genade Gods en de menselijke aanvaarding hiervan – welke op zich genomen niet correct waren in vergelijking met de officiële kerkelijke leer. Désirant begreep onmiddellijk, dat hij nu zijn tegenstander kon aangrijpen. Wederom vroeg hij een oordeel van Keulse theologen en bovendien beschuldigde hij thans Heyendal openlijk ervan, in Rolduc de leer van als 'jansenistisch' bekend staande theologen – met name van Gommarus Huygens – te verkondigen. Van de zijde van Keulse professoren in de theologie kwam inderdaad de veroordeling van zes van Heyendals theses in zijn 'Defensio' af, waarbij niet alleen en zelfs niet zozeer het 'jansenistische' karakter ervan werd gelaakt, maar eerder over 'calvinistische' tendenties werd gesproken.

Alsof dit alles nog niet genoeg was, toonde nu ook de Luikse bisschop Joseph Clemens von Bayern zich fel anti-jansenistisch. En hij was toch de bisschop van het diocees, waarin ook Rolduc lag. Désirant wreef zijn handen, nu allerlei instanties tegen Heyendal gingen samenspannen. Hij wist de Keulse nuntius ertoe te brengen Rome aangaande de Keulse veroordeling van de 'Defensio' in te lichten. Maar in Rome sleepte de zaak. Heyendal had intussen geprobeerd zijn haastige uitlatingen te corrigeren, maar zonder veel succes.

Hoogstwaarschijnlijk zou Heyendal ook door de hoogste kerkelijke overheid veroordeeld zijn, als niet een samenloop van omstandigheden de dreigende gang van zaken had doen keren. In de eerste plaats verdween stokebrand Désirant van het Limburgse toneel: in 1714 werd hij benoemd tot professor in de kerkgeschiedenis aan de Romeinse universiteit 'Sapienza', waar hij zich met heel andere kwesties te bemoeien had als die van het 'jansenisme'. Vervolgens wisselden de Keulse en Weense nuntiaturen van bezetters. Maar het voornaamste feit, dat in 1714-1715 de aanvallen op Heyendal tot zwijgen bracht, was wel de nieuwe richting, welke 'jansenisme' en 'anti-jansenisme' insloegen. In 1714 verscheen namelijk

de pauselijke bulle 'Unigenitus', waarin de Franse rigoristische auteur Pasquier Quesnel veroordeeld werd. En van deze geestelijke schrijver had Heyendal nooit iets overgenomen, integendeel, hij had zich zelfs van hem gedistancieerd. Met name de Luikse bisschop, die het aannemen van 'Unigenitus' allerwege bevorderde, kon Rolduc – en dus de abt – niet van onwilligheid in deze beschuldigen. Tenslotte speelden ook de politieke veranderingen een rol. In 1715 kwam een einde aan de onzekere jaren, waarin Heyendal leefde. Limburg werd met de andere Zuidelijke Nederlanden verenigd. Daarmee kreeg Brussel burgerlijk en ook kerkelijk zijn oude stem in Limburgse zaken terug. En zowel met de burgerlijke als met de kerkelijke overheid stond Heyendal op veel betere voet dan met de Weense en Keulse instanties, die tot dan toe veel invloed hadden gehad ten aanzien van Rolduc.
Toegegeven moet worden, dat Nicolaas Heyendal door het oog van de naald was gekropen. Zijn 'Defensio' bevatte inderdaad gevaarlijke en incorrecte stellingen. Staan blijft, dat Heyendals theologie-tractaten deze stellingen in een juist en orthodox licht plaatsten, maar de 'Defensio' verscheen in druk, zijn tractaten niet. Heyendal van 'jansenisme' of zelfs van 'calvinisme' beschuldigen zou dan ook niet juist zijn, maar begrijpelijk blijft, dat de Keulse theologen, die alleen de 'Defensio' kenden, hem voor een 'ketter' aanzagen.
Heyendal leerde uit heel zijn polemiek met Désirant, dat hij in de gegeven omstandigheden beter deed met te zwijgen over theologische kwesties. Consequent hield hij zich verder daaraan dan ook.

Dit betekende niet, dat Heyendal zijn pen neerlegde, integendeel. Met even grote overgave als hij zich had ingezet voor de verdediging van de geestelijke lijn die het hervormde Rolduc volgde, en welke abt Bock en hij getrokken hadden, beijverde hij zich thans, de profane belangen van zijn abdij te behartigen.
Daar was allereerst de nog slepende kwestie van het al dan niet binnen de Zuidelijke Nederlanden blijven van Limburg. Persoonlijk reisde Heyendal in 1715 naar Wenen om voor de eenheid van Limburg en Brabant te pleiten. Of het zijn argumenten waren, die zijn streven met succes deden bekroond worden, of dat het de dood van de voor Limburg als nieuwe Landsheer gedachte Wilhelm von Neuburg was, is niet uit te maken. In ieder geval bleef de geografische en bestuurlijke situatie ook na de Spaanse Successie-oorlog, toen het Oostenrijkers waren die het heft in handen kregen, voor Limburg en de Landen van Overmaas gelijk aan die van vóór 1701. Dit betekende voor de Rolducse abt, dat hij in gewest en land zijn belangrijke positie behield.
Heyendal deed alles om het bestuur van zijn land zo goed mogelijk te laten functioneren. Als kind van ouders uit de gegoede boeren-burgerstand liet hij 'de derde stand' in ruime mate aan bod komen. Dat dit niet altijd naar de zin van de oude adel was, valt te begrijpen. Maar veel nadeel bezorgde deze hem niet, want allerwege werden Heyendals bestuurlijke inzichten hoog gewaardeerd.
Ook voor de economische sector had Heyendal veel belangstelling. Talrijke requesten en informaties van zijn hand tonen aan, dat hij voor zo gunstig mogelijke handelsvoorwaarden voor Limburg pleitte. Met name het prins-bisdom Luik – de barrière tussen Limburg en de overige Zuidnederlandse gewesten – achtte hij in deze een tegenstander, wiens eisen op het gebied der doorvoerrechten hij onvermoeid bestreed. Het land van Rode zelf, waar hij heer was, verzorgde hij uiterst nauwgezet. Wel toonde hij zich weinig toegankelijk voor particuliere belangen, wanneer het erom ging bestuur en economie van het land zo efficiënt mogelijk te verzorgen. Daarbij waren de voordelen voor en de invloed van zijn huis op alle terreinen absoluut norm.

Een vaste hand toonde Nicolaas Heyendal in zijn bestuur als abt. Bleek dit op wereldlijk vlak duidelijk, ook ten aanzien van het doortrekken van de geestelijke lijn van Rolducs reformatie was hij onverzettelijk.
Ongetwijfeld had Heyendal het als abt veel gemakkelijker dan zijn voorganger. Er was ook in 1712 nog wel een anti-reform-partij, maar deze was zo klein en bovendien zo onbeduidend wat haar – overwegend hoogbejaarde – leden betrof

dat zij zeker na 1714|5 te verwaarlozen was. Het overgrote deel der koorheren was door Heyendal zelf gevormd in de tijd dat hij novicemeester en lector was. Hierdoor leefde in het huis een eensgezindheid inzake theologie en spiritualiteit, welke reeds lang ongekend was. De situatieschets van de abdij, welke Heyendal gaf bij zijn intrede, paste volledig voor haar toestand in de periode, waarin hij als abt aan haar hoofd stond.
Het was Heyendal zelf, die overal leidend optrad. Tot 1723 had hij geen prior; na dat jaar vroeg zijn veelvuldige afwezigheid wegens politieke werkzaamheden en visitatie van de parochies, welke Rolducse koorheren verzorgden, om zulk een plaatsvervanger. Heyendal koos hiertoe Johannes Goswinus Fabritius, die zijn taak zó goed vervulde, dat hij ook onder Heyendals opvolger zijn ambt bleef uitoefenen en in 1745 zelf abt werd.
Voor het belangrijke ambt van lector koos Heyendal mannen, die dachten als hij. Dit bleek wel uit het feit, dat zij voor hun lessen Heyendals tractaten benutten en deze nauwelijks aanvulden. Deden ze dit wél – zoals Gerard Salm – dan aarzelde de abt niet hen uit hun ambt te ontzetten.
Dat dit voortzetten van zijn oude lijn niet onopgemerkt bleef, bewijst het feit, dat Heyendal in 1730 een aantijging moest beantwoorden wegens 'jansenisme' in zijn abdij. Deze aanval kwam van niemand minder dan Maria Christina, gouvernante-generaal der Zuidelijke Nederlanden. Uitvoerig als altijd verdedigde Heyendal zich, plechtig getuigend, dat hij en zijn koorheren niets anders leerden dan de Romeinse voorschriften, met name die inzake het 'jansenisme'. Van een antwoord uit Brussel is geen spoor te vinden. Wel vonden de koorheren van Rolduc het na Heyendals dood in 1733 nodig nogmaals diens orthodoxie tegenover de landelijke autoriteiten te bevestigen.

Niet alleen binnen de abdij, maar ook daarbuiten deed Heyendal zich als abt gelden. Zijn betekenis was zeer groot, omdat Rolduc in Limburg, Jülich en het aartsbisdom Keulen een aantal parochies beheerde. In dertien grotere en kleinere parochies waren koorheren als pastoor of kapelaan werkzaam. Juist in Heyendals tijd werden drie nieuwe kerspelen in verzorging genomen. Reeds in de constituties van 1684 was de koorheren de zielzorg als speciale taak aanbevolen. Aan de abt was de visitatie hiervan toevertrouwd. Heyendal heeft deze trouw vervuld. En dat niet alleen, ook gaf hij vaak heel concrete regels voor dagorde en werk aan de parochiegeestelijkheid. Vooral benadrukte hij de verzorging van de liturgie en van het regelmatig huisbezoek. Hij bond zijn zielzorgende koorheren tevens op het hart hun gemeenschappelijk leven niet te verwaarlozen; officie en geestelijke lezing moesten zij gezamenlijk verrichten. De Rolducse pastorieën werden aldus kleine kloosters.
Hoezeer deze koorheren in de parochies de zorgen van hun abt waardeerden, blijkt uit hun brieven. Tot in de kleinste kleinigheden vroegen zij zijn oordeel en raad. Kennelijk was Heyendal zó goed op de hoogte van de concrete omstandigheden in 'zijn' parochies, dat hij hierover een oordeel kon geven.
Zijn belangstelling voor de zielzorg uitte Heyendal ook in de conferenties voor de Limburgse pastoors. Reeds in 1703 had hij voor dezen 'Litterae Ecclesiasticae' geschreven, een aantal beschouwingen over heel concrete problemen van zieleherders: hun gebed, hun meditatie, hun verzorging van de liturgie, hun biechtvader-zijn, hun huisbezoek, hun zorg voor zieken en armen. Opvallend zijn de talrijke tekenen van een zuiver – wij zouden thans zeggen: 'psychologisch' – aanvoelen van mensen in nood. Van overdreven strengheid is in deze uiteenzettingen geen sprake, wel van een absolute consequentie ten aanzien van het priester-zijn, dat Heyendal zag als de beleving en uitdraging van de 'religio', d.w.z. de trouw aan, het vertrouwen en geloof in Gods almacht en bijstand, het stellen van Gods wil en plan boven alles, met als secundaire eisen het geduld, de deemoed, de gehoorzaamheid en de voorzichtigheid. Het centraal stellen van de dienst van God bleek duidelijk de overtuiging die Heyendal sinds zijn Leuvense tijd had bezield, die hem de Rolducse reformatie had doen aanvaarden en verdedigen en die de grote lijn van zijn abbatiaat uitmaakte: geen uiterlijk christen-zijn, maar oprecht, allesdoordringend geloven in God en daarvan zonder één concessie of compromis getuigen. Daarvan doordrong hij zijn koorheren

GRAFSTEEN VAN NICOLAAS HEYENDAL

thans in het voorportaal van de sacristie.
Links naast het medaillon met het portret van de abt een stapel boeken en papieren, als teken van Heyendals veelvuldig schrijven; er is nu een eind aan gekomen: inktpot en ganzeveer zijn omgevallen. Het middelste engeltje houdt het medaillon vast en een weegschaal die is doorgeslagen naar de kant van de Dood. Rechts er naast enkele meetinstrumenten, die gebruikt worden bij bouwwerken, teken van Heyendals bouwactiviteiten. Boven in het midden het wapen van de abt: een heidebloem, met de lijfspreuk: fortiter et suaviter.

in en buiten de abdij, de pastoors van het Limburgse en langs die weg ook vele lieden die met hem of zijn leerlingen in contact kwamen.

Niet altijd was men hiervan gediend. Dit werd bewezen in de moeilijkheden, welke Heyendal had met de adellijke vrouwenkloosters Marienthal en Sinnich, die onder de geestelijke leiding van Rolduc stonden. In deze 'stiften' was de beleving van de regel van Sint Augustinus evenzeer in verval geraakt als in het Rolduc van vóór 1684. Had abt Bock met veel moeite Marienthal in Rolducse geest kunnen hervormen, Sinnich bleef in meerderheid bij de oude, gemakkelijke leefwijze. Ondanks alle moeite van Heyendal – hij schakelde zelfs de Raad van Brabant in – bleven de overste en de 'dames' van dit huis halsstarrig. Gelukkig voor Heyendal kwamen zijn pogingen zijn strenge gedachten in Sinnich te verwerkelijken, niet ter ore van 'jansenistenjagers'; dezen zouden hierin zeker weer stof voor aanvallen op de abt hebben gevonden.

Zijn abdij maken tot een huis voor gebed en studie, dat was Heyendals doel. Daarom beijverde hij zich zijn monniken een goede vorming mee te geven. Ook de koorheren in de parochies vroeg hij telkens weer te blijven lezen, vooral de Heilige Schrift en de werken van de oude kerkvaders. In diverse pastorieën werden respectabele bibliotheken opgebouwd, met name in Kerkrade.
Ook werkte Heyendal aan het gesloten karakter van Rolduc. Zo bouwde hij het carré naast de kerk dicht en omsloot hij de kloostertuin met een muur, voorzien van hoektorentjes. Het 'claustrum', in de hervorming van 1684 begeerd, was hiermee voltooid.

Toen Nicolaas Heyendal op 5 mei 1733 stierf, kon hij terugzien op een voltooid werk. Vijftig jaar lang had hij zich ervoor ingespannen, voor zichzelf en voor anderen een leven te funderen en uit te bouwen, waarin de dienst aan God centraal stond en dat die God aan de mensen wilde brengen. En dit met een – soms ijzeren – consequentie. Op alle terreinen toonde hij zich hiervan doordrongen; al zijn activiteiten waren hierop gericht. Zijn politieke zorgen waren allereerst ingegeven door het streven, een zo goed mogelijke leefwereld te scheppen voor zijn koorheren, waarin zij hun diep-christelijke bekommernis konden doen rijpen om die later uit te bouwen en op de kerkgangers over te dragen; zijn bestuur van de abdij had als stelregel 'fortiter et suaviter' de christelijke geest, zoals hij deze zag, te vestigen en in stand te houden; daarom bemoeide hij zich ook met alles wat abdij en bewoners, binnen- en buitenshuis, betrof. Voordat hij abt werd, had hij zichzelf in deze richting gevormd en reeds velen met die geest doordrenkt. Heel zijn leren en leiden was oprecht en doelbewust. Dat hij daardoor de indruk wekte een doordrijver te zijn met een wat eenzijdige kijk, was onvermijdelijk. Alle aantijgingen ten spijt was en bleef hij leerstellig correct; op praktisch gebied echter was hem een zekere gestrengheid niet vreemd.
De grote betekenis van abt Heyendal voor Rolduc is wel hierin gelegen, dat hij degene was dank zij wiens ijveren en streven de oude abdij weer werd tot het geestelijk middelpunt van Limburg. Liet het zich in de jaren zestig en zeventig van de 17e eeuw aanzien, dat Rolduc op weg was een klooster-in-naam te worden, dank zij de reformatie van de abten Van der Steghe en Bock werd een nieuwe weg ingeslagen. Het was Heyendal, die deze weg afbouwde en zo verstevigde, dat de abdij met het karakter, die hij haar gegeven had, een nieuwe tijd van bloei ging doormaken, die gedurende heel de 18e eeuw zou blijven.
Het is hierom, dat het leven en werken van Nicolaas Heyendal in en voor Rolduc eens te meer de opvatting logenstraft, dat een momentele inzinking van mensen of van een instituut per se ondergang zou inleiden. Door Heyendals historie is aangetoond, wat de grote geschiedkundige Johannes Huizinga eens zei: 'De historie kan niets voorspellen, behalve één ding: dat geen grote wending in de menselijke verhoudingen ooit uitkomt in de vorm, waárin vroeger-levenden zich haar hadden verbeeld. Wij weten zeker, dat de dingen anders lopen, dan wij denken kunnen.' [2]

J. Gijsen

[2] J. Huizinga, In de schaduwen van morgen [8ste druk, Haarlem 1951] 168.

GRENSWIJZIGING BIJ ROLDUC

Om 0 uur 0 van 1 augustus 1963 werd eindelijk de grenscorrectie tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland een feit. Keerden Elten en Tuddern tot de Bondsrepubliek terug en werd de Dollart-Eems-kwestie opnieuw bekeken, ook kleinere, minder ingrijpende maatregelen werden er getroffen. Zij hadden ten doel, gezondere grenssituaties te verkrijgen.
In de gemeente Kerkrade, waar aan de Nieuwstraat dwaze toestanden reeds lang moeilijkheden te over boden, is de stoep vóór de Nederlandse huizen nu overal Nederlands rijksgrondgebied geworden. Ook met verkeersvoorzieningen voor de toekomst is rekening gehouden. Het is mogelijk, dat in de onmiddellijke omgeving van Rolduc de aanleg van nieuwe verkeerswegen de grenswijziging, die nu heeft plaats gehad, heeft beïnvloed.

Naar verluidt, zou in verband met de Nederlandse weg over Duits gebied tussen Schinveld en Koningsbosch bij Rolduc een Duitse weg over Nederlands gebied geprojecteerd zijn. Dan zou dus de Nederlandse Rijkswaterstaat vooral de grenswijziging zoals zij nu heeft plaats gehad, aldus hebben willen zien. Men vertelt echter ook, dat tevens directe belangen van Rolduc hierbij hebben gegolden. Rolduc zat zo dicht tegen de grens gedrukt, dat er aan de zijde van de benedenste vijver en het bosquet, van het sportveld en de poort van Klein-Rolduc – langs de zgn. neutrale weg dus – geen enkele mogelijkheid van uitbreiding was toegelaten. Werd de vroegere Duitse weide Nederlands, dan zou daarmee deze mogelijkheid zijn geschapen. In elk geval is door deze ondergeschikte grenswijziging de situatie van Rolduc uit gezien niet onaanzienlijk verbeterd. Wij zullen in de toekomst niet meer zo hinderlijk achter prikkeldraad gezet kunnen worden als dit in de dertiger jaren nodig geoordeeld werd. De sporen daarvan in de resten van roestig prikkeldraad zullen weldra geheel verdwenen zijn, en boven de bergweide gezeten, op de mooi geplaatste bank, zal men ongehinderd over een haast denkbeeldige grens zijn blik kunnen laten gaan naar Herzogenrath en het Wormdal. Een korte wandelbeschrijving van de nieuwe toestand lijkt in het Jaarboek wel een plaats te verdienen. Globaal gezien kan men zeggen, dat de neutrale weg niet langer neutrale weg is, of ook: de terreinen die op Duits gebied eigendom waren van Rolduc en aan Rolduc paalden, zijn nu voor een groot gedeelte Nederlands geworden.
Vertrekkend bij grenspaal No. 232 a aan de kop van de Heyendahllaan bij het grenskantoor Holz-Herzogenrath, loopt de grens achter de aldaar gelegen vier Nederlandse huizen. Langs de rooilijn van het kleine trapeziumvormige akkerland bereikt hij dan de hoek van het vroegere Duitse weiland. Paal 232 b [in beton diep ingelagen] werd enkele meters verplaatst om de mogelijkheid van een inrit te hebben. Vroeger stond deze grenspaal namelijk precies aan de andere kant van het kleine landweggetje, dat loopt langs de heg van het weiland van de familie Deutz. De grens volgt dan de bovenrand van de greppel, waardoor vroeger een weg gelopen heeft in de richting Herzogenrath. Het voetpad volgt de greppel eerst buiten het weiland; al gauw echter moet men in de wei zijn tocht voortzetten, en aan de uiterste rand van de diepe greppel staat thans, een stuk verwijderd nog van de hoek van het weiland, daar waar vroeger de hoogspanningsmast gestaan heeft, grenspaal No. 233. Men kan dus zeggen dat deze van de ene hoek van de

Rolducse wei naar de diagonaal ertegenover gelegen hoek verplaatst is. Hierdoor is de wei zelf Nederlands grondgebied geworden. De grens loopt dan verder parallel aan de hoogspanningsleiding: hij volgt deze op een afstand van ongeveer 35 meter. De leiding werd kort voor het ingaan van de grenscorrectie geheel vernieuwd.

Vanaf het punt waar wij gearriveerd waren – paal No. 233 – gaat de grens dan dwars over het hooggelegen akkerland op het plateau achter de nieuwe huizen van Herzogenrath aan de Maastrichter Strasse en de aldaar aanwezige oude grindgroeven tot op de bovenrand van het beukenbos. Daar staat paal No. 234 ter hoogte van de poort van Klein-Rolduc, de Rolducse aula en het onlangs gerestaureerde tuintorentje. Hij bevindt zich niet zo ver van het enkele jaren geleden geplaatste zware stenen kruis bij de eerste Duitse woning. Hier kruist de grens de kleine weg, die omhoog loopt door het beukenbos naar het akkerland; wij treffen er paal No. 234 aan. De hele kuil of diepte met de vele netels, waar de thans vergeten, maar vroeger op de Rolducse wandelingen veel gebruikte weg over een kleine dam naar beneden loopt ter hoogte van de aula, is dus bij Nederland gekomen. De grenspalen stonden vroeger naast de zgn. neutrale weg, en wel bij de aula, ter hoogte van schietbaan en zo verder. Thans treffen wij de grenslijn van beneden bij de tuinen van de eerste huizen van Herzogenrath op halve hoogte van de helling van het bosquet, dat eigendom is van de parochie O L V van Herzogenrath, steeds parallel aan de hoogspanningsleiding. De grens snijdt dit bosquet doormidden, en ook de Rolducse bergweide, waarin men belandt via twee 'stegels', die zijn aangebracht bij de twee grenspalen No. 234 [sic!]. Als men de berghelling van de weide heeft overgestoken en in het Rolducse Duitse bosquet is aangekomen, loopt de grens over de kleine heuvelkam omlaag naar bosrand en omheining van de benedenwei van Rolduc aan de Eygelshovenerstrasse. Bij de ingang daarvan in het Duitse bosquet staat de grenspaal: een gebroken steen No. 234 [sic!]. Hij bevindt zich een eind in het weiland achter de aldaar gelegen huizen. De twee palen, die vroeger halverwege de stijging van de neutrale weg midden in het grote Rolducse bosquet stonden en dus een scheiding aanbrachten in ons bosquet met de vijvers en het vroegere Duitse benedenbosquet, zijn in deze steen terug te vinden. Verder volgt de grens de weide- of tuinafbakening achter de oude en nieuwere huizen tot aan de uitgang beneden van de neutrale weg naar Hoek van Holland: de Klosterlindenweg. Grenspaal No. 235 is ook hier van de linkerkant van de weg – hoek weiland bij de essenboom – naar de rechterkant verplaatst. De Klosterlindenweg zelf is dus ook al Nederlands geworden. De aldaar nieuwgebouwde of in aanbouw zijnde lage huizen hebben op deze weg dan ook geen uitrit, maar zijn vanaf de Eygelshovenerstrasse te bereiken. Tegenover het winkelpand Wolters is aan de overzijde van de straatweg grenspaal No. 236 enkele meters in de richting van Herzogenrath verschoven. Zo zijn ook de stoepen van de Nederlandse huizen langs genoemde Klosterlindenweg Nederlands geworden.

J. R.

KRONIEK DER VOORSTELLINGEN

In het begin van het schooljaar reeds, op 15 september, werden wij vergast op een film. Een onschuldige film, ondanks de titel: *Meneer Pastoor zet een kraak.* Het is leuk amusement, deze belevenissen van een misdadiger die zich als pastoor vermomt. Na de rechtszaalscène, waarmee de film opent, is de achtervolging wel erg traditioneel, maar de verwikkelingen worden steeds onverwachter en het spel van Ger Fröbes is van dien aard, dat wij hoe langer hoe meer sympathie voor de door hem geïncarneerde inbreker-toogdrager opvatten. Een goede greep.

Voor de jongeren begon de Culturele Kring haar serie voorstellingen op 26 september. Zij mochten toen genieten van de zeer speciale kunst van *Cilli Wang.* Haar pantomime is een soort solo-dans. Veel gevoeliger en poëtischer dan Rob van Reijn, die wij verleden jaar konden bewonderen, weet zij een klimaat te scheppen dat iets op dat van een sprookje lijkt en tevens rijk-menselijk blijft. In dit opzicht was de levende plant een openbaring, evenals haar twee kleine acrobaatjes.

Een der schaarse Nederlandse meesters in de kunst van het voordragen is Albert Vogel. In een programma, dat de titel droeg *Van en over Couperus* en dat door alle leerlingen van Groot-Rolduc op 10 oktober met veel waardering werd gevolgd, bracht hij de *Naumachia,* het Gladiatorengevecht, van Louis Couperus tot leven. Dit expressieve, plastische verhaal, spelend in de Oudheid, maakte hij waar, zonder uiterlijke hulpmiddelen, enkel en alleen door stem en gebaar. Groots was de evocatie van het meer, met bruggen en vlotten, schepen en gevechtstorens. Je zag het voor je ogen gebeuren. De dialogen waren misschien iets zwakker, waar tegenover stond dat de 'gekke' keizer Claudius meesterlijk werd verbeeld. Ook de *Ganzenhoeder* van Andersen droeg Vogel knap voor. Het gesnater der hofdames met name was heerlijk om te beluisteren.

Het negerprobleem wordt behandeld in de film *Uur der volwassenheid* [A raisin in the sun], regie van Daniel Petrie. Helaas is het geen film: nergens wordt het toneelkader doorbroken, en bovendien zijn het negers die spelen, hetgeen de vertoonde situaties voor ons, Westerlingen, niet altijd invoelbaar maakt. Pathetische uitbarstingen als er in voorkomen kunnen wij niet plaatsen. Inhoudelijk echter heeft de film voldoende om interessant te zijn. Aan de gebeurtenissen die het Amerikaanse gezin in Chicago overkomen en er tweespalt dreigen te veroorzaken, weet de moeder, symbool van menselijke waardigheid, uiteindelijk dapper het hoofd te bieden. Voor haar beide kinderen toont zij groot begrip en door haar eenvoudig besef van goed en kwaad slaagt zij er in de gezinsband te verstevigen. Niettemin, er zijn betere films dan deze, die de Missievereniging op 16 oktober, vooruitlopend op Wereldmissiedag, voor ons draaide.

Voor de jongeren kwamen op 6 november enkele solisten uit Aken een opera- en operetteconcert verzorgen. Het viel, menen wij, wel in de smaak. Het concert opende met twee aria's uit Mozarts *Zauberflöte.* Wat heeft die Kurt Moll een stem! Maar ook de andere solisten, Renate Krummel en Richard Schildbach, waren het beluisteren waard. Het programma was uitvoerig genoeg: naast Mozart, Verdi [La Traviata], Nicolaï [Die lustige Weiber von Windsor], Meyerbeer [Afrikanerin], Lortzing [Wildschütz] en Johann Strauss [Der Zigeunerbaron]. Aan de vleugel begeleidde Alfred Walter.

De in Zürich wonende Oostenrijkse dramaturg

Fritz Hochwälder zoekt voor zijn stukken graag inspiratie in de geschiedenis. Voor *Das Heilige Experiment* bewerkte hij vrij de ondergang van de door de Jezuïeten geleide nederzetting in Uruguay, die daar van 1609 tot 1767 als een zelfstandig rijk binnen het Spaanse rijk bestond. Ofschoon men het wel het succesvolste stuk van het moderne Duitse toneel heeft genoemd, wist het Grenzlandtheater uit Aken, dat het op 27 november in het kader van de Culturele Kring voor ons speelde, ons dit nauwelijks duidelijk te maken. Om de een of andere reden deed het ons niets: was het niet actueel, niet menselijk genoeg, te abstract, te geconstrueerd? Of lag het aan de vertolking? De visitator, Don Pedro de Miura, had uitstekende momenten, maar scheen op andere niet in zijn rol te geloven, en de provinciaal, Alfonso Fernandez, werd gespeeld door een acteur, die voor het komische genre meer aanleg heeft dan voor het dramatische. Om van de gezwollen bisschop niet te spreken. Het moge een leerzame voorstelling zijn geweest, zij boeide te weinig om ons bij te blijven.

Dr L. de Jong, van het Nederlands Centrum voor Oorlogsdokumentatie, heeft grote verdiensten voor de geschiedschrijving van de laatste wereldoorlog. Hij schreef ook het scenario voor een film, *De Overval*, waarvan Paul Rotha de regie voerde. Het werd een Nederlandse speelfilm, die in vele opzichten uitstekend genoemd mag worden. De overval wordt gepleegd op het Huis van Bewaring te Leeuwarden, waar inspecteur Bakker, nauw betrokken bij het Nederlands verzet, gevangen zit. Daar hij veel contactmannen kent en op de hoogte is van wapenopslagplaatsen, trachten de Duitsers hem tot spreken te dwingen. Dan rijpt bij zijn kameraden het plan, een overval op de gevangenis uit te voeren, waarbij geen druppel bloed mag vloeien. Behalve Bakker zullen verschillende andere gevangenen worden bevrijd. De voorbereidingen en beraadslagingen vonden wij maar traag verlopen, er werd bovendien te veel toneel gespeeld. Het tweede deel, dat de uitvoering van de overval uitbeeldt, is stukken beter en kent zelfs de nodige spanning. In zijn geheel een sober en vakkundig geregisseerde menselijke film zonder sentimentaliteit. De film werd vertoond door Lumière, op 30 november. – Diezelfde avond draaide *Zoo*, van Bert Haanstra, een documentaire over de dierentuin. Door de wederzijdse reacties van mensen en dieren op bepaalde wijze te monteren, bereikt de filmer grappige effecten. Dat de beelden haast feilloos doorstromen, behoeft wel geen betoog: Haanstra is een groot vakman.

Van het Kerststuk van Felix Timmermans, *Waar de Sterre bleef stille staan*, dat op 11 december door het Limburgs Volkstoneel voor de jongeren van de Culturele Kring voor het voetlicht werd gebracht, vragen wij ons in gemoede af of het voor onze tijd nog wel geschikt is. Wij zijn reëel genoeg geworden om in zulke vrome boeven niet meer te geloven. Wat de uitvoering betreft, die droeg het typische karakter van een amateurvoorstelling: nodeloze herhalingen, stereotype gebaren, verstaanbaarheid die veel te wensen overliet, belichting die het sentimentele benaderde en overschreed. Aan het spel van Schrobber en Suskewiet hebben wij wel genoegen beleefd.

Ons heimwee na de Kerstvakantie werd verdreven, op 12 januari, met een Don Camillo-film, de vierde van de serie, *Don Camillo Monsignore ma non troppo*, in Nederland vertoond onder de titel *Don Camillo op de barricaden*. In deze film ontmoeten wij de titelheld en zijn communistische tegenstander Peppone respectievelijk als bisschop en senator. Zij hebben hun bezigheden in Rome, maar zodra er in het dorpje, waar zij vroeger zo fel tegenover elkaar stonden, moeilijkheden rijzen rond een Maria-kapel, vinden zij elkaar op het oude strijdtoneel terug. Er doen zich talloze verwikkelingen voor: het burgerlijk huwelijk van Peppone's zoon, Peppone als onverwachte toto-winnaar, een zwemmende Monseigneur wiens kleren gestolen worden, enz. Wij hadden de indruk dat de film, van de regisseur Carmine Gallone, spitser is dan zijn drie voorgangers. De sfeer van menselijkheid en optimisme is hartverwarmend. Werkelijk een genoeglijke ontspanning.

Een jaarlijks terugkerend evenement voor de groteren is Aken. Dit jaar stond eens geen opera op

het programma, maar een operette, hetgeen slechts de te verwoede operaliefhebbers verdroten kan hebben. Als zij eerlijk zijn, zullen zij echter moeten bekennen, van de *Zigeunerbaron* van Johann Strauss hartelijk te hebben genoten. Zoals gewoonlijk was het weer zeer goed. Natuurlijk, de individuele stemmen waren niet alle even sterk, de bariton van de baron viel in dit gezelschap nog meer op door volume en zuiverheid. Maar wat een decors, wat een costuums, wat een koren. En de beheerste regie van dit alles. Deze Culturele Kring-uitvoering had plaats op 25 januari.

Ofschoon het Filmfestival gehouden werd op 19, 22 en 23 februari, stond de film die op 2 februari draaide, reeds in het teken van de latere filmdagen: het thema van het Festival zou immers de nieuwe werkelijkheid in de filmkunst zijn, en *Bandieten van Orgosolo,* gefotografeerd en geregisseerd door Vittorio de Seta, is stellig een produkt uit dit kader. De film speelt op Sardinië. Levend in een harde en weerbarstige natuur, vindt de schaapherder Michele en zijn jonger broertje er een karig bestaan. Zij worden in een avontuur betrokken als enkele achtervolgde bandieten de wijk bij hen nemen. Bij het naderen der carabinieri gaan de booswichten aan de haal. Als de politie arriveert, meent deze aanwijzingen te hebben dat Michele medeplichtig is. Hij en zijn broertje vluchten de bergen in en zijn getuige van een vuurgevecht, waarin een politieman gedood wordt. Weer krijgt Michele de schuld. Na een barre vlucht, waarop alle schapen sterven, komt Michele op tragische wijze tot moord op een andere herder, om zijn schulden te betalen. Raak wordt in de film de verbondenheid van mens en natuur getekend. De herders zijn gesloten, eenzelvige mensen, lotsverbonden met elkaar. Dit laatste, en de trage gang van zaken – knappe fotografie en weinig beweging – was misschien oorzaak dat velen er niet goed inkwamen: het ging om een totaal andere wereld dan de onze.

Veel boeiender was ongetwijfeld *Accatone* [De Schooier], van Pier Paolo Pasolini, vertoond op 19 februari. In een armoedige voorstad van Rome heeft Accatone zijn vrouw en kinderen in de steek gelaten en leeft van het geld van een meisje van lichte zeden. Wanneer zij in de gevangenis belandt, moet Accatone zonder werken aan de kost zien te komen. Hij ontmoet een onschuldig meisje, op wie hij serieus verliefd wordt, al wil hij het zichzelf niet bekennen. Hij neemt een baantje aan, het zware werk mat hem af – hij geeft het op. Samen met vrienden beraamt hij een inbraak. De politie, die Accatone reeds langer bespiedt, komt tussenbeide en bij een poging om te vluchten verongelukt hij. De film geeft een schrijnend beeld van de onderste lagen der maatschappij en de mensen die daarin leven, zich overgevend aan dagdieverij, bedrog, misdaad. Brutaal maakt de regisseur dit duidelijk met muziek van Bach: de Europese cultuur is radikaal te kort geschoten. Dat dergelijke toestanden nog voorkomen in een beschaafd land, vervult de eerlijke toeschouwer met schaamte.

Op 22 februari konden wij kijken naar de onlangs gereed gekomen film *Il Posto,* van Ermanno Olmi. Een jongen uit de omgeving van Milaan zoekt in deze stad een werkkring, die enige levenszekerheid biedt. Hij solliciteert en wordt aangenomen bij een groot concern, waar hij een onopvallend baantje krijgt. Door toevallige omstandigheden kan hij een plaatsje opschuiven, maar het ziet er niet naar uit dat de betrekking nog verder perspectief voor het leven inhoudt: aan het eind van de film worden alle levensillusies begraven. In deze gave en waardevolle film weet Olmi de levende mens zacht-ironisch te observeren. Zonder gewilde dramatiek, was dit in eenvoudige stijl verteld verhaal misschien het mooiste dat wij op het Filmfestival te zien kregen.

Na een voorfilmpje, *De Werkelijkheid van Karel Appel,* volgens de inleider Bertina volstrekt geen goede film – we zagen de Nederlandse successchilder Appel in zijn Parijse atelier aan het werk en begrepen iets van de moderne schilderkunst – werd op 23 februari onze aandacht gevraagd voor *Cléo de 5 à 7,* voor het scenario en de regie waarvan Agnès Varda tekende. Cléo, een jonge chanteuse die tot dan toe vrij onnadenkend door het leven is gegaan, wordt geconfronteerd met de dood [grandioze openingsscène in kleu-

ren, Cléo bij de waarzegster]. Het is niet uitgesloten dat zij aan een ongeneeslijke ziekte lijdt. Over enkele uren zal zij de uitslag van het medisch onderzoek vernemen. Zeer vrouwelijk schetst de film de twee uur die verlopen tussen de schokkende mededeling en de uitslag van het onderzoek, dat tenslotte toch nog enige hoop overlaat. Met groot gevoel voor visuele en auditieve werkelijkheidsimpressies heeft Agnès Varda deze film gemaakt. Laat de beeldbehandeling, althans naar onze smaak, vaak irriterend-pretentieus zijn – haast geen enkele opname wordt rechtstreeks getoond – toch moet men zeggen dat de idee [een meisje dat verneemt spoedig te zullen sterven en na die mededeling het leven van een geheel andere zijde beziet] op oorspronkelijke wijze is uitgewerkt.

Iedere nieuwe kennismaking met de Nieuwe Komedie overtuigt ons meer van hun kunnen. Molière's *Heer van Pourceaugnac* is een van zijn minder bekende blijspelen; zoals het stuk echter 2 maart namens de Culturele Kring voor ons werd uitgevoerd, in een vertaling en bewerking van de regisseur Erik Vos en in een bezetting waarin Joop van der Donk in de titelrol, Jan van Kasteren als Eraste en vooral Peter van der Linden als de Napolitaanse schelm Sbrigani uitblonken, was het een weelderig feest. Niet licht zullen wij de scène vergeten die ons de schelm als kwakzalver toonde, een bonte reeks van ziekten suggererend aan de blozend-gezonde buitenman. Acrobatie, jongleerderij, fantasie, grimasserij, pantomime en duveltje-uit-een-doosje-toneel, het beste van de commedia dell' arte was hier in regie en spel vertegenwoordigd. Dat wij gebruld en gegierd hebben, was de bedoeling van het gezelschap en onze hartelijke dank.

Tegen het einde van de tweede wereldoorlog verkeerde Italië in een chaos. De bevolking van Napels kwam massaal in opstand tegen de dreigende terreur van de Duitsers. Na talrijke wreedheden, straatgevechten enz., slaagden de Napolitaanse verzetslieden er in, het gehate Nazi-juk af te schudden en verlieten de troepen de getroffen stad. De film *Four Days of Naples*, van de regisseur Nanni Loy, geeft een schokkend beeld van de gevolgen van haat en terreur. Vele schrijnende taferelen blijven onvergetelijk, zoals de fusillade van de verzetsman op het plein, waarbij de bevolking op hoog militair bevel moet applaudiseren, of de tocht van de gesneuvelden door de stad. Het laatste deel is traag en saai. Een aanvaardbare film, die wij 14 maart, priesterwijdingsdag, zagen.

Laat in het seizoen, 11 juni, stond het concert van het LSO. Ditmaal was het een zwaar en langdurig programma dat zij voor ons afwerkten. De ouverture van Mendelssohn klonk licht en veelbelovend, maar het vioolconcert van Sibelius, ongetwijfeld een belangrijk en knap componist, lag de meesten van ons volstrekt niet in het gehoor, er naar luisteren was vermoeiend. Of de solist Charles Jongen geen enkele keer misgreep, wagen wij te betwijfelen: dat lag dan wel aan het feit dat de partituur razend moeilijk is. Een muziekstuk van bijna drie kwartier... De zesde symfonie van Tsjaikowsky [La pathétique] vormde het sluitstuk van de avond. Jammer dat in de zangerige passages de violen weer te kort schoten; over het algemeen echter bracht het LSO deze schone compositie met verve, het was hen aan te zien dat ze er zelf door meegesleept werden. Dat was musiceren. Maar de volgende keer zouden wij het programma graag iets naar de populaire kant willen zien. Mag het beluisteren van muziek óók een ontspanning zijn?

Supertechnirama in Technicolor en stereofonisch geluid, met sterren als Sophia Loren, Raf Vallone, Geneviève Page en vele, vele anderen: zo werd door regisseur Anthony Mann in een Samuel Bronsten-monsterproductie het levensverhaal van de legendarische vrijheidsstrijder en nationale held Rodrigo Diaz de Bivar, *El Cid*, verfilmd. Het is een hoogst romantische interpretatie van tot legende geworden historische figuren en gebeurtenissen in de stijl van het massaspel. De taferelen waarin deze figuren optreden en de gebeurtenissen tot kijkspel uitgroeien, zijn onderhoudend en spannend. In de meer intieme passages echter, en vooral daar waar gepoogd wordt enig reliëf aan de karakters te geven, faalt de dramaturgie. Hetgeen niet wegneemt dat wij op

17 juni, het feest van Mhr. van Loo, geboeid naar deze 212 minuten durende en 5862 meter celluloid tellende film hebben gekeken.

De laatste dag van het jaar, 12 juli, werden wij onledig gehouden met een rolprent, waarin de beroemde komiek Harold Lloyd enkele van zijn succesnummers ten beste geeft. Voor zo'n spannende dag was het wel gezellige ontspanning. *Harold Lloyd's World of Comedy*, door hemzelf uit vele van zijn films samengesteld, heeft weinig pretenties, maar is goed amusement. Of wij het allemaal voldoende waardeerden, is een vraag die op deze plaats niet beantwoord behoeft te worden.

Als aanhangsel van deze rubriek een korte bespreking van de activiteiten van de RTV. *De scepter van Koning Bombazijn*, die zij 25 januari in een nieuwe bezetting opvoerden en nadien verscheidene malen buiten speelden, werd reeds elders aan een lichte kritiek onderworpen. Bepalen wij ons hier tot *De Schaduw*, een thriller van C. J. Staes, waarmee deze ijverige mannen ons verrasten in een tijd toen wij er behoefte aan hadden: 28 juni, zo tegen het begin van de composities, onderwijs-technisch natuurlijk een domme datum. *De Schaduw* is een goed detectivespel, dat jammer genoeg de onvervulbare opgave stelt aan de acteur die de dader moet uitbeelden, in twee rollen op het toneel te verschijnen en onherkenbaar te blijven. Het behoeft niemand te verbazen dat dit Cor v. d. Schaft niet lukte, het vergt bijna het talent van een beroepsman. Overigens kweet hij zich als Schaduw intelligent van zijn rol; de politiecommissaris kwam er, vooral tegen het einde, minder goed van af. De handige toerist-detective, die langzaam maar onfeilbaar zeker de Schaduw in zijn netten verstrikt, werd voortreffelijk gespeeld door Ton Kock; met name in de scène waarin hij, als ziener vermomd, de fatale ontknoping nader brengt, toonde hij zich de acteur die ons in zijn ban weet te houden. Helemaal geen kwaad spel leverde ook Sjef Mols als de gids Meier, ofschoon hij in het dramatisch verhaal van het eerste bedrijf zich niet voor overdrijving wist te hoelen. Verder konden wij waardering hebben voor Jos Gielen in beide rollen, zowel in zijn creatie van Waldhofer alsook in die van Sir Duncan Lewis. Hub Rutten als het jongetje Freddy was zeer overtuigend. Allen deden trouwens uitstekend hun best en gaven naar vermogen redelijk spel te zien. Het decor had de RTT in een minimum van tijd voor elkaar gebracht en warempel, het beantwoordde aan de bedoelingen.

Over Sint Kathrien en Halfvasten kan men elders in dit Jaarboek uitvoerige kritieken lezen.

J. L.

HET ONSTUIMIGE HART

Als, door omstandigheden een week later dan de bedoeling was, op zondagavond 1 december het doek opgaat over het filosofentoneel, bevinden wij ons ergens in Birma in een legerbarak, ingericht als hospitaal voor herstellenden, en de handeling heeft plaats tijdens de tweede wereldoorlog.

Het onstuimige hart is een soldatenstuk. Je zou dus ruigheid verwachten, grove humor, knetterende vloeken, ongekuiste taal. Maar wie zich daarop heeft ingesteld, komt bedrogen uit. Niets van dit alles; en toch is de soldatensfeer levendig getekend in de grappen en grollen en de manier van denken en doen.

De Schot Lacklen heeft nog maar een paar weken te leven. Hij weet dit zelf niet, de knullen in het lazaret echter, met wie hij deze laatste levensdagen moet optrekken, worden door de kolonel ingelicht. Lacklen is geen gemakkelijk heerschap: een stuurse, nurkse, humorloze vent, die het zijn kamergenoten niet eenvoudig maakt om vriendelijk voor hem te zijn. Toch ontdooit hij langzamerhand, vooral wanneer men hem op zijn verjaardag verrast met een heuse Schotse kilt en de verpleegster plotseling, haars ondanks, de dievegge van zijn hart blijkt te zijn. De Amerikaan, de Nieuw-Zeelander, de Engelsman, de Australiër en de candide Afrikaan worden zijn vrienden, aan Margaret verklaart hij schuchter zijn liefde, die de verpleegster met goedheid en hartelijkheid beantwoordt, omdat zij hem die enkele weken niet vergallen wil. Dan besluit de kolonel, Lacklen de vreselijke waarheid te onthullen. Zijn moeizaam veroverde, vriendelijke en spraakzame houding verandert geheel: wat hij voor vriendschap en liefde aanzag, was dus maar medelijden! Hij spuwt daarop, zo gauw mogelijk wil hij weg, naar Schotland terug. De kilt mogen ze van hem houden, niets begeert hij uit handen van hen, die hun gevoelens voor hem slechts veinsden. Of hij naderhand toch tot het inzicht komt dat Yank, en zeker Bloesem, en de anderen ook, oprechte vriendschap voor hem koesterden, wordt niet erg duidelijk. In elk geval, het einde zou voor dit spel onaanvaardbaar zijn geweest als Lacklen tenslotte niet gebleven was.

Het onstuimige hart is zonder twijfel een fris stuk, dat op het wereldtoneel en aan de televisie menige goede uitvoering beleefde en dat ook door de filosofen, onder regie van de dames Mevr. Quaedvlieg-Janssen en Mevr. v. d. Linden-Eyssen, in een bijzonder prettige vorm voor het voetlicht werd gebracht, die jong en oud geboeid volgden.

Bijzonder prettig: ik geloof dat ik daarmee het hoofdkenmerk van deze voorstelling heb aangegeven: charmant, vlot, jeugdig. Misschien is het jammer dat dit prettige karakter vaak het gevolg was van de kwajongensachtigheid, die de spelers hun rol meegaven. Op zichzelf kan men dit zeer goed begrijpen, omdat zij immers figuren van hun eigen leeftijd uitbeeldden in een sfeer, die niet zo heel ver van die van henzelf vandaan was. Studentikoos zou men hun spel kunnen noemen, maar helaas te weinig soldatesk. Of ook de damesregie hieraan debet was?

Zo vroeg ik mij herhaaldelijk af of die Kiwi nu echt een soldaat was. Zijn kinderlijkheid belette mij nogal eens om hem overtuigend te vinden. Zelfs de smulpaap en slaapkop Tommy: een typische Engelsman was hij volstrekt niet, tenzij wij aannemen dat hij zich in het verre Birma compenseerde. Meer geloofwaardig was al de bokser Digger, trotse vader van een in zijn afwezigheid ter wereld gekomen zoon. De stotteraar Yank, ruw, maar alleen om zijn ware gevoelens te verbergen, kwam naar mijn smaak van de soldaten het best uit de verf. Vooral in de tweede helft kon hij op volwassen-sympathieke wijze zijn ongelukkige makker tegemoet treden. Bloesem was

natuurlijk een figuur apart. Als gitzwarte Afrikaan verstond hij geen syllabe van wat zijn lotgenoten uitkraamden, en daar de schrijver geen Afrikaans kende, behoefde de gewezen oerwoudbewoner geen woord te zeggen. Geen woord? Met gretigheid werd hem door het jeugdige publiek het op hoogtepunten meesterlijk gelanceerde 'Bloesem!!' uit de mond gekeken.

De kwajongensachtige sfeer deed denken aan een ziekenzaal op een internaat: de uitstekend gespeelde nieuwsgierigheid naar de al of niet aanwezige broek onder de kilt was in dit opzicht tekenend. En gezien de overal en altijd gemeenschappelijke kenmerken van de menselijke natuur, leek het ons niet eens zo ongerijmd. Wij herkenden onszelf in deze soldaten, in deze studenten. In een herstellingsoord zijn strijders nu eenmaal andere wezens dan op een slagveld. Deze gedachtengang verzoende mij met veel van wat er op de planken vertoond werd. De hoofdrol Lacklen was een openbaring en een teleurstelling. Als nurks in het eerste deel van het spel had ik graag met hem te doen. Het zure, om niet te zeggen het verzuurde, lag hem wel: daardoor groeide de houding, die zijn medesoldaten tegenover hem aannamen, tot een natuurlijke reactie. Minder aanvaardbaar echter leek hij mij de ontdooide te spelen. Nu is een dergelijke ommekeer een verre van gemakkelijke opgave. Vooral omdat de overgang geleidelijk moet geschieden, staat de acteur gauw in een luchtledig, waarin hij niet weet welke toon hij heeft aan te slaan. De tekst, dacht ik, bood wel de nodige aanknopingspunten. De tweede ommekeer, op het moment dat de kolonel – overigens zonder enig dramatisch besef – de jobstijding aan Lacklen meldde en deze laatste zich in een flits de consequenties moest realiseren: weg leven, weg toekomstplannen, en wat ik hier heb ontmoet was veinzerij, liet aan overtuigendheid wederom te wensen over. Maar dat was dan ook zo mogelijk nog moeilijker.

Tenslotte Margaret, de verpleegster. Zoals te verwachten viel, was zij zo lief en charmant, dat het beslist geen wonder hoefde te heten dat de soldaten het in hun lazaret nogal konden uithouden: de een of ander verdacht ik ervan, intussen wel genezen te zijn, maar... De wijze waarop zij met de herstellenden omsprong was verrukkelijk om te zien. Ook in haar geduldige houding tegenover Lacklen bood zij vaak knap toneelspel. Dat de verstaanbaarheid een enkele keer niet opperbest was, moest toegeschreven worden aan haar zwakke stem, die in een week tijd weliswaar aardig was bijgekomen, maar toch nog niet het volume had dat onze zaal vereist. Een onstuimig hart had zij echter stellig niet, daarvoor was zij te gereserveerd. Zullen we de titel maar laten slaan op Lacklen en de soldaten? Dan blijft er nog voldoende hartelijke onstuimigheid over om hem te rechtvaardigen!

De regie van deze voorstelling bewees in het algemeen wel dat er beroepshanden aan te pas gekomen waren. Uitstekend opgelost was het probleem van de beweeglijkheid. Iedere amateur vraagt zich wanhopig af, hoe in 's hemelsnaam ritme en mouvement te leggen in de uitvoering van een stuk, dat zó op bedden ligt vastgespijkerd als het onderhavige. Toch was, zonder dat precies opviel welke middelen waren gebruikt, van statisch spel weinig sprake. Een zéér goed geslaagde scène vond ik bijvoorbeeld, juist wat de beweeglijkheid betreft, de uitdeling van de cadeaux. Als de voorbereidingstijd iets langer had geduurd en de regisseuses meer gelegenheid hadden gehad zich wat indringender met mise-en-scène en regie te occuperen, geloof ik dat de enkele feilen, die nu als Schönheitsfehler aan het geheel een paar, wel niet storende, vlekjes gaven, vermeden hadden kunnen worden.

Maar laten wij niet op alle slakken zout leggen. Het was een mooie avond, waarvoor alle aanwezigen de filosofen hartelijk dank brachten. De toekomst, zo vertrouwen wij vast, zal deze traditie bestendigd zien: geen jaar Rolduc zonder Sint Kathrien.

J. L.

De rolverdeling was als volgt:

Oppasser	Pierre Snijders
Yank	Jos v. d. Linden
Kiwi	Pierre Seeverens
Bloesem	Gard Kleynen
Tommy	Jacques Heyenrath
Digger	Mathieu Thelen
Margaret	Claire v. d. Bergh [a.g.]
Kolonel	Herman v. Horen
Lacklen	Gerard Seuren
Regie:	Mevr. T. Quaedvlieg-Janssen
	Mevr. Th. v. d. Linden-Eyssen
Souffleur:	Albert de Rouw
Grime:	L. J. J. de Serno
Kostuums:	J. de Munnik, Den Haag

DRIEKONINGENAVOND

Na een schipbreuk komt de jonge Viola terecht op de kust van Illyrië, een vaag land met aanzienlijke lusthoven, steden en wat dies meer zij. Zij vermomt zich en komt als page in dienst van de hertog, Orsino. Deze bemint de schone gravin Olivia; echter vergeefs. Hij maakt de fout haar tot vervelends toe het hof te maken, wat alle mogelijkheid tot wederliefde doodt. Olivia verschuilt zich achter de rouw van haar pas overleden broer, om zich de attenties van de kwijnende hertog van het lijf te houden: in kloosterlijke afzondering wil zij zeven jaar lang leven. Daar de vele nobele pogingen van de adellijke vrijer hebben gefaald, zendt hij de gewaande page Cesario [Viola] tot de treurende, in de hoop dat die in zijn [haar] welbespraaktheid alle vorige beden van des hertogen liefde zal overtreffen. Cesario's aandringen om gehoor heeft succes, echter met een onverwacht gevolg: Olivia wordt spoorslags verliefd op de aantrekkelijke 'jongeling', die des harten innigste roerselen zo treffend weet te vertolken. Zij weet hem dit bij een volgend bezoek wel onmiskenbaar duidelijk te maken; hetgeen des te pijnlijker is voor het vermomde meisje, omdat zij intussen haar heer heeft leren beminnen; maar de door de ongenaakbare gravin bezetene hertog, anders zo schrander, begrijpt haar raadselachtige liefdesverklaringen niet. Deze Cesario [Viola] heeft een tweelingbroer, op wie zij natuurlijk sprekend lijkt, Sebastiaan; die is ook gered uit de woelige golven en komt nu in de stad aan. Hoe

stomverbaasd is hij als daar de rijke en niet te versmaden Olivia hem bij de eerste ontmoeting als een rijpe appel in de schoot valt; zij houdt hem voor de welgevormde page van de hertog, haalt hem over tot een snel huwelijk. Allerlei voor beide partijen onbegrijpelijke verwikkelingen brengt deze misvatting weer te weeg, tot een onwisselingen en vermommingen was reeds in de tijd van de Meester aan het verbleken, en heeft sindsdien zo vaak de stof geleverd voor kluchten en blijspelen, dat ze geheel verschoten is. Iedere te zware aanzet, elke te dikke veeg zou de onwerkelijkheid van deze wereld te sterk hebben doen gevoelen, en men mag het de regie als een

verwachte ontmoeting van de tweelingen de oplossing brengt; Viola herneemt haar eigen kunne en huwt de hertog, wie eindelijk de ogen open gaan.

Vraagt men het grote publiek, dan zal het zich ons stuk herinneren als het aardige stuk, waarin twee ridders drinkgelagen houden tot diep in de nacht, en de huismeester bij de neus nemen. En niet helemaal ten onrechte. Zeker, wie de tijd heeft, zich in de tekst te verdiepen, zal onder de indruk komen van de lyrische ontboezemingen van de hertog, van de gevoelige en tedere Viola. En Shakespeare is de techniek altijd voldoende meester, om op om het even welk gegeven een stuk te bouwen dat boeit door zijn verwikkelingen. Maar de romantiek van schipbreuken, liefdesvergroot pluspunt aanrekenen dat zij aan dit gegeven de lichte toets liet die paste in het geheel. Al is dus het motief der travesti en der tweelingzorgen ietwat versleten, voor verlevendiging van het gegeven zorgen Olivia's huisgenoten in ruime mate, en zij dragen ook hun steen bij aan de steeds doller wordende vergissingen. Tobias moedigt de in-domme bras-gezel jonker Andries aan, naar de hand te dingen van Olivia, hetgeen tot enkele komische scènes aanleiding geeft; maar de meest komische is toch wel de inval van het schalkse kamermeisje Maria: men zal de zelfbewuste, en zoals alle verwaande mensen onverwacht-domme Malvolio wijs maken dat hij de stille liefde van zijn meesteres is. Deze grootscheepse practical joke blijft ieder bij die het

stuk ooit gezien heeft; en de aanstichters ervan, tezamen met de nar zullen wel de lachers op hun hand blijven hebben tot het einde der tijden toe, al is hun conversatie bij lange na niet geestig genoeg, om het te kunnen halen bij die van hun standgenoot Falstaff... met uitzondering van de bekoorlijke uitspraken van de nar – hier niet een gevat woordverdraaier, maar een gevoelig musicus, een wijs mens, een speelse geest.

Wij hebben een avond met zuiver toneelgenot beleefd. In vergelijking met andere 'golden comedies' van Shakespeare toont dit stuk een verbijsterend aantal van gans verschillende typen binnen dezelfde adellijke stand; en de regisseurs stonden voor de niet geringe moeilijkheid, jeugdige spelers te vinden die in staat waren, ze gestalte te geven. Zij zijn er veelal in geslaagd. En daarbij vielen allereerst op – het stuk gaf er alle aanleiding toe: de gulle drinkebroer Tobias, goedrond, goed-vriend, de beminnelijke bruut; de domkop-tout-court jonker Andries, het type van de familie-parasiet – wat eentonig soms in zijn houdingen; de grappige zelfingenomen Malvolio, puritein, die even 'frivool' wordt; en vooral de nar; wij doen niemand te kort, als wij zeggen dat dit wel de glansrol van de avond was. Ton Kock begreep zijn tekst geheel, en liet uit dat begrip zijn hele gebaar, houding, mimiek voortvloeien. Dan werden zeer verdienstelijk ten tonele gevoerd de typische melancholische verliefde, de verfijnde Renaissance-edelman Orsino en de heldin-zonder-blaam Viola. Rondom deze zuilen krioelde dan het volkje dat Shakespeare in zijn komedies of de regie in haar opbouw nodig heeft, en dat het ook verdienstelijk deed, al bleek hier wel enige onwennigheid en jeugdigheid. Maar de voornaamste verdienste van de regie blijft dat zij de vaart, de lichtvoetigheid in het geheel heeft weten te leggen, die deze blijspelen eisen, en dat bij alle ernst de lichte toets, de speelsheid bewaard bleef.

Het decor was door de RTT naar tekeningen van

Harmonie en koor:

Vóór het stuk:

1. The High School Cadets [mars] — J. P. Sousa
   Uitgevoerd door de Harmonie

2. Slavenkoor uit Nabucco — G. Verdi
   Uitgevoerd door Harmonie en Koor

3. Soldatenkoor uit Faust — Ch. Gounod
   In verkorte vorm uitgevoerd door Harmonie en Koor

Na de pauze:

4. Marche des Parachutistes belges — Leemans
   Uitgevoerd door de Harmonie

5. Ouverture fantastique
   Uitgevoerd door de Harmonie

De Harmonie staat onder leiding van Mhr. E. Gerards, het Koor onder leiding van Mhr. H. Schrijen.

Mhr. Stassen vervaardigd; de regisseurs hadden een ruimte geschapen die gemakkelijk in plannen te verdelen zou zijn, bij de snelle wisseling van taferelen; misschien waren onze spelertjes wel wat te iel en het decor te spichtig, als de scène in volle breedte gebruikt werd.
Maar waarom nog op- of aanmerkingen? Het was een prettige avond, met goed toneel, dat spelers en toeschouwers zich nog wel zullen herinneren; voor de twijfelzuchtigen een bewijs dat er met kundige leiding en veel toewijding ook na het vertrek van de filosofen op toneelgebied nog wel iets te bereiken valt. De beide regisseurs hebben wel succes gehad! *L. W.*

PERSONEN IN VOLGORDE VAN OPKOMST

Orsino, hertog van Illyrië	Mhr. A. Silvius
Curio, } edellieden aan het hof van de hertog	Sjef Mols
Valentino, } edellieden aan het hof van de hertog	Wim Clout
Viola, adellijke dame, zus van Sebastiaan	Tiny Ploum [a.g.]
Zeekapitein, vriend van Viola	Toon van Oeffelt
Jonker Tobias Hikkenburg, oom van Olivia	Leo Coopmans
Maria, kamerjuffrouw van Olivia	Anne-Marie Moonen [a.g.]
Jonker Andries Bibberwang	Cor van der Schaft
Feste, Nar van Olivia	Ton Kock
Olivia, rijke gravin	Hannie Schiffelers [a.g.]
Malvolio, hofmeester van Olivia	Mhr. L. Heyenrath
Sebastiaan, jong edelman, broer van Viola	Jos Gielen
Antonio, zeekapitein, vriend van Sebastiaan	Raymond Smets
Fabio, edelman aan het hof van Olivia	Jean Rouwette
Een bediende	Hub Rutten
Eerste gerechtsdienaar	Ger Bouten
Tweede gerechtsdienaar	Jac Lemmen
Een priester	Wim Dijkstra

Verder spelen mee:
een kamerorkest in dienst van hertog Orsino,
bestaande uit de Heren:

		M. Amkreutz
	F. Gerards	G. Gerards
	A. Groven	J. Meertens
	J. Scheren	H. Vlecken
Hovelingen	René Korthout, Frits Roumen, Jan Somers	
Matrozen	Jac Jochems	Hub Stroek

Het stuk speelt zich af in een stad van Illyrië en op de naburige zeekust.
De orkestmuziek, gecomponeerd door tijdgenoten van Shakespeare,
werd ingestudeerd o.l.v. G. Gerards

Decor:	ontwerp:	J. Stassen
	uitvoering:	J. Minkels, K. Schijns en de RTT
Costuums:		J. de Munnik, Den Haag
Licht:		J. Beets, Hoorn
Grime:		L. de Serno, Kerkrade
Souffleur		Jos Slabbers
Regie:		J. A. C. Lenders en A. H. Chr. Meertens

EINDVERSLAG VAN DE AKADEMIE ALBERDINGK THIJM

schooljaar '63|64

Mijnheer de Voorziter, Zeereerwaarde Heer Moderator, Mijne Heren,

Wanneer wij ons de moeite zouden hebben getroost, in deel 1 van de Winkler Prins-Encyclopedie te speuren naar het woord Akademie, hadden wij daar gevonden: 'Academie is de gangbare algemene benaming voor verschillende soorten instellingen of colleges die zich aan de beoefening, resp. bevordering van wetenschappen of schone kunsten wijden'. Aan de behulpzame hand van deze definitie wil ik u uitnodigen, wat rond te wandelen over de deels wel, deels niet platgetreden paden van het bijna achter ons liggende akademie-jaar. Alvorens ons te 'wijden' aan de in de definitie zo schoon omschreven taak, hielden wij op zaterdag 15 september 1963 een voorvergadering, die moest dienen om een vlotte gang van zaken te waarborgen en de onvermijdelijke misverstanden en -standjes tot een minimum te beperken. Voor de vlotte gang van zaken koos men een voorzitter, als geheugensteuntje een secretaris.

De heer van de Boom liet tijdens de eerste echte vergadering de maan zo heftig door de bomen schijnen, dat deze een vurige gloed aannam. Vakkundig besprak hij de theoriën over het ontstaan van de maan en toonde een voorkeur voor de één, zonder echter de andere als onzinnig te betitelen; aan de hand van illustratie-materiaal slaagde hij er zelfs in, alle aanvankelijke onduidelijke voorstellingen bij het publiek over het maanoppervlak weg te nemen. Een week later kon de heer Boonen zijn kunnen tonen. Hij schreed waardig, toch wel snel, door het leven van de grote Italiaanse componist Giuseppe Verdi heen. Om zijn woorden kracht bij te zetten bracht hij voor ons een pick-up en enkele grammofoonplaten mee. Al zijn wij weer het een en ander van zijn lezing vergeten, wij herinneren ons nog goed het met fijne smaak gekozen platenmateriaal.

Heel andere muziek maken roofvogels, aldus de heer Boyens, die over deze beesten een lange inleiding hield, waaruit duidelijk bleek dat de spreker gevoel heeft voor de schoonheid der vogelwereld; de oren van sommigen onder ons klapperden als de bek en de vleugels van haviken en valken, toen zij vernamen dat er vogels bestaan die bidden. Wij bleven die avond nog wat aan de religieuze oppervlakte bij de causerie van de heer John Drummen over Jehova's getuigen. De spreker lokte een levendig debat uit, waarin hij niet altijd de steen der wijzen bleek te bezitten; wij belandden zelfs nog bij het celibaat – maar daarover straks meer.

Een van de beste lezingen van het jaar was die van de heer Dautzenberg over experimentele poëzie. Wij moeten hem prijzen om zijn uitmuntende voordracht, zijn heldere betoogtrant, maar vooral om zijn kritische houding ten opzichte van deze groep. De heren-leden die gehoopt hadden dat de inleider alle mogelijke en nauwelijks-mogelijke zinswendingen voor pure poëzie zou uitkrijten, zoals men wel eens pleegt te doen, kwamen bedrogen uit. Bizonder aangename herinneringen hebben wij ook aan de kritiek van de heer Miesen, die zijn op enkele punten afwijkende mening uitvoerig en niet zonder succes tegenover die van de heer Dautzenberg plaatste. Al hebben wij niet op stel en sprong de Verzamelde Werken van Lucibert of wie dan ook gekocht, toch hebben wij die avond veel geleerd.

Op 10 november mochten wij een gastcollege bijwonen van Dr. J. Gijsen, leraar alhier, die ons een kerkgeschiedenis in een notedop voorschotelde, waarbij hij vooral aandacht besteedde aan de status van de priester tot na het concilie van Trente in 1563. Dat was – wij moeten het grif erkennen –, een avond op hoog niveau. De daaropvolgende

zondag ging het er zeer celibatair toe: wel geïnspireerd door de vorige eerwaarde spreker en wat men dan noemt 'actuele' problemen, wendde de heer Derksen een verdienstelijke poging aan, ons enig inzicht te verschaffen in de geschiedenis van het celibaat. Het werd een zeer interessante avond, temeer daar de inleider voor geen kleintje vervaard bleek, toen de criticus hem in het nauw trachtte te drijven. Het liep nog gunstig af, toen de moderator een samenvatting gaf van heersende en 'onderdrukte' meningen. Wij leerden inzien dat het historisch overzicht vanwege enkele bedenkelijke lacunes bij lange na niet zo overtuigde als inleider wilde doen geloven. Na dit debat op deze lezing waren wij uitgeput; de zeer nuchtere causerie van de heer Schoenmakers werd dan ook met sterk verminderde aandacht gevolgd. De causeur sprak over de falsificaties van Han van Meegeren; wel een interessante alhoewel wat belegen kwestie... maar oh, wat waren wij slapjes!

De heer Dijkstra opende het jaar 1964 met een lezing over pater Werenfried van Straaten O.Praem. en zijn Oostpriesterhulp. In een vurige rede hield de spreker een hartstochtelijk pleidooi voor deze grote man. Wij luisterden, soms een beetje bang, soms geamuseerd, meestal geboeid. Wij móésten wel luisteren, want de stentorstem van de inleider liet niets anders toe. Veel zachtmoediger was de heer J. Drummen, die het probleem 'probleemliteratuur' even uit de doeken zou doen. Soms was het wel ietwat moeilijk om de rappe voordracht en de machtige perioden te volgen. Toch zijn ons enkele schelletjes van de ogen gevallen. Lang niet zo problematisch was de heer M. Drummen, die ons met een verontschuldigend lachje een excursie aanbood langs de verschillende planeten. Hij bleek een veilige gids. Diezelfde 26ste januari hield de heer M. Smeets zijn causerie over Homofilie en Homosexualiteit. Wij mogen dit zonder aarzelen de beste causerie van het jaar noemen. De spreker had zich voornamelijk tot doel gesteld, enkele misverstanden uit de weg te ruimen, en dank zij zijn glashelder betoog en voortreffelijke dictie is hij daarin geslaagd. Summa cum laude.

Op 2 februari dribbelden wij aan de hand van de heer Franck door het rijke rijk van de moderne muziek. Hij heeft ons een amusante avond bezorgd; wij genoten van de geestige tekst, van de gezellige plaatjes en niet minder van zijn Wohltemperierte Klavierspiel. Het kon wel niet anders of wij kwamen vroeg of laat, al debaterend, terecht bij de 'schlagers'. Geslagen werd er wel niet, maar wij herinneren ons het levendige en dus verwarring stichtende debat nog heel goed, waarbij de waardevolste dingen nog werden gezegd door inleider zelf, al moest hij met een verontschuldigend lachje bekennen dat zijn lezing daarover niet was gegaan. De heer J. Geurts ging er blijkbaar zwaar onder gebukt dat niemand enige kennis bezat van de Eskimo's. Met zijn gewone voortvarendheid stak hij van wal en zette koers naar koude streken. Het bleek er een 'jofele boel': men leent er zijn vrouw uit aan vrienden, moorden is bijna een nationale sport en er worden geen schoonheidswedstrijden gehouden. Op diezelfde avond vergastte de heer Willemssen ons op een causerie over de abstracte schilderkunst, die niet altijd even gemakkelijk te volgen was, maar het beluisteren alleszins waard en – vooral – met uitstekende 'plaatjes' werd verlucht!

De voorlaatste akademiezitting onderstreepte de heer W. Geurts nog eens duidelijk dat het een voorrecht is – of bijna: wás – op een gymnasium te zitten; hij hield een lezing over de Griekse Mythologie, waaraan de alpha's hun hart, de bèta's hun neus en de s-sen hun schouders konden ophalen. De lezing was kort en schematisch. Het jaar werd muzikaal besloten met een causerie van de heer Smets over vioolbouwen en vioolbouwers.

Hij deed dit rustig – te rustig? – docerend en dus herhalend, en had een model meegebracht, om aan levenden lijve zijn explicaties te geven. Daarna liet hij een vioolconcert van Mozart horen, weliswaar niet door hemzelf gespeeld; wij wisten hem zelfs geen toon te ontlokken, ondanks herhaald aandringen.

Al de heren-leden die genoemd zijn, dankt het bestuur voor hun toewijding en complimenteert hen met hun prestaties. Wij danken allen die de zittingen luister bijzetten door hun deelname aan het debat; en als ik een naam mag vermelden, dan is het die van de heer Goossens, die zich telkens moedig in het debat stortte en van wiens verstandige opmerkingen inzake 'kwesties van orde' wij hebben geprofiteerd.

Ook moeten wij een speciaal woord van dank richten tot onze moderator, Mhr. Wijnen, die steeds wanneer een debat of wat-dan-ook dreigde mis te lopen, ingreep en ervoor zorgde dat wij de vergaderingen met een gevoel van tevredenheid konden verlaten. Nu is het ook tijd voorzitter Herman van Rens te danken. De vergaderingen heeft hij steeds met wijze hand geleid en zijn guitige opmerkingen voorkwamen menig geschil; ook vóór de vergaderingen heeft hij aanzienlijk werk verricht.

Mijne heren, hier eindigt mijn taak. Ik dank u voor de aandacht die u aan mijn verslagen steeds hebt besteed.

Theo Reul, secretaris

DE 'LIMBURGSE' DAG

Vijf uur in de morgen: vier eksters zaten zwartgallig voor zich uit te staren op de sterke arm van ons welbekende H.-Hartbeeld in de tuin. Welk merkwaardig feit! Waren het de voorboden van de Hofkapel van de Carnavalsvereniging 'de Aesters', die 's avonds met muziek ons aller bewondering zou afdwingen? Of kondigden zij een ongeluksdag aan? Immers het regende al de hele nacht. Weldra werden de sombere gedachten van een al te vroege bezoeker van een zekere plaats echter weggevaagd door geluiden die de zon uit haar bed haalden: half acht: reveille! Hulde aan de stoere knapen die zo vroeg reeds hun warme legersteden verlieten en ons vergastten op dis- en consonanten.

Alles 'op zijn Limburgs' was de leuze van de dag: en wij maar gemoedelijk wachten op de predikant; die niet kwam. Na de hoogmis het Limburgs ontbijt, dat zijn regionaal tintje moest hebben van de rozijnen en krenten, in de mik verwerkt. Overigens meer plaatselijke kenmerken vertoonde.

Na ons dan verzadigd te hebben togen wij naar de cour, waar de ballonnen aan de wind werden prijsgegeven; een prijs was beloofd aan de bezitter van het ballonnetje dat het verst zou drijven. Dat de duiven 'in het hemelwater vielen' was een teleurstelling, waarover men al snel werd heengeholpen door het oorverdovend lawaai van de 'kamerscheut'. Een vermanend woord van de surveillant hield allen op veilige afstand van de echt niet zo gevaarlijke potjes. Terwijl de VK en de laagste gymnasiumklassen plaatjes en stripjes te zien kregen, hield de heer Loontjes vol vuur een 'Pròätsje euver Limburg' voor de hogere klassen in de rookzaal. 'Nee, nee, chauvinistisch ben ik niet', kwam er een beetje aarzelend uit. Dit namen we maar met een korreltje zout. Het was een boeiende lezing. De Roermondse 'poepmadam' ging spijzigen en wij trokken naar de aula om de Esso-film over Limburg te zien. Het oordeel over deze film, dat een interview ons opleverde: een mooie film, met veel heuvels, veel Limburgse industrieën en veel over gewoonten en gebruiken, maar hij beperkt zich te zeer tot het 'zuiden'.

13.00 uur: om het Limburgs te doen zijn, boden de zusters ons zuur vlees aan, een specialiteit uit Kerkrade, zoals men zegt. Met smaak kauwde ieder... tot kwart voor twee, om het 'Limburgs kwartiertje' recht te doen.

Daarna het schuttersfeest. De schutterij St. Hubertus uit Helden, een van de drie geïnviteerde verenigingen, arriveerde na de stoere mannen uit Voerendaal. In hun 17de-eeuwse nachtwacht-uniformen stonden ze aanvankelijk wat onwennig op het voorplein te kijken naar de toch bij hen passende voorgevel van ons huis. Geen vrees, ze doen ons hier niets. De vendelzwaaiers, de kleine drumband en de actieve leden kregen moed. Na aankomst van de nogal klein uitgevallen Schützenbruderschaft van Eilendorf kon de optocht naar de speelplaats beginnen, alwaar de officiële ontvangst zou plaats vinden. Men meldde zich present en toen betraden de koningen en koninginnen der genoemde verenigingen het bordes en lieten zich door de Rolducse gemeenschap bewonderen. Na de welgemeende begroetingswoorden toog ieder naar het voetbalveld: het schieten kon beginnen. Neen, toch niet: de Bielemenkes van Voerendaal zouden eerst een demonstratie geven. Hun opdracht was het verwijderen van enige barricades. Alvorens daartoe over te gaan dronken zij zich moed

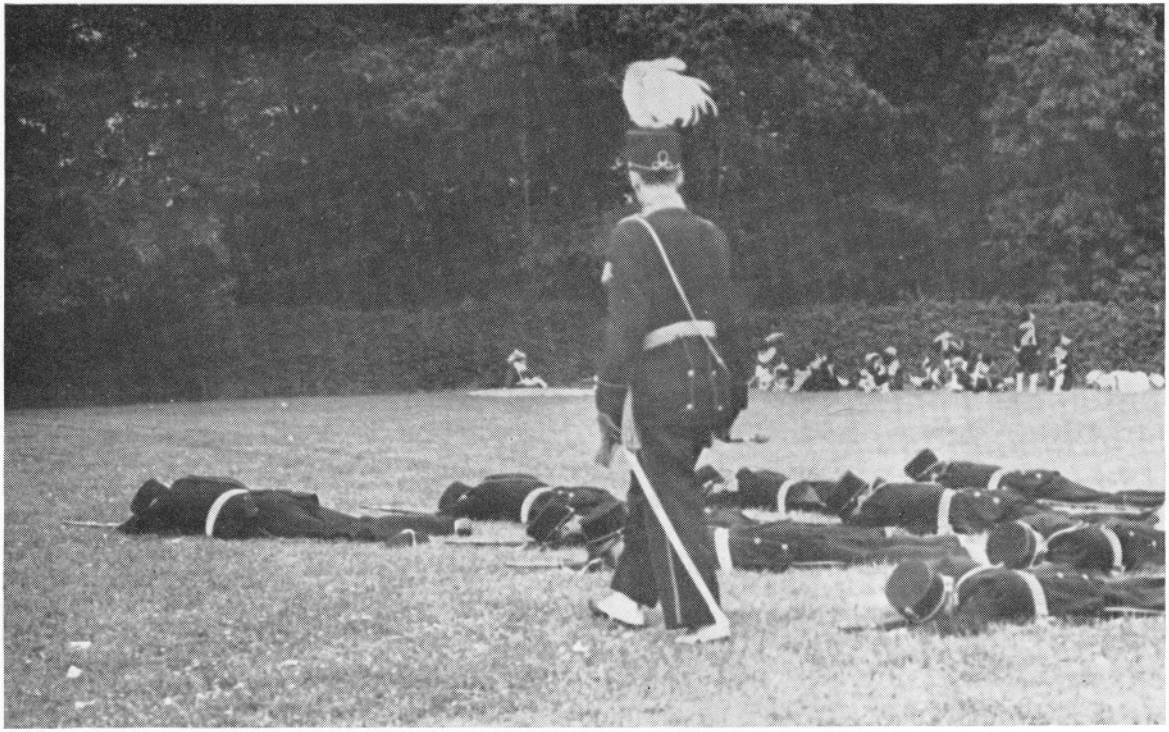

in en toen zaten heren, studenten en bezoekers echt in spanning: 'Wie zullen ze 'm det lappen?' [geen Voerendaals!] Wel, op een indrukwekkende en tegelijk zo simpele wijze 'lapten ze 't 'em'. Wie heeft toen niet gedacht: Waarom lopen zij er nog bij? Onze zegsman vertelde ons het volgende: Deze potsierlijk uitgedoste mannen doen ons denken aan de tijd dat de protestanten in ons gewest de processies verstoorden, door barricades op te werpen. Omdat de taak der schutterijen vroeger nauw verbonden was met de kerk, liepen er altijd in de processie enige leden der schutterij mee die uitgerust waren met werktuigen om die versperringen op te ruimen. Tegenwoordig zijn zij enkel een ornament, drinken ruim en slepen wat sprokkelhout weg. Bommetjes en bijlen zijn enkel nog symbolen.
Na dit voorproefje van Voerendaals kunnen, gingen de mensen die bibberen bij het zien van een geweer achter de draad staan, om toch maar niet door een verdwaalde kogel getroffen te worden. De rest daalde de trappen af naar het 'geitenweitje', om aan de manhaftige sport deel te nemen. Maar men moest nog even geduld hebben: aan de verbindingsman werd opgedragen, het bosquet te ontruimen. Toen van diep beneden in het bos de kreet klonk: 'Sjeete mer, der is nieme miee', ging de eerste kogel de lucht in. Ook onze achttienjarigen en ouderen, en diverse Heren, tezamen met de schutterskoningen, waagden een kans op het vogeltje, terwijl de gewone schutters op de 'gehaktballen' [zoals een leukerd opmerkte] mikten. Toen de bolletjes al minderden, had de vogel nog geen veer gelaten. Als toeschouwer kon men zijn vreugde beleven aan de wijze waarop geschoten werd: de groten leunden hun buks stijf

op het hoogste sportje, kleineren hielden haar in evenwicht tegen het benedenste, dat nog te hoog bleek voor de een of ander. Tijdens de pauze werden de z.g. Maastrichtse hanekammen uitgereikt. Daarna, onder snijdbare spanning, werd het gevecht voortgezet. Toen hét schot en daarmee de rest van de vogel eindelijk viel, bleek Ton Janssen de gelukkige, hetgeen met luid gejoel werd begroet. Wie zal het de nieuwbakken koning euvel duiden dat hij zich niet direct een houding wist te geven, toen hem zo plots een koningin werd toebedeeld. Of was Hare Majesteit misschien een ietsje verlegen, toen zij zo gul werd uitgeleend? Beiden op de haastig geïmproviseerde ereplaatsen gezeten, keken alsdan ontspannengespannen toe hoe er gevendeld werd. Daarna trad het vermaarde Voerendaalse exercitiepeloton aan en werd afgebeuld. Het schalde van de 'Marrrrrrrrsch, linksssssssss om keerrrrrrrt, innnn en uit de paaaaaaaaaaaas!' En het was een roerende toewijding.

Nadat de harmonie nog een serenade had gebracht, trokken de vorstelijke personen met in hun gevolg de schutters en de menigte naar de cour. De president sprak een dankwoord, en bood de voorzitter van de winnende vereniging Voerendaal een zilveren plaat aan. Dan werd de koning-van-een-dag beroofd van zijn platen en verder plunje; en iedereen begaf zich met slepende tred naar de eetzaal waar de Limburgse vla en krentebroodjes wachtten. Maar nog was het feest niet ten einde.

Een non-stop-amusementsprogramma sloot de vond, waaronder de kundige heer J. Hanssen van Roermond de leiding nam van de quiz over Limburg. Het werd 'knal'. Er was van alles: zang, muziek, plezier en spanning. Doodmoe, maar met het prettige gevoel iets geweldigs beleefd te hebben, vielen wij daarna in bed.

Jos Slabbers

LERARENCORPS '63|64

Priesterleraren

Jochems Drs. H. L. W. J. 1959. President
Stroux Drs. F. A. A. 1923
Pop Dr. L. J. J. 1926
Vogels Drs. J. A. H. 1935
Senden Drs. J. F. J. E. 1936
Heynen Drs. P. J. H. 1938
Schrijen J. H. 1938
Meertens Drs. A. H. Chr. 1941
Wijnen L. W. 1946
Lemmens Drs. H. H. 1942
Timmermans A. B. J. 1942
Berkels M. H. 1945
Augustus F. L. 1946
Penders F. J. 1946
Rouwet Drs. J. P. H. M. 1946
Tagage Drs. J. M. B. 1946
Stassen J. J. 1947
Lenders Drs. J. A. C. 1949
Brunenberg G. H. J. 1962
Poulssen G. W. A. 1956
Lemmen W. M. 1957
Gijsen Dr. J. M. 1959
Kurris A. M. W. J. 1960
Dobbelstein N. H. 1961
Gielis L. A. Th. 1962
Hafmans M. P. H. 1963

Lekenleraren

Van Loo E. M. 1939
Uitterhoeve Drs. A. 1960
Heijenrath L. J. A. 1963
Recker H. Th. 1963
Meertens J. J. A. H. 1963

Onderwijzers voorb. school

Smeets J. 1955, hoofd
Rompen H. J. G. M. 1963

Muziekleraren

Zeyen N. 1953
Gerards E. 1955
Steijns M. 1958

LEERLINGEN '63|64

Voorbereidende Klas, 1ste afd.

Arts Wim, Melderslo
Baenen Arthur, Margraten-Honthem
Berbers Chrétien, Ottersum
Biermans Mathieu, Kerkrade
Brugmans Wim, Kerkrade-Chèvremont
Buck Leo, Kerkrade-Holz
Cox Lambert, Sevenum
Delsing Rik, Kerkrade-Spekholzerheide
Everaers Ton, Maastricht-Caberg
Hermans Ben, Maasbracht
Hermans Willy, Eygelshoven
Kalnenek Johnny, Kerkrade-Spekholzerheide
Kersten Piet, Sevenum
van Loo Jackie, Kerkrade-Holz
Moes Harald, Kerkrade
Wachelder Cor, Kerkrade-Bleijerheide
Wetzels Peter, Kerkrade-Chèvremont
Zeeuwen Bert, Kerkrade

Mhr. Smeets

2de afd.

Loonen Jan, Venray-Leunen
Loyen Mathieu, Nederweert
van der Meer Paul, Schaesberg
Nelissen Walter, Vaals
Nevels Piet, Stramproy
van Ogtrop Jos, Valkenburg
Reinaerts Hans, Schaesberg
Slangen Jan, St. Odiliënberg
Sturme Harry, Sevenum
Tacken Jeu, Horst-Meterik
Urlings Jo, Ulestraten
Verhaegh Dolf, Sevenum
de Vries Hans, Hoensbroek
Willems Ben, Berg a. d. Maas
Zeegers Leo, Bergen

Mhr. Rompen

1ste klas, 1ste afd.

Berden Gerard, Venlo-Blerick
Beunen Hub, Kerkrade
Bodelier Leo, Kerkrade-Spekholzerheide
Delhey Paul, Kerkrade
Dicker Matti, Maastricht-Caberg
Driessen Henny, Urmond
Evers Gerard, Nederweert
Franssen Hub, Voerendaal
Freer Glenn, Kerkrade
van Ham Jacques, Venray
Hendricks Frans, Koningsbosch
Huijbers Piet, Bergen
Huits Harry, Simpelveld
Kraft Jan, Nieuwenhagen
Kalnenek Leo, Kerkrade-Spekholzerheide
Mund Albert, Nieuwenhagen
Muysers Wim, Venray-Merselo
Peeters Piet, Horst-Meterik
Peusens Jacques, Eygelshoven
van Rens Piet, Horst-Hegelsom
Reynders John, Reijmerstok
Sauren Alfons, Kerkrade
Tax Jan, Belfeld
Vervoort Wim, Horst-Hegelsom
Zeijen Mathieu, Kerkrade

Mhr. Timmermans

1ste klas, 2de afd.

Beckers Jo, Waubach-Lauradorp
Bloemink Fred, Kerkrade
Brauer Henk, Broekhuizenvorst
Coerver Hans, Kerkrade
van Eijk Frits, Kerkrade-Spekholzerheide
Gielen Piet, Baarlo
Kaelen Gerard, Gulpen
van Kempen Jacques, Echt-Pey
van de Kruijs Martin, Stramproy
Kunnen Jo, Stramproy
Laenen Alex, Kerkrade-Holz
Lemeer Hub, Meerssen
Ogrinc Willy, Kerkrade-Bleijerheide
Opgenort Paul, Susteren
van de Port Piet, Stramproy
de Rooy Hub, Beek
Roumen André, Herkenbosch
Schlösser Wim, Kerkrade-Spekholzerheide
Slangen Léon, St. Odiliënberg
Stapel Rudolf, Tegelen
Stassen Pieter, Spaubeek
Teeuwen Theo, Brunssum
Thomassen Bert, Roermond
Tummers Hub, Echt
Verkoulen Leo, Kelpen

Mhr. Schrijen

2de klas, 1ste afd.

Ambaum Jan, Tegelen
Bergmans Frans, Weert
Daemen Jo, Jabeek
Damoisaux Paul, Heerlen-Molenberg
Delahaye Piet, Geleen
Geurts Toine, Velden-Arcen
Habets Johan, Maastricht
Heffels Herman, Born
Hendriks Jan, Roggel
Hoovers Jan, Kerkrade
Houppermans Sjef, Voerendaal
Janssen Denis, St. Odiliënberg
Janssen Ton, Ottersum
Jochems Jacques, Heythuysen
Kerkhofs Pierre, Maastricht
Knubben Jeu, Heerlen-Benzenrade
Luxembourg Ed, Venlo
Prickaerts Jean, Amby
Reitz Ben, Maastricht
Rietjens Tjeu, Ell
Roex Sjef, Gulpen
Rutten Willy, Maastricht
Schmitz Wil, Melick
Schuffelers Jack, Maastricht
Stroek Hub, Weert
Urlings Pierre, Ulestraten
Wagemans Jos, Born-Buchten
Wielders Pierre, Nieuwstadt
Willems Nand, Berg a. d. Maas

Mhr. Lenders

2de klas, 2de afd.

Bodelier Joep, Echt
Boers Jef, Gulpen
Bouten Bart, Tegelen
Cremers Ton, Kerkrade-Bleijerheide
Creusen Jos, Brunssum
Dohmen John, Geleen
van Enckevort Chrit, Sevenum
Eurlings Harry, Voerendaal
van Gerwen Harry, Maastricht
Haanen Laurens, Venlo
Huybers Sjef, Bergen
Janssen Henk, Venray-Oostrum
Janssen Jacques, Venlo-Blerick
Kerens Wil, Holtum
Lamkin Loe, Eijsden-Maarland
Paes Jan, Brunssum
Pallada Harry, Geulle
van Rijn Gerard, Venlo
Roumen Frits, Roermond
Royen John, Nuth
Schmeits Michael, Willemstad [Curaçao]
Schmits Ton, Vlodrop
Thissen Ton, Tienray
Vollenbroek Matti, Roermond
Vossen Peter, Kerkrade
Vullings Jan, Horst
Waterval Jean, Eijsden-Breust
Wolters Wim, St. Odiliënberg

Mhr. Brunenberg

3de klas, 1ste afd.

Bouten Jac, Horst-Meterik
Bruinsma Willy, Geleen
Cleophas Harry, Belfeld
Custers Pieter, Oirlo
Delahaye Louis, Geleen
van Dooren Jons, Maastricht
Hafmans Jan, Velden
Houtvast Theo, Schinnen
van Hoven Maurice, Wijnandsrade
Janssen Piet, Urmond
Kamstra André, Heerlen
Keijsers Harry, Sevenum
Koonen Piet, Nuth
Kremer Wil, Vaals
Laheij Jeu, Valkenburg
Lenders Hub, Maasbree
Limpens Jan, Wittem-Eys
Peeters Antoon, Kessel
Pennings Leo, Brunssum
Prevo Joep, Eygelshoven
van der Schaft Cor, Brunssum
Schmitz Jos, Melick
Schwanen Hub, Heerlen-Heerlerbaan
Smits Paul, Ottersum
Timmermans Jan, Horst
Triepels Pierre, Weert
Urlings Jo, Beek-Kelmond
Vermeulen Ernest, Weert
Winckels Jo, Kerkrade-Chèvremont

Mhr. Berkels

3de klas, 2de afd.

van Brederode Guus, Geulle
Op den Camp Louis, Spaubeek
Coenjaerts Willy, Houthem
Crijns Jan, Sittard-Graetheide
Custers Jan, Horst
Engelen Wiel, Sevenum
Hermans Leo, Nederweert
Houben Jos, Wittem-Eys
van Klooster Bert, Maastricht
Korthout René, Kerkrade-Holz
Kurvers Jos, Echt
Meertens Martin, Margraten
Oostwegel Sjef, Maastricht
van Oppen Jacques, Klimmen-Ransdaal
Philippens Emile, Eijsden
Philipsen Harry, Sevenum-Kronenberg
Probst Pierre, Tegelen
Reuling Albert, Brunssum
Rutten Hub, Eijsden
Scholtissen Karel, Heerlen-Heerlerbaan
Schormans Frans, Schaesberg
Schreurs Jan, Margraten
Schutgens Kees, Spaubeek
Schwachöfer Piet, Venray
Slangen Charles, Beek-Genhout
Urlings Frans, Bingelrade
Vullings Rob, Grubbenvorst
Wennmacker Jos, Schaesberg
IJpelaar Jo, Kerkrade-Spekholzerheide

Mhr. Gijsen

4de klas, 1ste afd.

Bouten Ger, Horst-Hegelsom
Clout Wim, Roermond
Crouzen Laur, Maastricht
Evers Hub, Swalmen
Gielen Jos, Schinnen
Hermans Jo, Venlo-Blerick
Hopman Jan, Ottersum
Huver Paul, Heerlen
Laeven Guus, Wijnandsrade
van der Leeuw Hub, Echt
Lemmen Jacques, Horst-Hegelsom
Moonen Jean, Klimmen
Nizet John, Roermond
Peeters Jan, Horst
Pörteners John, Susteren
Ritzen Jean, Eckelrade
Rompelberg Lou, Amby
Verhagen Mathieu, Weert
Voncken Hans, Schaesberg

Mhr. Lemmens

4de klas, 2de afd.

Corstjens Ger, Thorn
Dieteren Tjeu, Hoensbroek
Ebus Jacques, Venlo
Elissen John, Eckelrade
George René, Simpelveld
Geurts Jan, Ottersum
Hanssen Con, Maastricht
Hoeijmakers Wim, Sevenum
Janssen Henk, Tienray
Litjens Jan, Venray-Leunen
Moederscheim Willy, Voerendaal-Kunrade
Peeters Willy, Belfeld
Rijs Herman, Neer
Somers Jan, Weert
Rouwette Jean, Berg a. d. Maas
Spauwen Arnold, Amby
Spiertz Marcel, Nederweert
Teeuwen Bart, Brunssum
Vollenbroek Henny, Roermond
van Wissen Pierre, Mondercange [Lux.]

Mhr. Augustus

5de klas, 1ste afd.

afd. α
Bors Pierre, Tegelen
Claessen Jos, Valkenburg
Cordewener Paul, Hoensbroek
Hassink Jules, Maastricht
Kock Ton, Heerlen
Meertens Piet, Eygelshoven
Mols Sjef, Geleen
van Oeffelt Toon, Kerkrade-Spekholzerheide
van Rens Johan, Venray-Heide
Schnackers Hub, Bocholtz
Slabbers Jos, Linne
Steijvers Mathieu, Stramproy
Turnsek Frank, Hoensbroek
Wagemans Mathieu, Neer
Wanders Ben, Kerkrade-Haanrade

Mhr. Tagage

afd. β
Benders Paul, Eygelshoven
Boumans Pierre, Voerendaal
Janssen Ger, Tienray
Koonen Peter, Heerlen-Heerlerheide
Naus Jacques, Helden

Mhr. Vogels

5de klas, 2de afd.

afd. α
Dieteren Martin, Hoensbroek
Delahaye Frans, Geleen
Horsmans Paul, Ulestraten
Koenraad Ton, Haelen
Laeven Hub, Wijnandsrade
Niesten Rob, Vaals
Peeters André, Swalmen-Boekoel
Rademakers Arno, Heerlen-Heerlerheide
Reijnen Herman, Blitterswijk
Smeets Jan, Bunde
Wolters Jo, Echt-Pey

Mhr. Wijnen

afd. β
van den Broek Ton, Weert
Janssen Ton, Echt-Pey
Marcellis Frans, Horst
Peeters Jac, Kessel
Vossen Sjef, Heerlen-Molenberg
Wijnhoven Laurens, Baarlo

Mhr. Vogels

afd. s
Bruynen Piet, Baarlo
Coopmans Leo, Baarlo
Dircks Hans, Montfort
Hermans Pierre, Sweykhuizen
Stammen Jan, Helden-Panningen
Vaassen Jo, Stein.

Mhr. Tagage

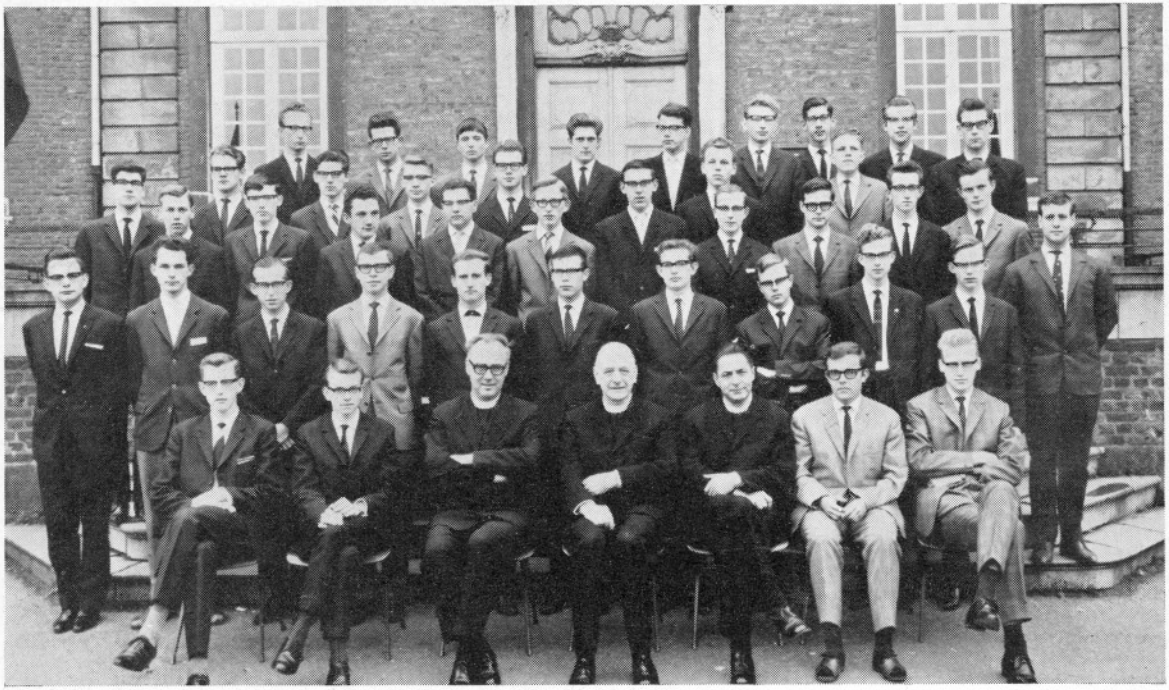

6de klas

afd. α

Bartholomeus Joop, Geleen
Boonen Wim, Reuver
Boyens Piet, Sweykhuizen
Custers Wiel, Baexem
Dijkstra Wim, Susteren
Drummen John, Hoensbroek
Franck John, Schaesberg
Geurts Joos, Venray-Veulen
Gielkens Frans, Brunssum
Janssen Guus, Heerlen
Paquay Ger, Eijsden
Pierik Henk, Brunssum
Prompers Wil, St. Geertruid
Reijnen André, Echt
Reul Theo, Kerkrade-Spekholzerheide
Schwachöfer Marcel, Venray
Slangen Frans, Roermond
Sluysmans Alex, Simpelveld
Tielen Jan, Sevenum
van de Ven Peter, Geleen
Willemsen Wim, Sevenum
Wilms Frans, Helden

Mhr. Senden

6de klas

afd. β
van den Boom Johan, Brunssum
Dautzenberg Jo, Schaesberg
Derksen Jan-Pieter, Rotterdam
Drummen Mathieu, Heerlen-Heerlerbaan
Geurts Wim, Bingelrade
Goossens Wim, Tegelen
Hendriks Mathieu, Nuth
Miesen Bert, Maastricht
Moonen Pierre, Voerendaal-Kunrade
Ramakers Pierre, Echt
van Rens Herman, Horst-Hegelsom
Zuketto Jo, Heerlen

Mhr. Vogels

6de klas

afd. s
Hautvast Pierre, Schinnen
Hunnekens Loek, Helden-Grashoek
Jaminon Hub, Gulpen
Klein Frans, Heerlen
Pasing Theo, Brunssum
Schoenmakers Jan, Nuth
Smeets Mathieu, Meerssen
Smets Raymond, Swalmen
Mhr. Tagage

PRIJSUITDELING '63|64

Hebben met goed gevolg afgelegd het eindexamen:

afd. α
Joop Bartholomeus, Geleen
Piet Boyens, Sweykhuizen
Wiel Custers, Baexem
Wim Dijkstra, Susteren
John Drummen, Hoensbroek
John Franck, Schaesberg
Joos Geurts, Venray-Veulen
Guus Janssen, Heerlen
Henk Pierik, Brunssum
Wiel Prompers, Sint-Geertruid
André Reijnen, Echt
Theo Reul, Kerkrade-Spekholzerheide
Frans Slangen, Roermond
Alex Sluysmans, Simpelveld
Jan Tielen, Sevenum
Peter van de Ven, Geleen
Wim Willemssen, Sevenum
Frans Wilms, Helden

afd. β
Johan van de Boom, Brunssum
Jo Dautzenberg, Schaesberg
Jan-Pieter Derksen, Rotterdam
Mathieu Drummen, Heerlerbaan
Wim Geurts, Bingelrade
Bert Miesen, Maastricht
Pierre Moonen, Voerendaal
Pierre Ramakers, Echt
Herman van Rens, Horst-Hegelsom
Jo Zuketto, Heerlen

Het toelatingsexamen tot de filosofie:

Pierre Hautvast, Schinnen
Loek Hunnekens, Helden-Grashoek
Hub Jaminon, Gulpen
Frans Klein, Heerlen
Theo Pasing, Brunssum
Jan Schoenmakers, Nuth
Mathieu Smeets, Meerssen
Raymond Smets, Swalmen

Algemene prijzen

Voorbereidende Klas,	1ste afdeling:	Wim Brugmans, Kerkrade-Chèvremont
	2de afdeling:	Dolf Verhaegh, Sevenum
Eerste gymnasium,	1ste afdeling:	Paul Delheij, Kerkrade
		Jac van Ham, Venray
		Fons Sauren, Kerkrade
	2de afdeling:	Fred Bloemink, Kerkrade-Chèvremont
		Piet Gielen, Baarlo
Tweede gymnasium,	1ste afdeling:	Sjef Houppermans, Voerendaal
		Tjeu Rietjens, Ell
	2de afdeling:	Jac Janssen, Venlo-Blerick
		Henk Janssen, Venray-Oostrum
Derde gymnasium,	1ste afdeling:	Wil Kremer, Vaals
	2de afdeling:	Jan Custers, Horst
Vierde gymnasium,	1ste afdeling:	Laur Crouzen, Maastricht
	2de afdeling:	Con Hanssen, Maastricht
Vijfde gymnasium,	1ste afdeling:	Mathieu Steijvers, Stramproy
		Hub Laeven, Wijnandsrade

Prijs voor de hoogste prestatie in het eindexamen:

van de ambassade der Duitse Bondsrepubliek:	Theo Reul, Kerkrade-Spekholzerheide
van de Franse ambassade:	Herman van Rens, Horst-Hegelsom

Voorbereidende Klas, 1ste sectie:

Wim Brugmans, Kerkrade-Chèvremont: alg. pr., pr. ned., pr. fr., pr. gesch., pr. aardr., pr. natk., 1ste verm. rek.
Piet Kersten, Sevenum: pr. 6 verm.: 1ste verm. ned., 1ste verm. fr., 1ste verm. aardr., 1ste verm. natk., 1ste verm. tek., 2de verm. rek.
Cor Wachelder, Kerkrade-Bleijerheide: pr. tek., pr. zang, 2de verm. gesch., 2de verm. natk.
Peter Wetzels, Kerkrade-Chèvremont: 1ste verm. gesch., 2de verm. ned., 2de verm. fr.
Lambert Cox, Sevenum: pr. rek.
Rik Delsing, Kerkrade-Spekholzerheide: 2de verm. tek., 2de verm. zang.
Bert Zeeuwen, Kerkrade: 2de verm. aardr.
Ben Hermans, Maasbracht, 1ste verm. zang.

Voorbereidende Klas, 2de sectie:

Dolf Verhaegh, Sevenum: alg. pr., pr. ned., pr. fr., pr. gesch., pr. aardr., pr. natk., 1ste verm. rek.
Walter Nelissen, Vaals: pr. rek., 1ste verm. ned., 1ste verm. gesch., 1ste verm. tek., 2de verm. fr.
Leo Zegers, Bergen: pr. tek., pr. zang.
Harrie Sturme, Sevenum: pr. 5 verm.: 1ste verm. fr., 1ste verm. natk., 2de verm. ned., 2de verm. rek., 2de verm. aardr.
Jeu Tacken, Horst-Meterik: 1ste verm. aardr., 1ste verm. zang.
Piet Nevels, Stramproy: 2de verm. gesch., 2de verm. natk.

1 gymnasium, 1ste sectie:

Paul Delheij, Kerkrade: alg. pr., pr. godsd., pr. gesch., verm. ned., verm. fr., verm. aardr., verm. alg.
Jac van Ham, Venray: alg. pr., pr. lat., verm. ned., verm. fr., verm. gesch., verm. nat. hist.
Fons Sauren, Kerkrade: alg. pr., pr. fr., verm. lat., verm. gesch.
Piet van Rens, Horst-Hegelsom: pr. aardr., pr. alg., pr. mtk., pr. nat. hist.
Jan Tax, Belfeld: pr. ned., pr. tek., verm. gesch., verm. godsd.

1 gymnasium, 2de sectie:

Fred Bloemink, Kerkrade: alg. pr., pr. lat., pr. aardr., 1ste verm. alg., 2de verm. ned., 2de verm. fr., 2de verm. mtk.
Piet Gielen, Baarlo: alg. pr., pr. lat., pr. fr., pr. nat. hist.
Jo Beckers, Waubach-Lauradorp: pr. ned., verm. gsch., 2de verm. aardr.
Theo Teeuwen, Brunssum: pr. mtk., verm. lat., verm. gesch.
Jacques van Kempen, Echt-Pey: pr. alg., verm. gesch.
Willy Ogrinc, Kerkrade-Bleijerheide: pr. gesch.

Alex Laenen, Kerkrade: pr. tek.
Jo Kunnen, Stramproy: verm. lat., 1ste verm. aardr.
Wim Schlösser, Kerkrade: 1ste verm. fr., 2de verm. nat. hist.
André Roumen, Herkenbosch: 1ste verm. ned.
Hans Coerver, Kerkrade: verm. gesch.
Leon Slangen, St. Odiliënberg: 1ste verm. nat. hist.
Ger Kaelen, Gulpen: verm. tek.
Bert Thomasen, Roermond: verm. tek.

2 gymnasium, 1ste sectie:

Sjef Houppermans, Voerendaal: alg. pr., pr. gr., pr. lat., pr. ned., pr. fr., pr. gesch., pr. aardr., pr. nat. hist., verm. eng., verm. alg.
Tjeu Rietjens, Ell: alg. pr., pr. godsd., pr. gr., pr. alg., pr. 6 verm.: verm. lat., verm. fr., verm. eng., verm. gesch., verm. aardr., verm. tek.
Jan Hoovers, Kerkrade: pr. eng., pr. mtk., verm. godsd., verm. ned., verm nat. hist.
Jac Jochems, Heythuysen: pr. alg., verm. gr., verm. lat.
Jan Hendriks, Roggel: pr. tek.
Jan Ambaum, Tegelen: verm. godsd., verm. gesch., verm. alg.
Jo Daemen, Jabeek: verm. mtk., verm. tek.
Pierre Wielders, Nieuwstadt: verm. gr.
Jean Prickaerts, Amby: verm. ned.
Jeu Knubben, Heerlen-Welten: verm. fr.
Pierre Urlings, Ulestraten: verm. mtk.
Herman Heffels, Born: verm. aardr.

2 gymnasium, 2de sectie:

Henk Janssen, Venray-Oostrum: alg. pr., pr. lat., pr. ned., pr. gesch., verm. gr.
Jac Janssen, Venlo-Blerick: alg. pr., pr. aardr., pr. mtk., pr. nat. hist., verm. gesch.
Sjef Huybers, Bergen: pr. fr., pr. alg., verm. gr., verm. eng., verm. aardr.
Michael Schmeits, Willemstad [Curaçao]: pr. gr., pr. eng., verm. lat., verm. fr.
Chrit van Enckevort, Sevenum: pr. tek., verm. ned., verm. nat. hist.
Harrie Pallada, Geulle: pr. godsd.
Wim Wolters, St. Odiliënberg: verm. fr., verm. eng., verm. alg., verm. mtk.
John Dohmen, Geleen: verm. godsd., verm. alg., verm. mtk., verm. nat. hist.
John Royen, Nuth: verm. godsd., verm. gesch., verm. aardr.
Peter Vossen, Kerkrade: verm. ned., verm. tek.
Jean Waterval, Eysden-Breust: verm. lat.
Jos Creusen, Brunssum: verm. tek.

3 gymnasium, 1ste sectie:

Wil Kremer, Vaals: alg. pr., pr. gr., pr. lat., pr. du., pr. mtk., verm. natk., 2de verm. eng., 2de verm. alg.
Hub Schwanen, Heerlen: pr. eng., pr. gesch., pr. aardr., verm. gr., 2de verm. lat.
Jan Timmermans, Horst: pr. ned., pr. tek., verm. gesch.
Wil Bruinsma, Geleen: pr. fr.
Piet Koonen, Nuth: pr. alg., 1ste verm. mtk.
Toon Peeters, Kessel: pr. natk., 2de verm. mtk.
Jos Schmitz, Melick: pr. 6 verm.: verm. gr., verm. lat., 1ste verm. fr., 1ste verm. du., 1ste verm. eng., verm. gesch.
Hub Lenders, Maasbree: 2de verm. fr., verm. du., verm. aardr.
Harrie Keijsers, Sevenum: 1ste verm. ned.
Jo Urlings, Beek: 2de verm. ned.
Cor van der Schaft, Brunssum: verm. aardr.
Pierre Triepels, Weert: 1ste verm. alg., verm. tek.
Harrie Cleophas, Belfeld: verm. natk.

3 gymnasium, 2de sectie:

Jan Custers, Horst: alg. pr., pr. gr., pr. lat., pr. ned., pr. fr., pr. du., pr. eng., pr. gesch., pr. aardr., pr. alg., pr. mtk., pr. natk.
René Korthout, Kerkrade: pr. 7 verm.: verm. lat., verm. fr., verm. du., verm. eng., verm. aardr., verm. alg., verm. mtk.
Jan Schreurs, Margraten: pr. 6 verm.: verm. gr., verm. eng., verm. gesch., verm. aardr., verm. mtk., verm. natk.
Frans Urlings, Bingelrade: pr. 5 verm.: verm. lat., verm. fr., verm. du., verm. eng., verm. gesch.
Kees Schutgens, Spaubeek: pr. gesch., verm. gr.
Bert van Klooster, Maastricht: pr. tek.
Jo IJpelaar, Kerkrade-Spekholzerheide: verm. ned., verm. natk., verm. tek.
Emile Philippens, Eijsden: verm. ned.
Jac van Oppen, Ransdaal: verm. aardr.
Albert Reuling, Brunssum: verm. alg.

4 gymnasium, 1ste sectie:

Laur Crouzen, Maastricht: alg. pr., pr. gr., pr. lat., pr. ned., pr. fr., pr. du., pr. eng., pr. scheik., verm. gesch., verm. aardr., verm. alg., verm. natk., verm. tek.
John Nizet, Roermond: pr. aardr., pr. natk., verm. gesch., verm. scheik., verm. tek.
Jean Ritzen, Eckelrade: pr. alg., verm. gr., verm. lat., verm. mtk., verm. natk., verm. scheik.
Jo Hermans, Venlo-Blerick: pr. gesch., verm. lat., verm. fr.

Hans Voncken, Schaesberg: pr. mtk., verm. eng., verm. alg.
John Pörteners, Susteren: pr. tek., verm. du.
Ger Bouten, Horst-Hegelsom: verm. ned., verm. aardr.
Jan Hopman, Ottersum: verm. gr.
Hub Evers, Swalmen: verm. du.
Guus Laven, Wijnandsrade: verm. eng.
Jan Peeters, Horst-Meterik: verm. mtk.

4 gymnasium, 2de sectie:

Con Hanssen, Maastricht: alg. pr., pr. fr., pr. gesch., pr. aardr., pr. alg., pr. mtk., pr. natk., pr. scheik., 1ste verm. ned., 1ste verm. du.
Ger Corstjens, Thorn: pr. lat., pr. eng., 1ste verm. aardr., 2de verm. gr., 2de verm. ned., 2de verm. du.
Jean Rouwette, Berg a. d. Maas: pr. gr., pr. ned., 1ste verm. lat., 1ste verm. eng., 2de verm. gesch.
Jan Geurts, Ottersum: pr. mtk., 2de verm. alg., 2de verm. scheik.
Wil Moederschein, Voerendaal: pr. tek., 1ste verm. gesch.
Pierre van Wissen, Mondercagne [Lux.]: pr. du.
Henny Vollenbroek, Roermond: 1ste verm. alg., 1ste verm. natk., 2de verm. mtk., 2de verm. scheik.
George René, Simpelveld: 1ste verm. scheik., 2de verm. fr., 2de verm. eng., 2de verm. aardr.
John Elissen, Eckelrade: 1ste verm. gr.
Marcel Spiertz, Nederweert: 1ste verm. fr.
Herman Rijs, Neer: 2de verm. aardr.
Jan Litjens, Venray-Leunen: 1ste verm. tek.
Arnold Spauwen, Amby: 2de verm. tek.

5 gymnasium, α, 1ste sectie:

Mathieu Steijvers, Stramproy: alg. pr., pr. ned., pr. natk., pr. 7 verm: verm. gr., verm. lat., verm. fr., verm. du., verm. eng., verm. aardr., verm. alg.
Jos Claessens, Valkenburg: pr. gr., pr. lat., pr. gesch., pr. alg., verm. fr., verm. aardr
Pierre Bors, Tegelen: pr. fr., verm. du., verm. eng.
Ton Kock, Heerlen-Molenberg: verm. ned.
Toon van Oeffelt, Kerkrade-Spekholzerheide: verm. gesch.

5 gymnasium, α, 2de sectie:

Hub Laeven, Wijnandsrade: alg. pr., pr. gr., pr. lat., pr. fr., pr. du., pr. eng., pr. gesch., pr. cult.-gesch., verm. ned.
Frans Delahaye, Geleen: pr. natk., pr. 6 verm.: verm. gr., verm. lat., verm. fr., verm. du., verm. aardr., verm. cult.-gesch.

Ton Koenraad, Roermond: pr. ned.
Rob Niesten, Vaals: pr. aardr.

5 gymnasium, β:

Peter Koonen, Heerlen-Heerlerheide: pr. alg. + anal. mtk., pr. stereom. + goniom.
Sjef Vossen, Heerlen-Molenberg: pr. scheik., verm. alg. + anal. mtk., verm. stereom. + goniom.
Jac Peeters, Kessel: pr. biol., verm. alg. + anal. mtk., verm. stereom. + goniom.
Pierre Boumans, Voerendaal: pr. aardr.

5 gymnasium, afdeling s:

Pierre Hermans, Sweykhuizen: pr. ned., pr. kunstgesch., verm. cult.-gesch., verm. gesch.
Hans Dircks, Montfort: pr. gr.
Leo Coopmans, Baarlo: verm. kunstgesch.

PERSONALIA '63|64

De heilige priesterwijding ontvingen:

Hub Bovend'eert, Sittard
Rein Corten, Stein
Jos Creemers, Obbicht
Jan Leunissen, Heerlen-Heksenberg
Hub van de Loo, Venlo-Blerick
Herman Meijers, Posterholt
Wiel Nohlmans, Geleen
Mathieu Robroeks, Heer
Bert Salemans, Haler-Uffelse
Wiel Smeets, Wessem
Chris Wiermans, Roermond
Leo Wijnen, Horst
allen van het bisdom Roermond
Rudi Gerritsen, Heumen [N.Br.], bij de Witte Paters
Jos Schreurs, Haelen, bij de Oratorianen, prieurie de Binson, Port-Abinson [Fr.]

Werden benoemd:

Prof. Dr. C. de Clercq, Antwerpen, tot Tweede Secretaris der Commissie voor de Oosterse Kerken van het Concilium Oecumenicum Vaticanum II

Mgr. Prof. Dr. C. de Clercq, Antwerpen, tot Geheim Kamerheer van Z. H. de Paus.

Prof. Mr. B. H. D. Hermesdorf, Nijmegen, tot Commandeur in de Kroonorde van België

Werden onderscheiden:

H. Linthorst, Twello, tot Ridder in de Orde van de H. Silvester [Rolduc 1926|1931]
Dr. Ir. W. Droesen, Roermond, tot Ridder in de Orde van de H. Gregorius de Grote [Rolduc 1915|1917]

Dr. A. Meijers, directeur der Karel I-fabrieken te Eindhoven, tot Officier in de Kroonorde van België [Rolduc 1921|1927]

J. H. M. A. Beckers, arts te Nijmegen, tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau [Rolduc 1919|1920]

Ir. J. E. M. S. Raedts, Schaesberg, Bedrijfsingenieur der Oranje-Nassaumijn I, tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau [Rolduc 1919|1924]

E. Prickaerts, pastoor te Vaals, tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau [Rolduc 1908|1910]

Dr. W. A. M. Burgers, Wassenaar, leraar St. Aloysius-College te Den Haag, tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau [leraar te Rolduc 1929|1945]

V. Duysens, arts te Grevenbicht, tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau [Rolduc 1905|1912]
W. H. H. Reijnen, pastoor te Buchten, tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau [Rolduc 1917|1920]

Promoveerden:

M. G. Spiertz, priester van het bisdom, tot doctor in de Letteren en Wijsbegeerte [Geschiedenis] te Nijmegen

J. Engelbregt, Arnhem, tot doctor in de Letteren en Wijsbegeerte [Kunstgeschiedenis] te Utrecht
K. de Vries, Sneek, tot doctor in de Letteren en Wijsbegeerte [Nederlands] te Nijmegen

Legden een examen af:

J. Bergsma, priester van het bisdom Hildesheim, doctoraal examen Theologie, Gregoriana Rome
E. van der Marck, Roermond, doctoraal examen Sociale Wetenschappen, Nijmegen
G. Kitzen, Grevenbicht, doctoraal examen Geschiedenis, Nijmegen
P. Corsten, Grubbenvorst, doctoraal examen Geschiedenis, Nijmegen
C. Huyerjans, Weert, doctoraal examen Frans, Nijmegen
W. H. P. W. Wijnen, Horst, doctoraal examen Psychologie, Nijmegen
G. Brenninkmeijer, Arnhem, doctoraal examen Psychologie, Nijmegen
E. G. A. M. van Beers, Hoensbroek, doctoraal examen Rechten, Nijmegen
W. M. H. Salden, Einighausen, doctoraal examen Geschiedenis, Nijmegen
J. F. M. Deckers, Margraten, kandidaats examen Geneeskunde, 2de gedeelte, Nijmegen
J. M. P. G. Ernst, Gulpen, semi-artsexamen, Stichting Klinisch Hoger Onderwijs, Rotterdam
T. Schoenmakers, Scharn-Maastricht, kandidaats examen Rechten, Nijmegen
J. Poell, Tegelen, kandidaats examen Nederlands, Nijmegen
A. Janssen, Maastricht, doctoraal examen Geschiedenis, Nijmegen, cum laude
J. Scheepers, Gronsveld, doctoraal examen Geneeskunde, 2de gedeelte, Nijmegen

Overleden:

Dr. J. W. J. J. Jacobs, oud-leraar van Rolduc, rustend te Heerlen [Rolduc 1905|1946]
Dr. J. M. H. Kurris, oud-leraar van Rolduc, emeritus-pastoor van Schin op Geul [Rolduc 1917|1937]
Dr. J. J. Keulers, emeritus-professor aan het Groot-Seminarie te Roermond [Rolduc 1908|1910]

Dr. J. M. A. Janssen, buitengewoon Hoogleraar in de Egyptologie aan de Universiteit te Amsterdam [Rolduc 1926|1928]

Drs. W. Braun, leraar Bisschoppelijk College te Sittard [Rolduc 1941|1943]
J. W. Janssen, oud-leraar aan het Bisschoppelijk College te Sittard [Rolduc 1913|1915]
J. H. A. Geurts, rector te Venray-Veulen [Rolduc 1925|1937]
P. M. de Groot, pastoor te Mesch [Rolduc 1925|1927]
Mr. E. H. L. H. Schillings, Nijmegen [Rolduc 1924|1931]
Dr. G. F. L. M. van Damme, geneesheer te Antwerpen [Rolduc 1915|1920]
C. K. J. N. Receveur, lid van de Provinciale Staten Limburg, Venlo [Rolduc 1918|1923]
Ir. H. E. W. Damerau, Boxtel, oud-directeur Middelbare School voor Meisjes [Rolduc 1901|1908]
J. Nolet, Bemmel, emeritus-hoofdinspecteur R.K.L.O. [Rolduc 1890|1896]
J. H. J. Simons, vrouwenarts, Maastricht [Rolduc 1925|1929]
Chr. Nolet, Hees-Nijmegen, notaris [Rolduc 1891|1895]
Jhr. P. A. A. H. Graafland, Amsterdam, oud-notaris [Rolduc 1906|1909]
Ir. A. L. H. Robroek, Den Haag, oud-directeur-generaal van de landbouw [Rolduc 1902|1908]
A. L. A. M. Rouppe van der Voort, Rijswijk [Z.H.] [Rolduc 1929|1930]
S. W. N. Arntz, Nijmegen [Rolduc 1891|1897]
H. J. H. Leygraaf, arts, Oosterhout [Rolduc 1902|1905]
P. F. J. van Enckevort, Heerlen, Hoofdinspecteur bij de Oranje-Nassaumijnen [Rolduc 1921|1924]
Ch. M. L. Kleikers, Schaesberg [Rolduc 1923|1928]
Drs. E. P. M. van Waes, Amsterdam [Rolduc 1920|1926]
J. A. M. Rouppe van der Voort, burgemeester van Vught [Rolduc 1926|1930]
F. P. J. Stubbé, oud-secretaris-ontvanger van Sas van Gent [Rolduc 1888|1891]

Deze lijst werd afgesloten op 13 juli

INHOUD

	3	Kroniek schooljaar '63|64 [J. L.]
Artikelen	58	Nicolaas Heyendal, abt van Rolduc [J. Gijsen]
	71	Grenswijziging bij Rolduc [J. R.]
Rolduc, zoals het reilt en zeilt	74	Kroniek der Voorstellingen [J. L.]
	79	Het onstuimige hart [J. L.]
	82	Driekoningenavond
	86	Eindverslag van de Akademie Alberdingk Thijm [Theo Reul]
	89	De 'Limburgse Dag' [Jos Slabbers]
Schooljaar '63|64	92	Lerarencorps Leerlingen Prijsuitdeling Personalia